

PROTOKOLL

fra Det norske Arbeiderpartis 55. ordinære landsmøte 10. - 12. februar 1995 i Folkets Hus, Oslo.

Fredag 10. februar 1995

SAK 1 - ÅPNING

Landsmøtet startet kl. 11.00.

Landsmøtet åpnet med et kulturelt åpningsprogram kalt "Fremtiden". Medvirkende var Anne Lise Berntsen, Juni Dahr, Lars Klevstrand, Arve Moen Bergset, Ivar Anton Waagard og Stovnerbarnehagens Megakor med dirigent Gro Nettun.

Sangene ble knyttet sammen av tekst fremført av Juni Dahr og Lars Klevstrand.

Anne Lise Berntsen: "Internasjonalen" - fransk tekst.

Anne Lise Berntsen og Lars Klevstrand: "Mitt eget land."

Lars Klevstrand: "Sang."

Arve Moen Bergset sang "Pål sine høner" sammen med Stovnerbarnehagens Megakor og Stovnerbarnehagens Megakor sang i tillegg "Dovregubbens Hall", "Trollemors vise" og "Ha det bra-sangen."

Thorbjørn Jagland takket dem for en stemningsfull, sterk og vakker åpning og overrakte en langstilket rose til hver av artistene og dirigenten av Stovnerbarnehagens Megakor.

Thorbjørn Jagland ønsket deretter alle velkommen til det 55. ordinære landsmøtet og framførte følgende minnetale:

Sosialdemokrater i både inn- og utland savnes og minnes når vi nå starter Det norske Arbeiderpartis 55. ordinære landsmøte.

Med *Johan Jørgen Holsts* bortgang mistet vi en av vårt lands største internasjonale politikere. Holst var en utenrikspolitisk lederskikkelse blant sosialdemokratene i Norden, slik han også var på det europeiske plan. Oslo-avtalen om fred mellom Israel og palestinerne symboliserer det som Johan Jørgen Holst alltid sto for; at det må være mulig å bygge broer. Også i de mest håpløse tilfeller og i de vanskeligste situasjoner. Dette var hans barnelærdom fra sosialdemokratiet. Hans syn på Norges rolle og plassering i det nye Europa ble sterkt preget av denne holdning. Slik ble Johan Jørgen Holst en veiviser for Norge i en omskiftelig tid.

Liv Nilsson var en av våre fremste tillitsvalgte i norsk arbeiderbevegelse. Hun ble valgt som påtroppende leder i Norsk Kommuneforbund på landsmøtet i 1982. Etter dette fikk hun rike år som en av de mest markante lederskikkelser i fagbevegelsen.

Liv Nilsson var alltid en uredd talskvinne for en sterk offentlig sektor som basis for velferdsstaten. Med all kraft drev Liv også spørsmålene om likestilling, likelønn og de lavtløntes situasjon frem i det faglige og politiske arbeidet.

Brynjulf Bull var utdannet jurist og medvirket i rettsoppgjøret like etter krigen som statsadvokat. På samme tid kom han med i bystyret og i formannskapet. Senere ble han en folkekjær ordfører og i tiår etter tiår Arbeiderpartiets ubestridt ledende politiker i Oslo by.

Olav Gjærevoll var en av de mest folkekjære politikere i trøndersk og norsk etterkrigshistorie. Botanikk-professoren interesserte seg for det meste også i politikens verden. Tidlig på 1960-tallet var han Arbeiderpartiregjerings sosialminister i flere år. Senere var han lønns- og prisminister. Men han vil særlig bli husket som verdens første miljøvernminister, da han fikk en enestående anledning til å kombinere akademisk og politisk engasjement.

Thorstein Treholt var en utrettelig samfunnsbygger i all sin ferd som stortingsrepresentant, statsråd og fylkesmann. Hans virke er først og fremst knyttet til innsatsen for norsk landbruk og vilje til å gjøre det nødvendige for å opprettholde spredt bosetting her i landet.

Leif Thue hadde bak seg en rekke tillitsverv over mange år, i fagbevegelsen såvel som i Arbeiderpartiet. Han vil bli aller best husket for sin innsats som leder for Norsk Jernbaneforbund. Det sto alltid respekt av Leif Thue. Han kunne kjempe når det gjaldt. Likevel var smilet og spøken som kunne løse opp en vanskelig situasjon aldri langt unna.

Gerd Hagen Schei var i mange år en lojal og engasjert medarbeider i norsk arbeiderbevegelse. Hun var opprinnelig journalist og hadde noen gode arbeidsår i A-presseavisen Demokraten i Fredrikstad. Senere ble det mange verdifulle års innsats som kvinnesekretær og som organisasjonsmedarbeider i Arbeiderpartiets kontorer på Youngstorget.

Jostein Nyhamar hadde en av arbeiderpressens skarpeste og beste penner, og var i svært mange år medlem av partiets kulturutvalg. Nyhamar var en utpreget intellektuell, uvanlig debattglad og med et hjerte varmt bankende på venstre side. Aller lengst vil han bli husket for sin tid som redaktør av uke-magasinet *Aktuelt*.

Magnus Andersen var opprinnelig fisker fra Bø i Vesterålen. Han ble 78 år og fikk utrettet uvanlig mye. Andersen var formann i Norges Fiskarlag fra 1955, senere ble han Stortingsrepresentant for Arbeiderpartiet og i flere perioder fiskeriminister.

For to dager siden fikk vi den tunge meldingen om at *Odd Grythe* ikke lenger er blant oss. Hele Norge kjente Odd Grythe fra radio og fjernsyn gjennom tiår. Han var den store formidleren - og som oftest var det gleden han formidlet. Som pensjonist øste han av sitt engasjement i Veteranforum i Oslo Arbeiderparti og i Det norske Arbeiderpartis Eldreforum.

Per Arvola døde symbolsk nok da den kalde krigen tok slutt. Han vokste opp i Neiden på grensa til Sovjetunionen, var skogsarbeider i Pasvik, tok skolegang i Helsingfors, men kom tilbake til Finnmark. Først som partisekretær og senere redaktør i Finnmarken, der han var en søyle for demokratisk sosialisme under den kalde krigens påkjenninger i vårt nordligste fylke.

La meg også nevne:

- Asbjørn Andersen, Aust-Agder Arbeiderparti
- Willy Gundersen, Vestfold Arbeiderparti
- Liv Marit Tokle, Hamar og Hedmark Arbeiderparti
- Lars Holen, Alvdal og Hedmark Arbeiderparti
- Ivar Eikrøm, Møre og Romsdal Arbeiderparti
- Aslak Versto, ordfører i Vinje og stortingsrepresentant fra Telemark.
- Odd Sagør, Trondheim Arbeiderparti
- Ingar Gjæstøl, Møre og Romsdal Arbeiderparti
- Hans Østvold, Telemark Arbeiderparti
- Wilhelm Thoresen, Norsk Kjemisk - nestleder og sekretær i LO
- Ragnhild Eriksen, Oslo Arbeiderparti
- Sverre O. Andersen, Buskerud Arbeiderparti og Papirarbeiderforbundet
- Egil Nilsen, Oslo Arbeiderparti
- Eiliff Dahl, botaniker, Ås Arbeiderparti og medlem av sentralstyret.

Jeg vil også nevne spesielt *Björg Øwre Hammer* fra Malvik. Hun var delegat på det ekstraordinære landsmøtet i fjor sommer - og skulle ha deltatt på det landsmøtet som vi nå åpner. Björg og hennes ektefelle omkom ved en trafikkulykke i fjor høst.

Jeg ber om ett minutt stillhet for å minnes disse og alle andre partifeller som har gått bort i perioden.

Forsamlingen sang "De unge slekter". Forsanger var Grete Knudsen.

Thorbjørn Jagland holdt deretter følgende åpningstale:

Partifeller!

Jeg er glad for å kunne ønske velkommen alle delegater og gjester til et landsmøte som holdes i en meget god situasjon for Arbeiderpartiet. Trond Giske sa i Arbeiderbladet at dette blir det viktigste landsmøtet på 90-tallet. Jeg var glad for at AUFs leder sa det og at vi har en ungdom som er villig til å være med og bære sosialdemokratiet videre. Sammen med oss litt eldre og eldre. Og nå er vi ikke lenger ja- og neifolk, vi er bare sosialdemokrater.

Jeg vil også ønske alle internasjonale gjester velkommen. Vi trenger dere.

En spesiell gruppe observatører har jeg lyst til å nevne spesielt. Da partiets sentralstyre bestemte seg for å starte en bred prosess for å skrive et nytt prinsipp-program/handlingsprogram for partiet, kom vi til at vi trengte synspunkter fra meningsbærere som befinner seg utenfor de vanlige partisirkelene: Filosofer, forfattere, eksperter, kulturfolk.

konturfolk. Når vi på lørdag deler landsmøtet opp i seminarer for å drøfte mandatet for det videre programarbeidet, vil disse være med oss og ha anledning til å delta i diskusjonene. Fire av dem er til og med spurt om å komme med kritiske synspunkter på det som til nå er forberedt i de fire programgruppene som har arbeidet. Dette vil i så fall være første gang noen andre enn delegatene får ordet på et partilandsmøte. Jeg håper inderlig at landsmøtedelegatene tillater dette når forretningsordenen for møtet skal behandles om noen minutter.

Før jeg synes dette må sees på som en naturlig oppfølging av den organisasjonsmessige og politiske prosess vi har hatt i partiet de senere årene. Noen har kalt den en modernisering. Jeg vil kalle den en sosialdemokratisering av partiet. For ordet sosialdemokrati har to meninger. Den ene er at det uttrykker en politisk ideologi bygd på solidaritet, fellesskap og vern om enkeltmennesket.

Moderniseringen av Arbeiderpartiet har jo gått ut på å styrke disse delene av vår ideologi. Men vi trenger enda flere ideer og mer drahjelp. Og vi må ikke låse oss inne med våre egne spørsmål og svar. Sosialdemokrati er dessuten ikke bare en politisk ideologi eller politisk retning. Sosialdemokrati er også en bevegelse. En bevegelse som skal gi folk innflytelse over sin egen hverdag, en bevegelse som derfor må være åpen for andres meninger. Derfor har vi drevet en utstrakt organisasjonsutvikling med nye arbeidsformer, større åpenhet og mer demokrati.

Noen kritiserer at vi holder stø kurs. Det er som regel de som vingler. Og de vingler, ja fordi de vingler. De har ikke noe fast grep på hva som bør gjøres. Derfor skifter de politikk hele tida.

Og kritikken mot oss skifter alt ettersom hva som passer. For fire år siden var det renta som var for høy. Når den begynte å gå nedover var det arbeidsledigheten. Vi mente også at renta var for høy og at arbeidsledigheten var uakseptabel. Men vi sa ifra om hva som måtte til for å gjøre noe med dette, og at det ville ta tid.

Nå er det nesten bare vi som holder fast ved at kampen mot arbeidsledigheten er det aller viktigste. Vi glemmer den ikke selv om den er på veg ned. Vi sier tvert imot at det blir enda mer krevende å få den ytterligere ned.

Men hva er anklagene mot Arbeiderpartiet nå? Jo, nå har de hoppet over på distriktpolitikken. Arbeiderpartiets distriktpolitikk fra 70- og 80-tallet blir nå rost opp i skyene av dem som sterkest angrep vår distriktpolitikk i disse årene. Nå derimot, er AP på ville veger, særlig i framtida er vi på ville veger. Hvordan kan de vite det som tok så grundig feil av fortida?

Her er resultatene av vår distriktpolitikk:

- Velferdsnivået i distriktskommunene er høyere enn i mange bykommuner.
- Fraflyttingen fra distriktene har stoppet opp.

- Kommunikasjonene er blitt vesentlig bedre.
- Distriktenes andel av de totale investeringene i industrien har hatt en vekst på 20%.

Partifeller,

jeg vil invitere til samarbeid om en fortsatt helhetlig politikk for by og land. Ingen har noe å tjene på å sette by og land opp mot hverandre. Vi må ha en aktiv distriktpolitikk. Det vil byene tjene på. Derfor må vi sikre oppslutning om distriktpolitikken også i byene. Derfor er en oppkonstruert kamp mellom by og land svært uheldig. Vi må også gjøre noe for å utjevne levekårene i byene, særlig i Oslo.

Mottoet "by og land - hand i hand" er like aktuelt i dag som tidligere. Skal vi kunne opprettholde en aktiv distriktpolitikk og samtidig bedre levekårene i byene, er det landets totale produksjonsevne som er viktig. Derfor blir det som er bra for Norge, bra for både distriktene og byene. Det er i en slik sammenheng vi må se den moderniseringen vi nå foretar av de statlige institusjonene. Hvem vil tape hvis Posten, Televerket, NSB og mye annet står stille og mister sin konkurransekraft? Alle! Det blir mindre til alle. I dag koster en ti-minutters telefonsamtale fra Hammerfest til Oslo sju kroner. For fem år siden kostet den 22 kroner. Hadde landet vårt vært bedre ved å opprettholde et televerk som måtte ha 22 kroner for en slik samtale? Nei, saken er at vi hadde ikke hatt noe norsk statlig televerk med den prisen på en telefonsamtale. I dag har vi et sterkt Telenor som binder landet vårt stadig tettere sammen.

Det settes nå de underligste merkelapper på APs politikk. Vi må ikke bry oss så mye om det.

- 70 000 flere har fått jobb i offentlig sektor siden 1987, så omsorgen har økt betydelig.
- Vi har gjennomført treårig videregående utdanning for alle ungdommer.
- Vi er i ferd med å gjennomføre seksårs skolestart og nå full barnehagedekning.
- Foreldrepermisjonen er økt fra 18 uker til 52 uker.
- Avtalefestet pensjon er satt ned til 64 år.
- Og det viktigste av alt: Arbeidsledigheten går ned.

De som er opptatt av å klistre merkelapper på oss kan jo fortsette med det. Vi er opptatt av å gjøre noe for folk. Det er det som er APs sjel.

Siden forrige ordinære landsmøte har det skjedd så mye at det kjennes nesten ut som om det har gått 20 år.

Da vi gikk herfra for litt over to år siden og sto foran et stortingsvalg, hadde vi 25 % på meningsmålingene. Takket være en formidabel stayerevne og innsatsvilje hos partifolk ute, klarte vi 37 %. Da sluttspurten i EU-kampen begynte hadde ja-siden 30 %, vi fikk 48 %. 65 % av Arbeiderparti-velgerne stemte ja, og partiet økte sin oppslutning gjennom valgkampen. Mange spør hva vi gjorde feil når vi ikke klarte ja-flertall. Mitt svar er: Hvilket annet stort parti i Vest-Europa har klart å mobilisere 65 % av sine velgere for Maastricht-avtalen?

svinnet har skjedd. SV ble for to år siden spådd å overta Arbeiderpartiets posisjon i det trettiåttende århundreskiftet. Nå sier de samme spåmenn at Arbeiderpartiet kan styre så å si på ubegrenset tid. Det finnes ikke noe alternativ.

Fremkrittspartiet har kollapse. Mannen som alle mente talte så klart har nå lansert det gamle slagordet «Tilbake til fremtiden».

Nå er Senterpartiet i vinden. Men husk: Ingen av dem har noen gang klart mer enn rundt 20% på meningsmålingene. Vi hadde nettopp 48% men vi sier: Det er for mye! Oppslutningen er ikke meningsmålinger valg. Vi satser på å holde en jevn oppslutning rundt 40% fra tiår til tiår og klarer det.

Dette er jo den store bragden i norsk politikk.

Vi føler at vi har vind i seilene nå. Men husk at det går fort opp og ned. Toppnoteringer er farlige, for etter dem kommer nedgang. Førrige helg ble det hele lørdagen sagt på radio at Arbeiderpartiet taper terreng på meningsmålingene. Vi gikk ned til 43,5%. Vi må tilbake til 1977 for å finne et valg der vi hadde 42% av stemmene. Dagens meningsmåling i Aftenposten ligger omlag på dette nivået.

Jeg sier dette fordi jeg tror den politiske situasjonen innbyr til mange utfordringer for oss fra en splittet og frustrert opposisjon. Vi har en vanskelig tid foran oss.

Vi skal diskutere framtida på dette landsmøtet. Jeg har lyst til allerede nå å gi et viktig signal om en lærdom vi må trekke av EU-avstemningen: At vi bør lytte mer til kvinnene. Jeg tror ikke så mange kvinner sa nei til EU fordi de var imot internasjonalt samarbeid. Jeg tror heller ikke de sa nei fordi de ikke hadde forstått at næringslivet vårt trenger eksportmarkeder og stabile markedsforhold. Jeg tror mange kvinner sa nei fordi de var redde for at velferden skulle bli svekket. Mange sa nei fordi de mer enn oss menn er oppmerksomme på utviklingens baksider som knytter seg til konkurranse, liten tid, vold, mobbing, kriminalitet og narkotika. Vi kan være uenige i konklusjonen som mange trakk. Det er ikke poenget her. Poenget er at vi må ta disse spørsmålene på alvor. Og jeg er overbevist om at de verdiene som særlig kvinnene målbærer, er de verdiene samfunnet trenger mer av.

Etter drapene på de fire ungdommene på en nattklubb i Stockholm, kom det i gang en debatt i Sverige der mange sa at det kanskje ikke er så merkelig at voldsgrensene flyttes i enkelte utsatte ungdomsgrupper, når de bombarderes med vold hele døgnet. Da ranset det største varehuset i Stockholm alle hyllene sine for krigsleketøy. Framfylkingen har snakket om dette i årevis. Noen kvinnelige stortingsrepresentanter har tatt initiativ for å få regulering av dette her i Norge. Da skrev VG en lederartikkel om "Tantene på Stortinget" som var helt på jordet som kunne finne på å tro at dette kunne reguleres. Jeg vil si: Stå på, tanter! Vi trenger mange tanter i vårt samfunn.

Hovedoppgaven til arbeiderbevegelsen nå er å bringe utviklingen over i en bærekraftig retning, slik at vi får mer tid til hverandre, bedre miljø, bedre omsorg, flere tjenester vi

trenger og færre varer som forurensere. Og vi må få bukt med en faretruende utvikling som skaper utrygghet og frykt.

Trygghet i hverdagen er ikke bare velferd og arbeid, det er også fravær av frykt. Som Karen Blixen har sagt det: "Et samfunn som ikke tillater menneskene å leve uten frykt, er ingen riktig sivilisasjon".

Jeg skal begrunne og konkretisere dette nærmere på lørdag, men jeg tror at det ikke lenger er nok for arbeiderbevegelsen å snakke om velferd, vi må også snakke om hva som er sivilisasjon både i et nasjonalt og internasjonalt perspektiv. Vi må ikke bare snakke om velferdssamfunn, vi må snakke om hva som er et kultursamfunn. Vi må ikke bare snakke om økonomi, vi må også snakke om hva som er menneskelig.

Derfor bli programdebatten og skrivingen av nytt prinsipp-program spennende. Dette landsmøtet blir en viktig mellomstasjon. Og jeg håper at vi gjennom debattene her og gjennom behandlingen av det sosial-politiske programmet klart får markert

- * at vi vil bringe utviklingen over mot en bærekraftig eller grønn vekst,
- * at vi vil gjøre samfunnet mykere, vil gi større rom og mer tid til omsorg og medmenneskelighet,
- * at den fulle sysselsettingen er vårt fremste mål,
- * at vi nå først og fremst vil gjøre noe for dem som har falt utenfor eller sakkert akterut i velstands-utviklingen.

Hvem er det?

Det er de eldre som ikke får den pleie de har krav på. Det er eneforsørgerne. De skal få høyere utbetalinger. Det er de langtidsledige. Det er ungdom i drift mot narkotika og kriminalitet, eller de som allerede har kommet dit. De skal ikke tråkkes på eller gjøres til syndebukker, som var innholdet i Fremskrittspartiets antisnillisme-kampanje. De trenger vår solidaritet og det er i hele samfunnets interesse.

Velkommen til et viktig landsmøte. Trygghet i hverdagen skal være mottoet for kommunevalgkampen som dette møtet er en innledning til. Nå skal vi ikke gjøre alle spådommer til skamme slik situasjonen var før stortingsvalget. Nå skal vi holde skansen. Det er en vel så krevende oppgave. Derfor håper jeg at landsmøtet blir godt og sosialdemokratisk.

Thorbjørn Jagland introduserte LO-leder Yngve Hågensen som holdt en engasjert hilsningstale hvor han understreket betydningen av det faglig-politiske arbeid og at grunnlaget for landets framtid legges av landsmøtet i Folkets Hus.

Han understreket videre at vår største utfordring fremdeles må være: Arbeid til alle er jobb nr. en.

Han ga samtidig klart uttrykk for at privat og offentlig sektor er i et gjensidig avhengighetsforhold. Det er ingen motsetning mellom en slagkraftig offentlig sektor og et konkurransedyktig næringsliv.

2 - KONSTITUERING

Fullmaktskomiteens innstilling.

Thorbjørn Jagland ga ordet til leder av fullmaktskomiteen Gudmund Gyberg som la fram følgende innstilling:

Fullmaktskomiteen ble oppnevnt av Sentralstyret i møte 9. januar 1995 i overensstemmelse med partiets lover, paragraf 6, punkt 4. Komiteen fikk følgende sammensetning:

Gudmund Gyberg, Vest-Agder, leder.
 Mary Sørensen, Nordland.
 Jan Blikeng, Møre og Romsdal.
 Haldis Haverøy, Oslo.
 Kåre Rake, Sogn og Fjordane.

Asbjørn Kristoffersen, partikontoret, sekretær.

Kåre Rake, Sogn og Fjordane meldte den 7. februar forfall på grunn av sykdom og den 8. februar mottok vi samme melding fra Mary Sørensen, Nordland. De har følgelig heller ikke deltatt i fullmaktskomiteens møte.

Fullmaktskomiteen har i møte 10. februar 1995 kontrollert fullmaktene i henhold til landsstyrets vedtak i møte 28.02. - 01.03.1994 om fordeling av landsmøteutsendinger, som er foretatt i overensstemmelse med partiets lover, paragraf 6, punkt 2. Videre har komiteen gjennomgått fullmaktene som er sendt inn av fylkespartiene, slik partiets lover, paragraf 6, punkt 4 bestemmer.

Følgende representanter har meldt forfall og vararepresentanter er innkalt og møter i deres sted:

Forfall:

Rep. nr. 001 Arne Øren, Østfold
 Rep. nr. 008 Mary Ringstrøm, Østfold
 Rep. nr. 017 Tom E. Magnussen, Østfold
 Rep. nr. 040 Jan Kjærstad, Akershus
 Rep. nr. 053 Ann-Cathrin Faldet
 Rep. nr. 086 Eva Hanstad, Hedmark
 Rep. nr. 092 Ole Andreas Brodal, Hedmark
 Rep. nr. 110 Audun Tron, Oppland
 Rep. nr. 122 Kalla Kalstad, Oppland
 Rep. nr. 124 Bjørn Vikør, Oppland
 Rep. nr. 155 Bjarne Kristensen, Telemark
 Rep. nr. 157 Nina Olsen, Telemark
 Rep. nr. 178 Jan Helland-Olsen, Vest-Agder

Vararepresentant:

Kari Voll
 Svein Olav Agnalt
 Marit Stahl
 Marit Bjørlo
 Tone Ljoså
 Heidi Kveen Brustad
 Bjørn Katnosa
 Ester Slåttsveen
 Aslaug Finstadsveen
 Torstein Rudihagen
 Inger Grethe Solstad
 Tom Richard Olsen
 Gudmund Gyberg

Rep. nr. 180 Aud Haugland, Rogaland	Karen Irene Stangeland
Rep. nr. 220 Liv Lønne, Sogn og Fjordane	Ernst Veum
Rep. nr. 221 Kåre Rake, Sogn og Fjordane	Hallgeir Høydal
Rep. nr. 229 Gerd Høsteng, Møre og Romsdal	Anton Iversen
Rep. nr. 240 Lillian Bremnes, Sør-Trøndelag	Oliv Solum
Rep. nr. 247 Anne Grete B. Andersen, Sør-Trøndelag	Ivar Volden
Rep. nr. 252 Anne Sophie Hunstad, Sør-Trøndelag	Marit Ramo
Rep. nr. 257 Johan Solheim, Nord-Trøndelag	Morten Berg
Rep. nr. 269 Mary Sørensen, Nordland	Tor Arne Strøm
Rep. nr. 280 Beate Jensen, Nordland	Kristin Røymo
Rep. nr. 296 Kristin Biti Johansen, Finnmark	Else M. Nyby

En av de valgte utsendingene - rep. nr. 243 Bjørg Øwre Hammer, Sør-Trøndelag - omkom i en bilulykke høsten 1994 og vararepresentant Henry Malvik deltar i stedet.

Representant nr. 147 Inger Lise Fevang Jensen, Vestfold, deltar i landsmøtet som landsstyrerepresentant og vararepresentant Finn Bingen, Vestfold, møter som landsmøtere representant i stedet.

Svalbard Arbeiderparti møter med 1 representant, slik partiets lover, paragraf 6, punkt 2, bestemmer.

Ved åpningen av det 55. ordinære landsmøtet var det møtt fram 298 representanter med stemmerett av i alt 300, herav 25 vararepresentanter.

Følgende representanter var ikke møtt fram ved åpningen av møtet kl. 11.00:

Rep. nr. 099 Eivind Ofteland, Hedmark
Rep. nr. 101 Vivian Strandberg, Hedmark

Fullmaktskomiteen konstaterer at alle fylkespartiene har oppfylt kvoteringsbestemmelsen. Det er valgt 139 kvinner og 161 menn som landsmøtere representanter. Den prosentvise fordelingen utgjør 46,3% kvinner og 53,7% menn.

Oslo, 10.02.1995

I fullmaktskomiteen:

Gudmund Gyberg /s/
leder

Jan Blikeng /s/

Haldis Haverøy /s/

Asbjørn Kristoffersen /s/
sekretær

Vedtak: Enstemmig godkjent.

b) Innkallingen.

Innkallingen til det 55. ordinære landsmøtet av 3. mars 1994 og ny innkalling av 31. august 1994 ble tatt opp til godkjenning.

Vedtakt: Enstemmig godkjent.

c) Godkjenning av sakslista.

Følgende forslag til saksliste ble tatt opp til godkjenning:

1. Åpning.
2. Konstituering.
  - a) Godkjenning av innkallingen.
  - b) Godkjenning av fullmaktene.
  - c) Godkjenning av sakslista.
  - d) Godkjenning av arbeidsordningen.
  - e) Valg av ordstyrere, sekretærer og komiteer.
3. Innstilling om beretningen.
4. Innberetning fra Revisjonsnemda.
5. Innkomne forslag.
6. Lovendringer.
7. Den politiske situasjonen.
8. Programarbeidet.
9. Arbeidet i organisasjonen.
10. Innstilling fra redaksjonskomiteen for politiske saker.
11. Innstilling fra redaksjonskomiteen for andre saker.
12. Valg.
13. Avslutning.

Vedtakt: Enstemmig godkjent.

Godkjenning av arbeidsordningen.

Følgende forslag til arbeidsordning ble tatt opp til godkjenning:

Landsmøtet er åpent for presse, kringkasting og fjernsynsoverføring. Partimedlemmer har adgang til å følge forhandlingene fra tilhørerplass mot framvisning av spesielt adgangskort.

Etter innstilling fra Landsstyret fastlegger Landsmøtet selv planen for gjennomføring av møtet. Det holdes ordinært to møter daglig. Formiddagsmøtet fra kl. 09.00 til kl. 13.00 og ettermiddagsmøtet fra kl. 15.00 til kl. 19.00. Om nødvendig holdes kveldsmøte.

Det velges fire ordstyrere som vekselvis etter avtale seg imellom leder landsmøtets forhandlinger. Ønsker den fungerende ordstyrer å delta i debatten, skal vedkommende overlate ordstyrerplassen til en av de andre ordstyrerne.

Til å føre forhandlingsprotokollen velges fire sekretærer. I protokollen skal innføres de saker som behandles, alle forslag som framsettes og de beslutninger som fattes med angivelse av antall stemmer for og imot når det foretas opptelling.

Den landsmøtevalgte nemnd som gir innstilling om beretningen for perioden, skal også gi innstilling om landsmøtets forhandlingsprotokoll. Ved hvert formiddagsmøtes begynnelse avgir nemnda innstilling om foregående dags protokoll. Protokollen fra landsmøtets siste dag godkjennes av Sentralstyret.

Representantene har rett til å ta ordet inntil to ganger i samme sak, med henholdsvis fem og tre minutters taletid.

Ordstyrerne har rett til å fremme forslag om begrenset taletid og forslag om strek med de inntegnede talere. Det skal skje når det er nødvendig for å holde vedtatte tidsrammer. Det forutsettes at vedtak om begrensnings av taletiden - så langt råd er - innebærer at de representanter som står på talerlisten får samme tid til disposisjon. Representanter som forlanger ordet til forretningsorden gis inntil ett minutt taletid til den enkelte sak.

Alle forslag skal framlegges skriftlig til ordstyrerne og være undertegnet med forslagstillers representantnummer, navn og fylke. Etter at det er vedtatt strek kan ikke nye forslag framsettes eller allerede framsatte forslag trekkes.

Dersom noen krever det, skal valgene foregå ved skriftlig avstemning. Andre avstemninger foregår ordinært ved håndsopprekning. Landsmøtet kan imidlertid beslutte at en avstemning skal foregå ved navneopprop. I slike tilfeller skal den enkelte representants stemmegivning innføres i protokollen.

Vedtak: Enstemmig godkjent.

Rogaland lå på vegne av landsstyret fram følgende innstilling:

Valg av fire dirigenter:

Merke	- Oslo
Magne Midttun	- Finnmark
Per Nordtun	- Stortingsgruppa, Rogaland
Per Torsvik	- Sentralstyret

Vedtaket er Enstemmig godkjent.

Valg av fire sekretærer:

Lise Sandvik	- Sør-Trøndelag
Ellen Dalen	- Hedmark
Arnt Haugen	- Telemark
Inger Lise Fevang Jensen	- Landsstyret, Vestfold

Vedtaket er Enstemmig godkjent.

Valg av protokoll- og beretningskomite:

Karin Johannessen	- Akershus	leder
Henry Isnes	- Telemark	
Britt Sofie Illguth	- Troms	
Leif Lund	- Hordaland	
Aud Dahl	- Nord-Trøndelag	
Hans Kjelsrud	- Partikontoret	sekretær

Vedtaket er Enstemmig godkjent.

h) Valg av redaksjonskomité for sosialpolitisk program:

Sylvia Brustad	- Sentralstyret/Kv.pol.utv.	leder
Anniken Huitfeldt	- AUF	
Ernst Isaksen	- Troms	
Ann-Marit Sæbønes	- Oslo	
Magne Råmundsen	- Vest-Agder	
Liv Ingebrigtsen	- Møre og Romsdal	
Elling Sørum	- Oppland	
Inger Christine Torp	- Østfold	
Rolf Aas	- Sør-Trøndelag	
Beret Bråten	- Partikontoret	sekretær

Vedtaket er Enstemmig godkjent.

i) Valg av redaksjonskomité for andre politiske saker:

Jens Stoltenberg	- Sentralstyret	leder
Lene Løken	- Kv.pol.utvalg	
Trond Giske	- AUF	
Gunn Olsen	- Landsstyret/Telemark	
Terje Emil Johannessen	- Rogaland	
Aud Watnebryn	- Buskerud	
Thor Tøgersen	- Nordland	
Anne-Grete Strøm-Erichsen	- Hordaland	
Kjell Bjørndalen	- Sentralstyret	
Frode Forfang	- Partikontoret	sekretær

Vedtak: Enstemmig godkjent.

j) Valg av redaksjonskomité for lov- og organisasjonssaker:

Paul Dahlø	- Troms	leder
Inger Johanne B. Skare	- Buskerud	
Oddvar Kvamme	- Nord-Trøndelag	
Laila Schult	- Sogn og Fjordane	
Vidar Bjørnstad	- Akershus	
Gøril B. Jamholt	- Oslo	
Paul Erik Krogs vold	- Østfold	
Finn Jota	- Partikontoret	sekretær

Vedtak: Enstemmig godkjent.

k) Valg av reisefordelingskomité:

Marit Johnsen	- Aust-Agder	leder
Hans Arvid Hansen	- Finnmark	
Lisa Ofstad	- Sør-Trøndelag	
Lise Sørum	- Partikontoret	sekretær

Vedtak: Enstemmig godkjent.

1) Valg av valgkomité:

Yngve Hågensen	- Sentralstyret	leder
Rigmor Aasrud Jahren	- Kv.pol.utvalg	
Rita Ottervik	- AUF	
Torstein Rudihagen	- Oppland	
Geir Axelsen	- Landsstyret/Oslo	
Ragnar Kristoffersen	- Akershus	
Laila Skarheim	- Aust-Agder	
Bjørn Aamodt	- Vestfold	
Per Kragseth	- Hordaland	
Susanne Bratli Grannes	- Landsstyret/Nord-Trøndelag	
Kari Brudevoll	- Landsstyret/Nordland	
Britt Schultz	- Partikontoret	sekretær

Vedtak: Enstemmig godkjent.

Deretter erklærte Thorbjørn Jagland Arbeiderpartiets 55. ordinære landsmøte for åpnet.

Forsamlingen sang "Din tanke er fri". Forsanger var Grete Knudsen.

Landsmøtet tok en kort pause.

Møtet ble satt igjen kl. 12.40.

SAK 8 - PROGRAMARBEIDET

Dirigenten ga ordet til Hill-Marta Solberg som innledet til debatt til utkastet til Sosialpolitisk program.

Dirigenten takket Hill-Marta Solberg.

Landsmøtet tok lunsjpause kl. 13.25.

Møtet ble satt igjen kl. 14.30.

Forsamlingen startet med å synge "Syng høyt kamerater". Forsanger var Grete Knudsen.

Dirigenten opplyste at delegat nr. 099 Eivind Ofteland, Hedmark, hadde ankommet møtet.

Dirigenten refererte følgende permisjonssøknad:

256 Jo Stein Moen, Sør-Trøndelag søker om permisjon fra 15.30 - 17.30 fredag.

Vedtak: Søknaden innvilget.

Dirigenten foreslo å sette strek under første taler.

Vedtak: Enstemmig godkjent.

Følgende forslag ble fremmet under debatten:

022 Vibeke Dalen, Akershus

Kapittel 3:

Livsløpsbasert opptjening av pensjonsrettigheter bør utredes.

022 Vibeke Dalen, Akershus

Kapittel 4 - side 25 nederst før ramme tilføyes:

Det må ses på bedre muligheter for å gi omsorgslønn til de som velger å gi omsorg til nær familie.

022 Vibeke Dalen, Akershus

Kapittel 3 - side 16 tilføyes:

Arbeiderpartiet vil arbeide for at de som har vanlig tilknytning til arbeidslivet i småposter, deltidsarbeid og merarbeid oppnår tilleggspensjon.

022 Vibeke Dalen, Akershus

Side 12 - avsnitt Attføring - etter første avsnitt tilføyes:

Det forutsetter at systemet rundt attføring vurderes og styrkes.

030 Bente Fredheim Nygaard, Akershus

En ber om en utredning av kommunens rolle i arbeidsmarkedspolitikken.

065 Marit Aasen Heggdal, Oslo

Side 21:

Samboere er nevnt s. 20-21. Etter første avsnitt på s. 21, kan det tas inn at "Rettighet til etterlattepensjon for stabile samboere utredes".

Fleksible pensjonsordninger - tjenestepensjon.

Side 18:

Når det gjelder punktet pensjonsalder og avgangsalder, bør det legges opp til ordninger som i større grad etter 60 års alder åpner for kombinasjoner av redusert arbeidstid og delpensjon. Det må arbeides videre med fleksible pensjons-ordninger. De som ønsker å redusere arbeidstid og greie seg med mindre lønn de siste årene før pensjonsalderen, bør kunne gjøre det uten at pensjonen fra 64 år reduseres.

Det må ses i sammenheng med at det også føres en seniorpolitikk som gjør det mer vanlig at eldre arbeidstakere får mindre ansvar i slutten av sin karriere.

Slike ordninger vil gi en "mykere overgang" til pensjonist-tilværelsen.

Forslag: Det bør åpnes for større mulighet til å redusere arbeidstiden mellom 60-64 år, uten at pensjonen fra 64 år bli redusert (AFP-pensjonen).

Torgunn Aas Reggestad, Landsstyret

Side 8, avsnitt 3. pekefinger - setningen som lyder:

Dette omfatter tiltak som opplæring/utdanning, attføring, jobbklubber, rådgivning og aktiv jobbsøking.

Tillegg: "...og tilbud om barnehageplass når en får jobb-/kurstilbud".

Rikke Lind, Akershus - Landsstyret

Side 9, andre avsnitt etter andre setning. Nye setninger:

Dette betyr at aldersgruppen 16-19 år er sikret utdanningsmuligheter. Arbeiderpartiet vil også gi et tilbud til de som er eldre og ikke har grunnutdanning. Disse skal få tilbud gjennom voksenopplæring og plasser i den videregående skolen.

018 Inger-Christin Torp, Østfold

Forslag til nytt kapitel:

NY HVERDAG FOR RUSMISBRUKERE

Solidaritetstanken danner grunnlaget for Arbeiderpartiets helse og sosialpolitikk. Den enkeltes rusproblemer angår også medmennesker og samfunnet. Solidaritet handler om å gi rusmisbrukere en mulighet til å gjøre noe med sitt eget liv - til å bli rusfrie.

Dagens situasjon

Rusmisbrukernes situasjon i vårt samfunn blir stadig vanskeligere. Dette ser vi av at antall dødsfall på grunn av overdoser øker, økt tilgjengelighet på narkotika og stadig mer blandingsmisbruk.

Her skal det inn en søyle med antall dødsfall som skyldes avhengighet av stoff eller medikamenter. Kilde: Rusmiddeldirektoratet/Statistisk Sentralbyrå.

Det satses betydelige midler over offentlige budsjetter for å hjelpe misbrukerne ut av problemene, men resultatene står så langt ikke i forhold.

Det finnes for få behandlingsplasser og vektleggingen på ettervern er for svak. Dette medfører en høy tilbakefallsprosent.

Terskelen for å komme i behandling er pr. i dag høy. Det stilles store krav til en rusmisbruker for å bli vurdert som motivert for behandling.

Ny hverdag

I Arbeiderpartiets prinsipp-program står det:

"Misbruk av rusmidler skaper store sosiale og helsemessige problemer. Sosiale problemer kan forebygges gjennom aktivites- og kulturtilbud som gir muligheter for personlig utfoldelse og vekst".

For Arbeiderpartiet er det å gi rusmisbrukere muligheten til en ny hverdag viktig. På den måten kan vi gå fra prat til praksis gjennom praktisk sosialt arbeid.

Tiltakskjedepriinsippet

Kommunene må settes i stand til å ta ansvaret for rusforebyggende tiltak og oppfølging overfor rusmisbrukere. Dette må være en integrert del av en helhetlig tiltakskjede, hvor kontakt og godt samarbeid med oppsøkende tjenester, akuttjenester, polikliniske- og institusjonstjenester og et godt samarbeid med frivillige organisasjoner har stor betydning.

Generelt mener Arbeiderpartiet at tiltakskjedepriinsippet er en riktig vei å gå, men det er viktig at kjeden også inneholder ledd som ikke skal finansieres over offentlige budsjetter. Den tredje sektors rolle bør markeres sterkt.

Lavere terskel for behandling

Rusmisbrukere som trenger behandling, må raskere kunne tildeles institusjonsplass eller andre behandlingstilbud.

Arbeiderpartiet mener det er riktig å stille krav til hvordan de ulike behandlingstilbud skal være utformet, samt vurdere hvilke resultater disse kan vise til. Dette gjelder både i regi av det offentlige og de frivillige organisasjoner.

Behandlingstilbudet bør i størst mulig grad tilpasses klienten, og terskelen for å få tilbud om behandling må bli lavere. Det må gis rom for at tunge misbrukere "sprekker" flere ganger uten at dette diskvalifiserer vedkommende fra umiddelbart å få anledning til å starte avrusning og behandling på ny. Misbrukere må ha rett til å forsøke å gjøre noe med egen livssituasjon, uten å bli stilt overfor krav eller vurderinger utover ønsket om å bli rusfri.

Ettervern

Ettervernet er en svært viktig del av rusomsorgen. Arbeiderpartiet mener at ettervernet må bli en integrert del av behandlingen, behandling og ettervern må sees i sammenheng.

Dårlig og usystematisk arbeid med ettervern fører til høy tilbakefallsprosent. Ettervernstilbudet for rusmisbrukere som har vært gjennom et behandlingsopphold, må utvides og forbedres. Målet for rehabilitering av rusmisbrukere må være at hvert enkelt menneske kan klare seg mest mulig på egenhånd ute i samfunnet. Kort sagt en integrering i det normale samfunn. Det betyr at tilbudet bør inkludere bistand med jobb-søking, utdanning og bolig.

Botilbudet må knyttes til et omsorgsapparat hvor hovedinnholdet må være sosial trening.

Den tredje sektor

Arbeiderpartiet vil, i mye større grad enn i dag, trekke inn den tredje sektor i behandlingsskjeden for rusmisbrukere.

Dette vil kunne gjelde på alle trinn i kjeden, men kanskje først og fremst når det gjelder motivasjon og ettervern.

Organisasjoner og ildsjeler kan lykkes meget godt med å gi menneskelig varme og håp, og kan bidra til samfunnstilpasning ved å åpne egne private og arbeidstilknyttede nettverk. Organisasjoner og offentlig hjelpeapparat kan hver for seg gjøre et betydelig arbeid i forhold til rusmisbruker. Ved å arbeide sammen kan beredskap og innsats mangedobles.

Ikke minst vil dette ha positive ringvirkninger for kommunenes sosialbudsjetter på sikt, blant annet fordi flere kan få hjelp innenfor budsjettammen.

Rikke Lind, Landsstyret

Side 9, annet avsnitt, etter 4. setning:

Nye setninger inn:

Selv om Reform 94 sikrer 16-19 åringer et utdanningstilbud, vil Arbeiderpartiet opprettholde tilbud innenfor arbeidsmarkedsetaten. På denne måten vil også de som ikke ønsker seg utdanning sikres et tilbud.

064 Bjørn Kjølstad, Oslo

Side 22, nytt underkapittel:

Våre nye landsmenn

Norge er et lite men rikt land, og har vist vilje og evne til å ta ansvar for mennesker rammet av krig og nød. Gjennom vår flyktning- og bistandspolitikk bidrar Norge gjennom FN, og internasjonalt engasjement på andre områder, til å hjelpe de som er drevet på flukt fra sine hjemland. Gjennom FN's høykommisær for flyktninger gjør Norge avtaler om hvilke grupper som skal få beskyttelse i Norge.

Arbeiderpartiet vil at kommunene skal gis muligheter til å yte hjelp til våre nye landsmenn som bosetter seg permanent eller som senere velger å vende tilbake til sitt hjemland når forholdene er normalisert. Dette krever betydelige ressurser i form av støtte til bosetting og arbeid. Det er viktig at flyktninger og asylsøkere gis nødvendig psykososial hjelp og at de raskest mulig flyttes fra flyktingemottak og ut i lokalsamfunnene.

De offentlige velferdsordningene påvirker vår private solidaritet med andre. Universalisme, eller at ytelse skal gjelde alle, uavhengig av inntekt og livssituasjon, setter vår solidaritet med svakere stilte grupper på prøve. Velferd for alle må også

omfatte våre nye landsmenn. Store forskjeller i levekår kan utløse motsetninger og øke faren for kriminalitet, spesielt blant annengenerasjons innvandrere. Det må fortsatt være Arbeiderpartiets politikk å utjevne levekårsforskjeller i alle deler av befolkningen. Trygghet i hverdagen er avhengig av universalitet, men det må være i storsamfunnets interesse å bidra til at rettigheter og plikter må gå hånd i hånd. Retten til å bidra til fellesskapet må også være en rettighet. I dag er grupper i samfunnet unntatt fra denne rettigheten, ved at de ikke gis de samme muligheter på arbeidsmarkedet, som følge av manglende språkkunnskaper og kompetanse. Økt norskopplæring, kombinert med tilleggsutdannelse vil bidra til å likestille våre nye landsmenn på arbeidsmarkedet. Godkjenning av utdanning fra hjemlandet må være et ledd i dette.

Arbeiderpartiet vil bidra til at rettigheter og plikter går hånd i hånd, både ved integrering av våre nye landsmenn i lokalsamfunnet og ved tildeling av arbeid og sosiale goder. De som ikke har samme muligheter må ikke utstøtes av storsamfunnet gjennom å bli utsatt for rasisme og etnisk diskriminering, men hjelpes til å bidra til fellesskapet ved å yte etter evne og få etter behov.

Begrunnelse:

Trygghet i hverdagen må omfatte alle grupper i samfunnet og velferd må også omfatte våre nye landsmenn. Kommunene må gis mulighet til å integrere flyktninger og asylsøkere i lokalsamfunnet hvor stat og kommune har et overordnet ansvar for at våre nye landsmenn tar del i plikter og velferdsgoder. Dette innebærer at mulighetene må gjøres lik for alle grupper ved å sterkere satse på norskopplæring og økt kompetanse. Godkjenning av utdanning fra egne hjemland må være en del av dette. Målsettingen må være å få våre nye landsmenn raskest mulig bosatt i lokalsamfunnene og gjøre dem i stand til å forsørge seg selv ved hjelp av egen inntekt framfor å motta passiv støtte.

049 Rune Gerhardsen, Oslo

Side 4, 4. avsnitt 1. kapittel, tillegg:

Arbeiderpartiet ser fortsatt universalprinsippet som en helt grunnleggende forutsetning for velferdssamfunnet. Velferdssamfunnets universelle karakter er også avgjørende for å sikre bred oppslutning om velferdsordningene.

049 Rune Gerhardsen, Oslo

Side 21/22, barnetrygden, tillegg:

Arbeiderpartiet vil understreke betydningen av velferdssamfunnets universelle karakter, og ønsker at dette prinsippet fortsatt skal legges til grunn for barnetrygden. Dette forhindrer ikke at det kan foretas praktiske endringer og tilpasninger i de samlede tiltak overfor barnefamiliene.

183 Svein Fjellheim, Rogaland

Bruken av overtid.

Landsmøtet anmoder regjeringen og partene i arbeidslivet om å foreta en gjennomgang av all overtidsbruk, med sikte på en betydelig reduksjon i bruken av overtid. Om nødvendig må lovendring vurderes.

183 Svein Fjellheim, Rogaland

Dagpengeordningen.

Landsmøtet går mot at dagpengeordningen avkortes, dersom arbeidstilbud ikke er gitt.

183 Svein Fjellheim, Rogaland

Ungdomsgarantien.

Ungdomsgarantien utvides til å gjelde alle til 25 år.

Anniken Huitfeldt, Landsstyret

Side 10, siste avsnitt, før "Bedre levekår...., første setning i: Mange unge beholdes, deretter inn i studentår opprinnelig tekst, "Ungdom under 25 år uten arbeid, må være: Arbeidsmarkedsetatens ansvar.

Siste setning "Dette vil..." beholdes.

Anniken Huitfeldt, AUF - Landsstyret.

Side 4, ordet likeverd i første setning:

Erstattes med likhet.

Anniken Huitfeldt, Landsstyret

Side 9, nest siste setning erstattes med:

Ungdomsgarantien skal gjelde for all ungdom under 25 år.

185 Terje Rønnevik, Rogaland.

Side 22, 1. avsnitt, tillegg:

... og som kan gi rom for mer tid til samvær mellom barn og foreldre.

040 Marit Bjørlo, Akershus

De som er fra 50 til 100% uføre, kan jobbe i stillingsbrøk relatert til trygdeprosenten - og innenfor denne stillingsbrøk skal kunne mottas lønn som er uavhengig trygdemottakers lønnsnivå ved trygdens start.

102 Eli Dalen, Hedmark

Side 14, nytt avsnitt etter 7. avsnitt som slutter med "... i forbindelse med arbeidsreiser":

Arbeiderpartiet mener at også bevegelseshemmede har rett til et fullført utdannelsesløp. Vi vil legge forholdene til rette slik at bevegelseshemmede får et tilpasset utdanningstilbud på høyskolenivå bl.a. ved hjelp av nyere informasjonsteknologi.

094 Jan Pallin, Hedmark

Tolga Arbeiderparti er meget opptatt av å få ned arbeidsledigheten blant ungdom. Vi støtter derfor programkomiteens forslag om å utvide ungdomsgarantien om rett til utdanning, arbeid eller opplæring opp til 25 år. Samordning av tiltak mellom arbeidsmarkedsetat, trygdeetat og sosialkontor, samt en mer direkte oppfølging av den enkelte ungdom støtter vi fullt ut.

Til tross for ungdomsgaranti, samordning og oppfølging, kan noen ungdommer av forskjellige årsaker likevel falle utenfor. Av dem er det de som ikke har opptjent rett til arbeidsledighetstrygd som kommer særlig uheldig ut. Denne gruppen har da kun sosialkontoret å henvende seg til. Det å være uten arbeid er en belastning i seg selv. Enda verre blir det for de som ikke har rett til arbeidsledighetstrygd. I tillegg kommer det at mange fortsatt føler noe negativt ved å måtte henvende seg til sosialkontoret for å be om hjelp til livsopphold.

Dette er noe av bakgrunnen for at vi vil foreslå en endring for denne gruppen ungdommer opp til 25 år, som ikke har opptjent rett til arbeidsledighetstrygd. I tillegg kommer at vi mener at det er arbeidsmarkedsetaten som er best egnet til å hjelpe også disse ungdommene til å komme over i arbeid eller utdanning.

Tolga Arbeiderparti foreslår derfor:

Ungdommer opp til 25 år som ikke har opptjent rettigheter til arbeidsledighetstrygd, skal gis et visst minstegrunnlag, slik at de får rett til en viss arbeidsledighetstrygd. Det er arbeidsmarkedsetaten som skal ha hovedansvaret for samordning, bl.a. med kommunene, for tiltak rettet mot den enkelte ungdom. Målsettingen er at så mange som mulig skal komme i en eller annen form for virksomhet slik at færrest mulige går uvirksomme.

Det er arbeidsmarkedsetaten som har størst kompetanse når det gjelder muligheter for arbeid og arbeidstiltak. Derfor vil det være større muligheter for å få flere i nyttig virksomhet dersom arbeidsmarkedsetaten har hovedansvaret for alle ungdommer uten arbeid, enn om hovedansvaret ligger på sosialkontoret for en gruppe. Kostnaden for samfunnet vil heller ikke bli større, kanskje heller mindre, da flere vil komme i virksomhet etter vårt forslag. Sist, men ikke minst, tror vi at den enkelte ungdom vil føle det bedre å ha arbeidskontoret som hovedkontakt i stedet for sosialkontoret. I andre enden av livsløpet har vi pensjonistene. En del av pensjonistene er minstepensjonister, mange av dem igjen er av de eldste eldre, og mange er kvinner. Dette er en annen gruppe som trenger og fortjener vår solidaritet. Mange av minstepensjonistene har lite å rutte med når husleia er betalt. Det haster med å forbedre forholdene for disse. Her er det bokstavelig talt slik at forbedringene må komme raskt, slik at forbedringene kommer mens de enda lever. Vi støtter programkomiteens forslag om å styrke bostøtteordningen for denne gruppen samt å skjerme dem mot høye egenbetalinger for pleie- og omsorgstjenester. Selv om den formelle opptjening til tilleggspensjon mangler, har disse eldre pensjonistene reelt opptjent rettigheter gjennom et langt og ofte slitsomt liv.

Tolga Arbeiderparti foreslår derfor:

Minstepensjonister uten formelt opptjente rettigheter til tilleggspensjon gis en viss tilleggspensjon. Denne ordningen utredes raskt.

Tolga Arbeiderparti oppfordrer landsmøtet til å slutte seg til disse to forslagene i solidaritet med disse to gruppene, som på hver sin måte trenger og fortjener disse forbedringene.

Dirigenten foreslo at de framsatte forslagene ble oversendt til redaksjonskomiteen for sosialpolitisk program.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Dirigenten refererte følgende permisjonssøknader:

- 054 Truls Gerhardsen, Oslo, søker om permisjon fra kl 16.30 og ut fredagen.
079 Erna Ansnes, Oslo, søker om permisjon fra kl 16.30 og ut fredagen.

Vedtak: Søknadene innvilget.

Følgende hadde ordet i debatten:

	Sylvia Brustad	Sentralstyret
	Trond Giske	Sentralstyret
048	Ann-Marit Sæbønes	Oslo
273	Britt Jonassen	Nordland
288	Britt Sofie Illguth	Troms
	Gunnar Berge	Sentralstyret
018	Inger Christin Torp	Østfold
137	Roger Ryberg	Buskerud
105	Inger Hovengen	Oppland
169	Laila Øygarden	Aust-Agder
183	Svein Fjellheim	Rogaland
	Einar Olav Skogholt	Landsstyret
258	Aud Karin Holmern	Nord-Trøndelag

Dirigenten foreslo at fra og med taler nr. 023 Karl Eirik Schjøtt-Pedersen, Stortingsgruppas styre, blir taletiden satt til 3 minutter.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Videre hadde følgende ordet i debatten:

233	Ole Johan Vidhammer	Møre og Romsdal
297	Brita Carina Hætta	Finnmark
216	Mona Vabø	Sogn og Fjordane
166	Knut Liljeberg	Telemark
022	Vibeke Dalen	Akershus
254	Rigmor Hegle	Sør-Trøndelag
174	Magne Råmundsen	Vest-Agder

200	Per Sæthre	Hordaland
151	Linda Mathiassen	Vestfold
	Karl E. Schjøtt-Pedersen	Storingsgruppas styre
064	Bjørn Kjølstad	Oslo
263	Anne Sofie Sitter	Nord-Trøndelag
162	Odd Andersen	Telemark
	Rigmor Aa. Jahren	Kvinnepolitisk Utvalg
055	Haldis Havrøy	Oslo
287	Halvard Hansen	Troms
185	Terje Rønnevik	Rogaland
	Reidun Gravdal	Landsstyret
019	John Karlsen	Østfold
211	Inger Hitland	Hordaland
249	Odd Asmussen	Sør-Trøndelag
	Anniken Huitfeldt	Landsstyret
102	Eli Dalen	Hedmark
069	Finn Erik Thoresen	Oslo
161	Turid Opedal	Telemark
027	Vidar Bjørnstad	Akershus
268	Nils Chr. Steinbakk	Nordland
286	Ellen Bergli	Troms
049	Rune Gerhardsen	Oslo
014	Gunnel Edfeldt	Østfold
295	Roger Skarvik	Finnmark
	Torgunn Aas Reggestad	Landsstyret
226	Jan Blikeng	Møre og Romsdal
	May Britt Lunde	Landsstyret
040	Marit Bjørlo	Akershus
139	Trond Jensrud	Buskerud
271	Björg Iren Fønnebø	Nordland
089	Anne C. Johnsgaard	Hedmark
180	Karen Irene Stangeland	Rogaland
030	Bente F. Nygaard	Akershus
091	Kåre Korsveien	Hedmark
037	Rigmor Eidem	Akershus
002	Solbjørg Lervik	Østfold
044	Rune Kristiansen	Oslo
167	Jakob Olaus Mo	Aust-Agder

Dirigenten refererte følgende permisjonssøknad:

093 Gunnar Jakobsen, Hedmark, søker om permisjon fra kl 18.15 og ut fredagen.

Vedtak: Søknaden innvilges.

Dirigenten ga ordet til Hill-Marta Solberg for oppsummering.

SAK 5 - INNKOMNE FORSLAG

Dirigenten tok opp hefte nr. 1 Innkomne forslag til behandling, kapitel for kapitel:

1. ØKONOMISK POLITIKK/SKATT/ØKONOMISK DEMOKRATI

Innstilling: Forslag 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 1.6, 1.7, 1.8, 1.9, 1.10 og 1.11 oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Innstilling: Forslag 1.12 avvises.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

2. NÆRINGSPOLITIKK/SYSSELSETTING

Innstilling: Forslag 2.1 oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Innstilling: Forslag 2.2 avvises.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Innstilling: Forslag 2.3 oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Innstilling: Forslag 2.4 avvises.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Innstilling: Forslag 2.5 oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Innstilling: Forslag 2.6 avvises.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Innstilling: Forslagene 2.7, 2.8, 2.9, 2.10 og 2.11 oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Innstilling: Forslagene 2.12 og 2.13 avvises.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

3. PRIMÆRNÆRINGER

Innstilling: Forslagene 3.1, 3.2 og 3.3 oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Innstilling: Forslag 3.4 avvises.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Innstilling: Forslagene 3.5 og 3.6 oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

4. SAMFERDSEL

Innstilling: Forslagene 4.1, 4.2 og 4.3 oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Innstilling: Forslag 4.4 avvises.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Innstilling: Forslagene 4.5, 4.6, 4.7 og 4.8 oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Innstilling: Forslag 4.9 avvises.

072 Per Kristian Finstad, Oslo, trakk på vegne av Lastebileiernes forening de to siste avsnittene.

Dirigenten foreslo så at det endrede forslaget ble oversendt redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

Vedtak: Dirigentens forslag enstemmig vedtatt.

Innstilling: Forslagene 4.10 og 4.11 avvises.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Innstilling: Forslag 4.12 med tilleggsforslag fra 158 Olav Øverland, Telemark, oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Innstilling: Forslagene 4.13 og 4.14 avvises.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Innstilling: Forslag 4.15 avvises.

056 Vidar Ovesen, Oslo, foreslo forslaget oversendt redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

Vedtak: Vidar Ovesens forslag vedtatt med 129 mot 122 stemmer.

5. MILJØ OG ENERGIPOLITIKK

Innstilling: Forslagene 5.1, 5.2, 5.3, 5.4, 5.5 og 5.6 oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Innstilling: Forslaget 5.7 avvises.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Innstilling: Forslag 5.8 oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

6. UTDANNING

Innstilling: Forslagene 6.1 og 6.2 oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Innstilling: Forslag 6.3 avvises.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Innstilling: Forslagene 6.4, 6.5, 6.6 og 6.7 oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Innstilling: Forslag 6.8 avvises.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Innstilling: Forslagene 6.9, 6.10, 6.11, 6.12, 6.13 og 6.14 oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

7. REGIONALPOLITIKK

Innstilling: Forslagene 7.1, 7.2, 7.3 og 7.4 oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

8. BOLIG

Innstilling: Forslagene 8.1, 8.2 og 8.3 oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

9. VELFERDSSTATEN

Innstilling: Forslagene 9.1 og 9.2 oversendes redaksjonskomiteen for Sosialpolitisk program.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Innstilling: Forslag 9.3 avvises.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Innstilling: Forslagene 9.4 og 9.5 oversendes redaksjonskomiteen for Sosialpolitisk program.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Innstilling: Forslag 9.6 avvises.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Innstilling: Forslagene 9.7, 9.8, 9.9 og 9.10 oversendes redaksjonskomiteen for Sosialpolitisk program.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Innstilling: Forslagene 9.11, 9.12 og 9.13 avvises.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Innstilling: Forslagene 9.14 og 9.15 oversendes redaksjonskomiteen for Sosialpolitisk program.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Innstilling: Forslag 9.16 oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Innstilling: Forslag 9.17 avvises.
064 Bjørn Kjølstad, Oslo, foreslo forslaget oversendt redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

Vedtak: Bjørn Kjølstads forslag enstemmig vedtatt.

Innstilling: Forslag 9.18 oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Innstilling: Forslagene 9.19, 9.20 og 9.21 oversendes redaksjonskomiteen for Sosialpolitisk program.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Innstilling: Forslag 9.22 avvises.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Innstilling: Forslag 9.23 oversendes redaksjonskomiteen for Sosialpolitisk program.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Innstilling: Forslag 9.24 avvises.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Innstilling: Forslag 9.25 oversendes redaksjonskomiteen for Sosialpolitisk program.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Innstilling: Forslag 9.26 oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Innstilling: Forslag 9.27 oversendes redaksjonskomiteen for Sosialpolitisk program.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Innstilling: Forslag 9.28 avvises.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Innstilling: Forslag 9.29 oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

10. INTERNASJONALE SPØRSMÅL

Innstilling: Forslagene 10.1, 10.2, 10.3, 10.4, 10.5, 10.6 og 10.7 oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

11. ØVRIGE POLITISKE SAKER

Innstilling: Forslagene 11.1, 11.2 og 11.3 oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Innstilling: Forslag 11.4 avvises.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Innstilling: Forslagene 11.5 og 11.6 oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Innstilling: Forslag 11.7 avvises.

195 Trond Tystad, Hordaland, foreslo at forslaget skulle vedtas med sentralstyrets merknad.

Vedtak: Trond Tystads forslag enstemmig vedtatt.

Innstilling: Forslag 11.8 oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Innstilling: Forslagene 11.9, 11.10 og 11.11 avvises.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

12. FORSLAG TIL ARBEIDERPARTIETS LOVER

Innstilling: Forslagene 12.1 og 12.2 avvises.

105 Inger Hovengen, Oppland, fremmet endringsforslag og foreslo forslagene oversendt redaksjonskomiteen for lov- og organisasjonssaker.

Vedtak: Inger Hovengens forslag vedtatt med 137 stemmer.

Innstilling: Forslagene 12.3 og 12.4 avvises.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Innstilling: Forslag 12.5 avvises.

190 Terje Emil Johannessen, Rogaland, fremmet mindretallet i Landsstyrets innstilling og foreslo forslaget oversendt redaksjonskomiteen for lov- og organisasjonssaker.

Vedtak: Terje Emil Johannessens forslag enstemmig vedtatt.

Innstilling: Forslag 12.6 vedtas.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

13. ORGANISASJONSSAKER

Innstilling: Forslagene 13.1, 13.2 og 13.3 avvises.

126 Inger Johanne B. Skare, Buskerud, foreslo forslagene oversendt redaksjonskomiteen for lov- og organisasjonssaker.

Vedtak: Landsstyrets innstilling vedtatt med stort flertall.

Innstilling: Forslag 13.4 avvises.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Innstilling: Forslagene 13.5, 13.6, 13.7 og 13.8 oversendes Sentralstyret.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Innstilling: Forslag 13.9 vedtas.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Innstilling: Forslag 13.10 avvises.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Innstilling: Forslag 13.11 vedtas.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Innstilling: Forslag 13.12 oversendes Sentralstyret.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

FOR SENT INNKOMNE FORSLAG

Dirigenten henviste til de for sent innkomne forslagene som var utlagt i landsmøte-sekkene og foreslo følgende behandling:

Forslagene fra Stavanger Arbeiderparti om en Trygg alderdom og om Gravferdshjelp oversendes redaksjonskomiteen for Sosialpolitisk program.

De øvrige forslagene oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

I tillegg ble følgende forslag fremmet i debatten:

066 Kaare Sandegren, Oslo

Forslag 2.1, tillegg til Oslo APs forslag til uttalelse om næringspolitikk, 5. avsnitt, tillegg:

Særlig vekt må legges på utvikling av fastlandsindustrien og investeringer der. Betydningen av industrien som kjerne i den nasjonale økonomi forutsetter at det satses på videreføring av eksisterende industri og nyetableringer. Dette forutsetter samarbeid mellom stat/kommune, bedriftsledelser og fagbevegelsen. Ikke minst gjelder dette små og mellomstore bedrifter som gir arbeidsplasser som gir næringslivet i byer/tettsteder flere bein å stå på, og de betyr en underskog for de større bedrifter. Industrien vil til

enhver tid bygge på arbeidskraft med både teoretisk og faglig opplæring. Menneskene er vår viktigste ressurs.

Etter 5. avsnitt, nytt avsnitt i tillegg:

Det blir derfor fortsatt viktig å vektlegge faglig yrkesopplæring. Yrkesfaglig identitet og styrking av den yrkesfaglige opplæring må sikres under evalueringen og gjennomføringen av Reform -94. Arbeidet i skolene for å motivere til yrkesfaglig opplæring må skjerpes. Bedriftene må ta sin del av ansvaret for å sikre kvalifisert arbeidskraft.

Etterutdanningen må i lys av de stadige endringer i produksjonen og krav til kvalifikasjoner gis bedre plass. Dette gjelder både de som sitter i jobb og de som ikke er i arbeid. Opplæringssystemet må utvikles i takt med behovet for læring over flere faser i livet og endringene i arbeidssituasjonen.

8. avsnitt, tillegg:

Statens virkemiddelapparat (SND) er nå gjort landsdekkende, dvs. tilgjengelig også for storbyene. Arbeidsledigheten er høy i Oslo. Virkemidlene er viktige for å trekke i gang og videre utvikle næringsvirksomhet over et bredt spekter.

Vedtak: Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

198 Brigt Olav Gåsdal, Hordaland

Fri skuleskyss, tilleggsforslag til 6.11:

Grensene for fri skuleskyss må endrast frå i dag 4 km til 2 km for barnesteget og mellomsteget.

Grunngjeving:

Me har framleis mange område i Noreg med utrygge skuleveggar. Blandingstrafikk, manglande veglys og fortau, gang- og sykkelstiar og gangfelt førar til at borna vert redde og utrygge på skulevegen. Frå -97 skal seksåringane ut på skuleveg og å senda så små barn ut i trafikken er ein stor fære i seg sjølv.

Av likskaps- og fordelingsomsyn er det viktig at alle får denne retten. Borna er pålagt å gå på skulen, skulen er fri. Det må og gjelde skyssen.

Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

105 Inger Hovengen, Oppland

Forslag nr. 12.1 og 12.2:

Endring av Arbeiderpartiets lover - Retningslinjer for det kvinnepolitiske arbeidet i DNA.

Landsmøtet gir fylkespartiene/kommunepartiene anledning til sjøl å vedta om Kvinnepolitisk utvalg skal ha stemmerett i årsmøtene uten at dette overprøves av landspartiet.

Vedtak: Forslagene oversendes redaksjonskomiteen for lov- og organisasjonssaker.

072 Per Kristian Finstad, Oslo

Lastebileiernes Forening henviser til forslag 2.7 og Oslo Arbeiderparti fremmer herved 2 tilleggsforslag til forslag 2.7:

Jeg ber om at Oslo Arbeiderpartis tilleggsforslag oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

Krav om fremleggelse av kemnerattest (ved anskaffelser til statsaksjeselskaper innføres et system med fremleggelse av kemnerattest fra alle leverandører). Kemnerattesten/skatteattesten skal dokumentere at leverandøren ikke har forfalte skatte- og avgiftskrav mot seg. Der staten har flertall av eierinteressene i selskapet, innføres dette gjennom et generalforsamlingsvedtak. I de tilfeller hvor statens eierinteresser representerer et mindretall, forelegges systemet med kemnerattest som et forslag til generalforsamlingen.

Det foreslås videre at det gjøres nødvendige endringer i eksisterende regelverk, slik at samtlige kommuner pålegges å utvikle et ensartet system for bruk av kemnerattester ved leveranser til kommunesektoren.

Samtidig etableres det en tilsvarende ordning for å dokumentere at leverandøren ikke har forfalte, uoppgjorte krav på merverdiavgift mot seg.

Begrunnelse:

Systemet med bruk av kemnerattest har fungert i Oslo kommune siden 1.1.1994. Tilsvarende system er også innført i mange andre kommuner. Systemet fungerer slik at aktuelle leverandører til det offentlige plikter å fremvise attest på at vedkommende ikke har forfalte skatte- og avgiftskrav mot seg. Formålet med ordningen er å forebygge skatteunndragelse, samt å stimulere til økt innbetaling av forfalte krav. I tillegg innebærer ordningen at useriøse leverandører utelukkes, og at det offentlige ikke inngår avtaler med avtalepartner som har opptrådt kriminelt i forhold til offentlige myndigheter.

Selv om man har et omtvistet krav mot seg, vil man få utsendt attest, dersom man opptrer i overensstemmelse med skattebetalingslovens regler.

Fordi merverdiavgift ikke inndrives av kemneren, men av skattefogden, er det behov for å etablere egne regler om skatteattest i forhold til denne avgiften.

Krav om kemnerattest (skatteattest) ved søknad om serveringsbevilling

Oslo Arbeiderparti foreslår at det ved behandling av søknad om serveringsbevilling etter hotelloven åpnes adgang til å vektlegge hvorvidt søkeren har uoppgjorte skatte- og avgiftskrav mot seg.

Begrunnelse:

Slik hotelloven i dag er utformet, vil en søker i de fleste tilfeller nærmest ha krav på serveringsbevilling. På bakgrunn av de forhold som er avslørt innen restaurantbransjen i hele landet den senere tiden, med manglende innbetaling av skatter og avgifter i tillegg til andre former for kriminalitet, ser Oslo Arbeiderparti verken behovet for, eller rimeligheten av et slikt automatisk krav på serveringsbevilling. Tvert imot er det behov for tiltak som kan bidra til å rydde opp i disse forholdene, særlig på bakgrunn av at serveringsbevilling er en nødvendig forutsetning for å få skjenkebevilling.

Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

068 Marit Nybakk, Oslo

Forslag 6.1: Opplæring og utdanning for alle, første setning, tillegg:

... og våre utdanningspolitiske mål for 1990-åra står klart beskrevet i programmet "Mer Fellesskap", vedtatt på landsmøtet i 1992.

Nytt 9. avsnitt (etter ... hverdag):

Det er en kjensgjerning at stadig flere voksne har behov for videre utdanning eller omskolering for å tilfredsstille arbeidslivets krav om fleksibilitet. Arbeiderpartiet ser det derfor som et mål å holde voksenopplæringen på et høyt nivå og i større grad gjøre den kompetansegivende.

Etter ... praktisk opplæring i avsnittet som begynner med «I videregående... tillegg:

For å sikre at Reform 94 utvikles i tråd med de utdanningspolitiske og faglige mål, tilpasset arbeidslivets og samfunnets ulike behov for kompetanse, igangsettes allerede nå en evaluering av alle sider av Reform 94.

Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

056 Vidar Ovesen, Oslo

Forslag 4.15:

Forslaget fra Grønland-Tøyen-Gamlebyen Arbeiderpartilag om å legge Gardermobanen i tunnel gjennom Oslo Øst foreslås redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

158 Olav Øverland, Telemark

Forslag 4.12, tillegg:

Neslandsvat - Kongsberg (Oslo) som en del av hovedstammen for kollektivtrafikken.

Ifølge stortingsvedtak av 1992/93 ble det anmodet om en konsekvensanalyse for strekningen Arendal - Hokksund - Oslo med Bratsbergbanen Notodden - Skien - Porsgrunn.

Samarbeidsgruppa besto av personer fra Aust-Agder - Telemark og Buskerud innen samferdsel, samt samferdselsjefene fra de 3 fylker og jernbanen.

Utvalget ble ferdig med utredningen som ble framlagt i november 1994. Etter utvalgets mening og med gjennomføring av ulike tiltak er det gode muligheter for økningen i persontrafikken i de kommende år. Det som en må spesielt fokusere på er studenter og skoleungdom i Telemark med tilhørende regioner. Blir ruteplanen lagt opp slik at det vil passe inn for de som går på skoler/høyskoler, er det da mange som kan bo hjemme og reise fram og tilbake med toget, og som uten tvil vil være den beste løsningen. Det kan også nevnes at det er høyskoler og videregående skoler i Bø, Nome, Notodden, Kongsberg, Skien og Porsgrunn. Videre er det bussforbindelse fra Vest-Telemark til Bø stasjon som også blir mye benyttet til alle årets tider.

Arbeiderpartiene i Midt-Telemark ber landsmøtet om vedtak for oppfølging med bevilgninger for at dette arbeidet kan komme i gang.

Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

065 Marit Aasen Heggdal, Oslo

Hurtigere saksbehandling av straffesaker, forslag fra Stavanger AP, i heftet For sent innkomne forslag.

Forsøk med hurtigere saksbehandling i straffesaker utvides til større byer, også Oslo.

Begrunnelse:

Justisdepartementet har i flere år drevet med forsøksvirksomhet for å få til en hurtigere saksbehandling innen straffesakene, ikke minst saker hvor forholdet er erkjent. Det har vært forsøkt i Sandefjord, Nordmøre og Østerdalen. På flere saksområder har det blitt oppnådd en halvering av saksbehandlingstiden. Noen av forsøkene har fått en misvisende betegnelse i pressen, nemlig hurtigdomstol. Forsøkene er imidlertid mer omfattende enn dette, og ofte er det andre steder enn i domstolene at sakene går tregt. Det gjelder særlig å unngå dødtid i overføringen av saker mellom etatene.

En raskere saksbehandling er blitt presserende og er viktig for folks følelse av trygghet. Det er derfor viktig at de gode resultatene som er blitt oppnådd på forsøksstedene får en rask videre oppfølging i større byer og også i Oslo.

Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

195 Trond Tystad, Hordaland

Forslag 11.7 - endret vedtak:

Forslaget foreslås vedtatt med sentralstyrets merknad.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

126 Inger-Johanne B. Skare, Buskerud

Forslag 13.1, 13.2 og 13.3:

Forslagene oversendes redaksjonskomiteen for lov- og organisasjonssaker.

Vedtak: Forslagene avvist med stort flertall.

190 Terje Emil Johannessen, Rogaland

Forslag 12.5:

Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for lov- og organisasjonssaker for nærmere vurdering.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

055 Haldis Havrøy, Oslo

Implantasjon - forslag nr. 9.15:

Forslaget foreslås oversendt redaksjonskomiteen for Sosialpolitisk program og ikke til komiteen for andre politiske saker.

Begrunnelse:

Verdens Helseorganisasjon har definert tannhelsen som et viktig ledd i helsebegrepet, og i St. meld. nr. 50 om Samarbeid og styring - 3-94 med undertittel "Mål og virkemidler for en bedre helsetjeneste" er tannhelsen en viktig faktor i begrepet.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

069 Finn Erik Thoresen, Oslo

Forslag 2.1, Næringspolitisk uttalelse, etter 1. avsnitt, tillegg:

Ledighet er en tragedie for det enkelte menneske og en fare for samfunnet. Kommunaldepartementets forslag om endringer i dagpengeordningen har flere positive sider i seg. Særlig er det viktig at langtidsledige bedrer sin økonomiske situasjon. Forslaget om å flytte arbeidssøkende fra dagpengeordningen til sosialtrygd etter tre år med ledighetstrygd kan ikke støttes. De langtidsledige har ikke frivillig valgt å bli arbeidsløse, men tilhører dessverre en gruppe som har store vansker med å skaffe seg nytt arbeid. Ved å bli betegnet som sosialklient vil arbeidssøkende møte enda større vanskeligheter på arbeidsmarkedet. Dagpengeordningen må derfor styrkes og videreutvikles slik at den hindrer at langtidsledige ender opp i spesialordninger eller som sosialklienter. Ledigheten skyldes ikke manglende evne og vilje til å finne seg nytt arbeid.

La oss i steden konsentrere oss om jobb nr. 1 som fortsatt er arbeid til alle. Vi ønsker ikke å sette ulike aldersgrupper opp mot hverandre, men rette inn tiltak slik at målet om arbeid til alle blir oppfylt. Ett av tiltakene vil være å gi alle unge under 25 år rett til arbeid, utdanning eller opplæring.

Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

072 Per-Kristian Findstad, Oslo

Lastebileiernes Forening henviser til forslag 4.9 i forslagsheftet. Dette forslag har en negativ innstilling fra Oslo Arbeiderparti og sentralstyret.

Vi har trukket de to siste avsnitt i forslag 4.9 og mener således at sentralstyret har en positiv innstilling til de 3 første avsnitt.

Oslo Arbeiderparti vil således komme med et endringsforslag til forslag 4.9 i samsvar med sentralstyrets positive innstilling.

Jeg ber om at endringsforslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker. Oslo Arbeiderpartis endringsforslag følger nedenunder:

Domfellelse ved trafikkuhell med dødsfølge - inndragning av førerkort.

Lastebileiernes Forening foreslår at trafikkuhell med dødsfølge, i likhet med andre trafikkuhell, blir pådømt etter veitrafikklovens bestemmelser. Foreningen foreslår også at retten ved domsavsigelsen også tar stilling til inndragningsspørsmålet som en del av straffeutmålingen.

Begrunnelse:

Det har i den siste tiden vært fokusert på lovanvendelsen i forbindelse med tiltale og pådømmelse i trafikkuhellssaker med dødsfølge. I 1988 ble det bestemt av Justisdepartementet at trafikkulykker med døden til følge skulle etterforskes som, og pådømmes, etter straffelovens § 239 om uaktsomt drap.

Samtidig har politimesteren etter at det foreligger fellende dom, anledning til å treffe et administrativt/forvaltningsmessig vedtak om inndragning av førerkortet til vedkommende sjåfør for kortere eller lengre tid. Dette har vist seg å få svært negative følger, spesielt for yrkessjåfører som i tillegg til fengselsstraff også blir fratatt retten til å utøve sitt yrke på mange år. Noe som i realiteten resulterer i at vedkommende er ferdig med denne yrkeskarrieren.

Beslaglegging av førerkort ved trafikkuhell og forseelser.

Lastebileiernes Forening foreslår at myndighetene endrer praksis for beslag av førerkort, spesielt for sjåfører som er sterkt avhengig av førerkortet slik at beslag kun kan finne sted når dette er besluttet av en domstol.

Begrunnelse:

Politiet har i dag anledning til å beslaglegge førerkortet til en sjåfør når denne er innblandet i trafikkuhell eller gjør seg skyldig i trafikkforseelser. Den senere tids erfaring viser at politiet bruker sin fullmakt til å foreta beslag av førerkortet selv om beslagsgrunnlaget er meget tvilsomt.

En yrkessjåfør risikerer å få sitt førerkort beslaglagt for opptil 4 uker dersom han ikke samtykker i beslag og dersom forhørsretten kommer til en annen konklusjon enn politiet. Dette betyr at sjåføren vil være avskåret fra å utøve sitt yrke i den tiden politi- og påtalemyndighet vurderer grunnlaget for saken. Svært ofte resulterer behandlingen i at sjåfører får tilbake sitt førerkort.

Politiet har i sin instruks anledning til å foreta beslag dersom det er overveiende sannsynlig at mistanken mot vedkommende sjåfør kan belegges med fellende bevis. Lastebileiernes forening mener at den siste tids erfaring viser at politiet i altfor mange tilfeller beslaglegger førerkortet helt vilkårlig og uten at det foreligger tilstrekkelig grunnlag for å tro at sjåføren har gjort seg skyldig i brudd på Veitrafikkloven.

Lastebileiernes Forening kan ikke akseptere at medlemmene som er yrkesutøvere på denne måten skal bli utsatt for yrkesforbud med betydelig tap av arbeidsinntekt fordi politiet mer eller mindre velbegrunnet beslaglegger førerkortet.

Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

072 Per Kristian Finstad, Oslo

Lastebileiernes Forening henviser til forslag 2.7 og Oslo Arbeiderparti fremmer herved 2 tilleggsforslag til forslag 2.7. Jeg ber om at Oslo Arbeiderpartis tilleggsforslag oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

Krav om fremleggelse av kemneratttest (skatteattest) fra leverandøren ved offentlige anskaffelser.

Oslo Arbeiderparti foreslår at det ved anskaffelser til statsaksjeselskaper innføres et system med fremleggelse av kemneratttest fra alle leverandører. Kemneratttesten/skatteattesten skal dokumentere at leverandøren ikke har forfalte skatte- og avgiftskrav mot seg. Der staten har flertall av eierinteressene i selskapet, innføres dette gjennom et generalforsamlingsvedtak. I de tilfeller hvor statens eierinteresser representerer et mindretall, forelegges systemet med kemneratttest som et forslag til generalforsamlingen.

Det foreslås videre at det gjøres nødvendige endringer i eksisterende regelverk, slik at samtlige kommuner pålegges å utvikle et ensartet system for bruk av kemnerattester ved leveranser til kommunesektoren.

Samtidig etableres det en tilsvarende ordning for å dokumentere at leverandøren ikke har forfalte, uoppgjorte krav på merverdiavgift mot seg.

Begrunnelse:

Systemet med bruk av kemneratttest har fungert i Oslo kommune siden 1.1. 1994. Tilsvarende system er også innført i mange andre kommuner. Systemet fungerer slik at aktuelle leverandører til det offentlige plikter å fremvise attest på at vedkommende ikke har forfalte skatte- og avgiftskrav mot seg. Formålet med ordningen er å fore-

bygge skatteunndragelse, samt å stimulere til økt innbetaling av forfalte krav. I tillegg innebærer ordningen at useriøse leverandører utelukkes, og at det offentlige ikke inngår avtaler med avtalepartner som har opptrådt kriminelt i forhold til offentlige myndigheter.

Selv om man har et omtvistet krav mot seg, vil man få utstedt attest, dersom man opptrer i overensstemmelse med skattebetalingslovens regler.

Fordi merverdiavgift ikke inndrives av kemneren, men av skattefogden, er det behov for å etablere egne regler om skatteattest i forhold til denne avgiften.

Krav om kemnerattest (skatteattest) ved søknad om serveringsbevilling

Oslo Arbeiderparti foreslår at det ved behandling av søknad om serveringsbevilling etter hotelloven åpnes adgang til å vektlegge hvorvidt søkeren har uoppgjorte skatte- og avgiftskrav mot seg.

Begrunnelse:

Slik hotelloven i dag er utformet, vil en søker i de fleste tilfeller nærmest ha krav på serveringsbevilling. På bakgrunn av de forhold som er avslørt innen restaurantbransjen i hele landet den senere tiden, med manglende innbetaling av skatter og avgifter i tillegg til andre former for kriminalitet, ser Oslo Arbeiderparti verken behovet for, eller rimeligheten av et slikt automatisk krav på serveringsbevilling. Tvert imot er det behov for tiltak som kan bidra til å rydde opp i disse forholdene, særlig på bakgrunn av at serveringsbevilling er en nødvendig forutsetning for å få skjenkebevilling.

Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

Dirigenten ga ordet til Thorbjørn Jagland som introduserte Sveriges visestatsminister og tidligere partisekretær Mona Sahlin som holdt en hilsmingstale til landsmøtet.

Forsamlingen sang «Frihetens Forpost». Forsanger var Grete Knudsen.

Dirigenten hevet første dags møte kl. 19.20.

Lørdag 11. februar 1995

Møtet ble satt kl 09.05.

Forsamlingen sang "Verden er vår". Forsanger var Grete Knudsen.

Dirigenten ga ordet til protokollkomiteens leder Karin Johannessen som la fram innstillingen om protokollen fra 10. februar:

Innstilling fra Beretnings- og protokollkomiteen.

Beretnings- og protokollkomiteen har i møte 11. februar 1995 gjennomgått protokollen fra landsmøtets forhandlinger fredag 10. februar.

Komiteen finner protokollen i orden og anbefaler den godkjent.

Oslo, 11. februar 1995.

Karin Johannessen /s/
leder

Henry Isnes /s/

Britt Sofie Illguth /s/

Leif Lund /s/

Aud Dahl /s/

Hans P. Kjelsrud /s/

Vedtak: Enstemmig godkjent.

SAK 7 OG 8 - DEN POLITISKE SITUASJONEN OG PROGRAMARBEID

Dirigenten ga ordet til Thorbjørn Jagland som holdt en innledning om den politiske situasjonen og programarbeidet.

Landsmøtet ga Thorbjørn Jagland stående applaus.

Dirigenten foreslo å sette strek under første taler, og fra og med taler nr. 020 Ragnar Kristoffersen, Akershus, er taletiden begrenset til 3 minutter.

Vedtak: Protokollen enstemmig godkjent.

Landsmøtet tok en kort pause kl 10.15.

Møtet ble satt igjen kl 10.30.

Forsamlingen sang "Vil du være med". Forsanger var Grete Knudsen.

Dirigenten ga ordet til Thorbjørn Jagland som introduserte generalsekretær Axel Hanisch i De europeiske sosialdemokraters parti (PES) som fremførte følgende hilsningstale:

Kamerater!

Det er en stor glede for meg å kunne overbringe broderlige hilsner fra De europeiske sosialdemokraters parti. Vi er den største politiske familie i Europa, og vi er veldig glade for at dere er et fullt medlem av familien.

I desember hadde vi et partiledermøte i Essen. Ved møtet lyttet alle partilederne med stor interesse og respekt på rapportene fra Thorbjørn Jagland og Gro H. Brundtland om resultatet av folkeavstemningen og konsekvensene av det. Og det var Rudolf Scharping, SPD-lederen, som på vegne av partilederne ba Thorbjørn og Gro og gjennom dem Det norske Arbeiderparti om fortsatt å delta med fulle rettigheter og så aktivt som mulig.

Våre mål er:

- et demokratisk Europa med folkelig deltakelse,
- et Europa med sosial rettferdighet og like muligheter,
- et Europa som tar økonomisk ansvar,
- et økologisk Europa,
- et Europa for utdanning og kultur,
- et Europa med fred, sikkerhet, solidaritet og globalt ansvar.

Europas framtid ligger i en desentralisert Union, ikke i en sentralisert superstat.

Kamerater, fra 6. til 8. mars vil PES holde kongress i Barcelona. Delegater fra 20 medlemspartier og gjester fra sosialdemokratiske partier fra Sentral- og Øst-Europa og fra middelhavsområdet, vil der diskutere de store all-europeiske politiske utfordringer som:

- kampen mot arbeidsledighet,
- økologisk fornyelse,
- trusselen fra nasjonalisme, sjåvinisme og intoleranse både innenfor EU og utenfor,
- problemer innenfor våre egne samfunn, som medie-fantommet, en Silvio Berlusconi og hans kaldblodige godtakelse av ny-fascistiske ministre i den italienske regjeringen.

Og 8. mars, den internasjonale kvinnedagen, vil vi markere vår kamp for like muligheter og for større deltakelse for kvinner på alle områder i samfunnet.

Jeg vil invitere Thorbjørn og Gro og gjennom dem Det norske Arbeiderparti, til å komme med en sterk delegasjon til Barcelona, slik at vi sammen kan arbeide for et fritt, demokratisk, økonomisk velstående, økologisk sunt og sosialt rettferdig Europa - skapt i solidaritetens ånd.

Dirigenten refererte følgende permisjonssøknader:

- 070 Dagny Gärtner Hovig, Oslo, søker om permisjon fra kl 22.00 og ut lørdagen.
- 068 Marit Nybakk, Oslo, søker om permisjon fra kl 20.30 og ut lørdagen.
- 021 Wenche Paulsrud, Akershus, søker om permisjon fra kl 16.00 og ut lørdagen.

Vedtak: Søknadene innvilges.

Dirigenten ga noen praktiske opplysninger.

Følgende hadde ordet i debatten:

Trond Giske, Sentralstyret

Deretter refererte dirigenten følgende framlagt forslag til sakslistas punkt 7 og 8:

186 Rune Dåvøy, Rogaland .

Stopp våpenleveranser til Tyrkia.

15 millioner kurdere undertrykkes i Tyrkia. Situasjonene blir stadig verre. En hær på 400.000 soldater gjør hverdagen til et helvete for kurderne. 3 millioner kurdere er tvunget til å flykte fra sine landsbyer som er jevnet med jorden av tyrkiske soldater. Daglig blir kurdere drept.

Tyrkia er i dag i krig. De er i krig med de kurdiske innbyggerne i landet, og de tar alle virkemidler i bruk. Depresjoner, vilkårlige massakrer, dødspatroljer, militære operasjoner og bombetokt. Våpen får de blant annet fra sin NATO-allierte, Norge.

7 kurdere er nylig satt i fengsel på livstid for sitt engasjement for kurdernes sak. De er lovlig valgte medlemmer av den tyrkiske nasjonalforsamling. Takket være sterkt internasjonalt press fra en rekke nasjoner og organisasjoner unngikk parlamentarikerne dødsstraff.

Tusenvis av kurdiske aktivister sitter i tyrkiske fengsel. Behandlingen strider mot grunnleggende menneskerettigheter. Tortur er ikke uvanlig.

Stavanger Arbeiderparti vet at den politiske ledelsen i Utenriksdepartementet har tatt saken opp med tyrkiske myndigheter og internasjonale fora som OSSE, NATO og i Europarådet. Vi konstaterer at det ikke har lyktes å samle et tilstrekkelig bredt internasjonalt diplomatisk press mot Tyrkia og ber derfor regjeringen iverksette sterkere sanksjoner.

Så lenge vi leverer våpen til Tyrkia, er vi medansvarlige i noe som kan utvikle seg til folkemord.

Stopp våpenleveransen til Tyrkia.

046 Ragnar Bø Elgsaas, Oslo

Private skoler

Arbeiderpartiet ønsker å ta opp privatskoleloven til vurdering. Den bør strammes inn slik at makt om en enhetsskole for alle kan oppnås.

022 Vibeke Dalen, Akershus

Likelønn

Arbeiderpartiet bør vedta en handlingsplan for likelønn i tråd med den handlingsplan for likelønn som ble vedtatt av Arbeiderpartiets landskvinnekonferanse i januar 1995.

280 Kirstin Røymo, Nordland

Fredsprosessen i Midt-Østen

Landsmøtet i Arbeiderpartiet er bekymret over stagnasjonen i fredsprosessen i Midt-Østen og over de brudd på Oslo-avtalen som har funnet sted.

Valg i selvstyreområdene skulle ha funnet sted innen 13.07.94 men er ennå ikke planlagt. Betingelsen for å avholde valg som gjør styret i selvstyreområdene legitimt er at Israel trekker tilbake sine militære styrker.

Konfiskeringen av land og utvidelsen av den israelske befolkningen på Vestbredden skaper frustrasjon blant palestinerne og liten tro på fredsavtalen.

Landsmøtet oppfordrer til vilje fra begge parter til å følge opp prinsipp-erklæringen. PLO bør passe på å dra alle parter inn i utformingen av det palestinske samfunnet. Israels kollektive straffereaksjoner mot terrorismen i form av stengte grenser skaper en vond sirkel hvor vold avler vold.

Det bør vurderes om Norge nå bør ta initiativ til en ny avtale, en "Oslo 2" for å få fortgang på prosessen igjen. Norge må spille en like aktiv rolle i den videre prosessen og presse på for at lovte midler fra Europa og USA kommer fram.

Arbeiderpartiet ser positivt på Utenriksdepartementets initiativ om en ny FN-observatørstyrke i Gaza og Jeriko.

Oddbjørg A. Starrfelt, Landsstyret

Oppfordring om støtte til prosjektet "Ren Utvikling"

Forslag til vedtak:

"Ren Utvikling" er eit utviklings- og godkjenningsprosjekt for reinhaldsbedrifter. Bare bedrifter som kan dokumentera ryddige arbeids- og tilsetjingsforhold får godkjenning.

Landsmøtet i Det norske Arbeidarparti vil oppfordra alle fylkes- og kommuneparti til å arbeida for at fylkeskommunane og kommunane bruker bedrifter som er godkjent av "Ren Utvikling" når dei har behov for private reinhaldstenestar.

Følgende forslag fremmes av representantene:

- 048 Ann-Marit Sæbønes, Oslo,
- 068 Marit Nybakk, Oslo,
- 060 Nina Græger, Oslo, og
- 059 Ivar Christiansen, Oslo.

Vi ber landsmøtet fatte følgende vedtak:

Arbeiderpartiets landsmøte vil på det sterkeste fordømme dødsdommen som Additional Sessions Court i Lahore, Pakistan, har avsagt over 14 år gamle Salamat Masih på grunn av hans yrtringer mot Islam.

Vi ber regjeringen ta saken opp med den Pakistanske regjeringen.

094 Jan Pallin, Hedmark

Postforsendelse av pakker

Arbeiderpartiet må gjennomgå og vurdere postverkets ordninger med pakkeforsendelser med sikte på å få til en ordning som fungerer bedre for distriktene. I dag tar pakkeforsendelser altfor lang tid.

094 Jan Pallin, Hedmark

NSB og godstransport

Arbeiderpartiet må gjennomgå og vurdere den praksis NSB har i dag når det gjelder godstransport, med sikte på å arbeide for å få mer av godstransporten over på jernbanen.

256 Jo Stein Moen, Sør-Trøndelag

Miljøpolitikk for framtida

Arbeiderbevegelsens viktigste oppgave fram mot årtusenskiftet er å skape en politikk som forener målet om full sysselsetting og en bærekraftig utvikling. Miljø- og sysselsettingsproblemene kan ikke løses hver for seg, de må løses sammen. Arbeidet med å vri forbruket over i en mer bærekraftig og miljøvennlig retning må bli arbeiderbevegelsens nye kampsak. Arbeiderbevegelsens idé om solidaritet må omfatte solidaritet med naturen og kommende generasjoner.

Uttak av naturressurser og utslipp av miljøgifter har overskredet grensen av det naturen kan tåle. Hvis vi tillater forurensning av jord, luft og vann, vil vil før eller siden bli straffet. Vi ser behovet for en annen utvikling, en snuoperasjon for et samfunn i pakt med naturens tålegrenser. Denne snuoperasjonen vil berøre alle deler av samfunnet og går på tvers av ulike politiske sektorer. Arbeidet for å skape en bærekraftig økonomi må bli styrende for den politiske utvikling.

Miljøproblemene er internasjonale, og kan ikke løses av ett enkelt land alene. Derfor trengs internasjonalt samarbeid på miljøområdet. Norge har underskrevet flere

internasjonale avtaler om reduksjon av miljøgifter. DNA mener Norge må være et foregangsland nasjonalt og internasjonalt og stå ved de internasjonale miljøavtaler vi har inngått. Som et av verdens rikeste land har vi en forpliktelse til å gå foran.

Vi må alltid være på den sikre siden i spørsmålet om hva som er de økologisk forsvarlige veivalgene. Føre-var-politikken må være styrende. Kostnadene med å reparere ødelagt natur er langt høyere enn hva det ville kostet å ta langsiktige miljøsikringstiltak.

Global oppvarming, som følge av utslipp av klimagasser, er en av de alvorligste problemene vi står overfor. FN's klimapanel (IPCC) har slått fast at utslippet av klimagasser må reduseres med over 60 % for å stabilisere klimaet. Det er derfor viktig at Norge opprettholder målsettingen om stabilisering av våre utslipp på 1989-nivå. Dersom Norge ikke oppfyller sin målsetting på CO²-området, står vi i fare for å miste troverdighet internasjonalt.

Kløften mellom rike og fattige land i verden øker stadig. Mens vår rikdom skaper søppelberg og forbruker enorme mengder naturressurser, tvinger den tredje verdens fattigdom landene til å drive rovdrift på naturen med miljøfiendlige produksjonsmetoder for å kunne betjene internasjonale gjeldsforpliktelser. En bedre fordeling av ressursene mellom industri- og utviklingsland er derfor en forutsetning for en bærekraftig utvikling.

Arbeiderpartiet mener at vi må stanse forbruksveksten. Vårt materielle forbruksnivå er uforenlig med en bærekraftig utvikling, og vi må finne løsninger på hvordan vi kan begrense vårt materielle forbruk, samtidig som vi fordeler godene og opprettholder velferdsstaten. Økonomisk utvikling kan ikke bety økt luksusforbruk og rovdrift på naturressursene. Overføringene fra nord til sør må øke, da det er en forutsetning for global fordeling. I fattige land er det viktig å øke levestandarden, men man må unngå at dette går ut over naturens tåleevne.

Utvikling av stadig ny teknologi har bidratt til velstandsøkningen i vår del av verden. Og ny teknologi har hatt og vil fortsatt ha mange positive virkninger for miljø og mennesker. Men vi kan ikke stole på at en stadig teknologiutvikling kan løse alle problemene for oss. Det er ingen konflikt mellom bruk av renere teknologi og omlegging av forbruket, og begge deler blir nødvendig for å redusere ressursuttaket og avfallsmengden tilstrekkelig for å nå målet om et bærekraftig samfunn.

Vi må bruke skatte- og avgiftssystemet aktivt for å stimulere forbruk og produksjon i miljøvennlig retning, og unngå at det blir lønnsomt å spekulere i ødeleggelse av natur, og at naturressurser ikke blir ansett som en uendelig ressurs som ikke har begrensninger for framtidig produksjon.

046 Ragnar Bøe Elgsaas, Oslo

Fjern utdanningskøen

Arbeiderpartiet er en pådriver i reformarbeidet innen skoleverket, og har de senere år innført skole for seks-åringer, gitt alle 16-åringer rett til plass i den videregående

skolen og satset på lærlingeordninger som skal sikre alle unge rett til utdanning eller jobb.

Ved innføringen av Reform-94 fikk alle elever rett til videregående utdanning. I tillegg får langt flere enn tidligere generell studiekompetanse. Dette stiller krav til flere studieplasser i framtida.

De siste årene har mange søkere blitt avvist til universitet og høyskoler. Antall søkere har langt overskredet antallet plasser, universitetene har innført adgangsbegrensninger og mange har dermed blitt stående uten utdanningstilbud.

Fortsatt står en rekke studenter i utdanningskø uten å få den studieplassen som kan sikre fullført utdanning. Disse danner en propp i systemet, og er til hinder for en jevn gjennomstrømning av ungdom fra videregående skole til høyere utdanning.

Dette har ført til at mange har blitt presset ut av utdanningssystemet, enkelte har gått flere år om igjen i videregående skole for å forbedre karakterene og andre har påbegynt utdanning som ikke er relevant for framtidig yrke.

Arbeiderpartiet vil ta initiativ til å åpne universitetene på grunnfags- og mellomfagsnivå og øke kapasiteten innenfor høyere utdanning.

John Erik Eriksen, Landsstyret

Handelslekkasje

Landsmøtet ber regjeringen treffe tiltak som bidrar til å begrense den stadige økende handelslekkasje.

166 Knut Liljeberg, Telemark

Arbeidsmarkedspolitikken

Sentralstyret nedsetter et hurtigarbeidende utvalg, med bred sammensetning, som får i mandat å gjennomgå hele arbeidsmarkedspolitikken inklusiv arbeidsmarkedsetaten.

Utvalget bør bl.a. se på:

- Stortingets behandling/fastsetting av tidsrammer for tildeling av økonomiske rammer.
- Hvordan den politiske styring av etaten bør være sentralt og lokalt.
- Hvem som skal dekke utgiftene til nødvendig omskolering av arbeidsledige, for at de igjen skal kunne konkurrere på arbeidsmarkedet.
- Full gjennomgang av AMO-kursene i forhold til andre etter- og videreutdanningsformer.

Forslaget oversendes sentralstyret til vurdering og oppfølging.

024 Heidi Røneid, Akershus

NRK2 på lufta før årsskiftet.

I løpet av de siste åra har det flommet over av TV-kanaler i våre stuer. Dette har blant annet ført til at vi ikke lenger kan bestemme hva våre barn skal se.

Utviklingen innenfor fjernsynet har ikke bare vært positiv. Norske reklameregler forbyr reklame til barn i forbindelse med barneprogram, men TV3 omgår de norske reklame-reglene ved å sende fra London. TV2 har enda ikke begynt å sende barneprogram til tross for at regjeringen gjentatte ganger har bedt TV2 om å følge opp konsesjonsvil-kårene hvor sending av barneprogram inngår. Dette ga tap av reklameinntekter for TV2 ved sending av barneprogram.

Da vi fikk P2 og senere P3 i NRK-radio, ble dette ansett som en liten revolusjon i mediebildet i Norge. Ungdommen fikk endelig sin egen radiokanal. NRKs publikum fikk flere valgmuligheter. Til tross for at også nærradioene kom for full musikk i denne perioden, klarte NRK likevel å holde på sitt publikum. Dette viste at det var vellykket å satse på flere kanaler i NRK.

Vi bør nå gi rom for en ny statsdrevet TV-kanal. Denne kanalen skal være en avlastningskanal for NRK. Dette for at programtilbudet skal bli bedre og bredere. Den nye kanalen bør få en ungdomsprofil men også gi spillerom for andre type programmer.

Hvis vi vil at NRK skal beholde sin posisjon som allmennkringkaster, er det viktig at vi nå kommer på banen for å konkurrere med de kommersielle kanalene. I løpet av tre måneder vil norsk medievirkelighet se helt annerledes ut. TV+, ZTV og TV6 starter med sendinger allerede i mars 1995. I tillegg vil det sannsynligvis komme flere utenlandske kanaler i nær framtid på det norske TV-markedet. Det er derfor viktig at NRKs nye kanal kommer fort på banen og at sendingene starter før årsskiftet. På den måten kan vi sikre at ikke fjernsynsmarkedet er mettet før NRK2, kommer på lufta. Hvis vi bruker for lang tid i tenkeboksen før vi får realisert NRK2 vil sannsynligvis TV-markedet være så etablert og mettet at NRK2 ikke får muligheten til å vise seg med den tyngden vi vet en slik kanal kan få.

NRK2 blir en ny kanal hvor Staten skal ha et overordnet ansvar. Dette vil si at det vil bli styrt sending og et kvalitetsalternativ til alle "trash"-kanalene som TV3 etc. Vi må vise mediemarkedet at det er NRK som står for kvalitet og god undervisnings- og underholdningsverdi.

Det er viktig at NRK2 ikke blir en "reklamekanal" men et tilbud på linje med NRK for øvrig. Dette vil si at det skal bygge på lisensprinsippet.

NRK har sagt seg villig til å satse på en ny statskanal, dette for at den nåværende kanalen skal få avlastning og at programtilbudet skal bli bredere og av bedre kvalitet.

Den nye kanalen må tenke nytt og kreativt. Vi må vise at det er NRK som står for kvalitet og at staten kan være konkurransedyktig i TV-markedet. Vi trenger et

alternativ som er av god kvalitet slik vi har sett at NRK har klart gjennom satsingen på tre kanaler i radio.

Vi vil at:

- Det skal komme en ny statsdrevet TV-kanal som skal fungere som avlastningskanal for NRK.
- Sendingene starter før årsskiftet 1996.

300 Bjørn Fjukstad, Svalbard

Åremålstilsetting i statsetater på Svalbard.

Åremålsordningen som generell tilsettingsform i statsetater på Svalbard oppheves.

Begrunnelse:

Arbeiderpartiets landsmøte i 1977 vedtok å avvikle åremålsordningen som generell tilsettingsform i statsetater på Svalbard. Det er betenkelig at ca. 40 % av den best utdannede del av befolkningen til enhver tid skal være på gjennomreise. Dette forhindrer normaliseringsprosessen i samfunnet og vanskeliggjør en prosess mot demokratisering av samfunnet. Dette vil også bidra til å oppfylle Arbeiderpartiets prinsippprogram.

265 Oddvar Kvamme, Nord-Trøndelag

Elektrifisering av Trønderbanen (Nordlandsbanen) til Steinkjer gjennomføres snarest som et første ledd i elektrifisering av Nordlandsbanen.

Utbedring/elektrifisering av banestrekningen Storlien - Hell med tilknytning til Værnes stasjon/flyterminal utredes og prioriteres inn ved første rullering/revisjon av Norsk Jernbaneplan.

034 Åshild D. Willersrud, Akershus

Antidiskrimineringsklausul mot ulikelønn.

DNA tar initiativ overfor arbeidslivets parter for utarbeidelse av antidiskrimineringsklausul mot ulikelønn.

DNA tar initiativ for å utvikle et kvalitetsstempel på linje med "Svanemerket" i miljøsektoren. Kvalitetsstemplet tildeles bedrifter som innfører antidiskrimineringsklausuler.

Likelønnskommisjon.

DNA vurderer å nedsette en likelønnskommisjon. Kommisjonen får i mandat å beregne kostnadene ved å gjennomføre likelønn i Norge. Kommisjonen får også i mandat å komme med forslag til en realistisk gjennomføring av likelønnsreformen år 2000.

Arbeidslivets parter skal være representert i kommisjonen.

261 Bernt Hågensen, Nord-Trøndelag
Distriktpolitiske målsettinger/virkemidler.

Arbeiderpartiets distriktpolitikk har som hovedmål å sikre bosettingen, likeverdige levekår og et levedyktig næringsliv i alle deler av landet.

- Nord-Norgebanen må forsterkes og elektrifiseres.
- En utnyttelse av olje- og gassressursene på norsk sokkel må resultere i en rettmessig varig sysselsetting i de tilknyttede fylker, enten i form av ilandføring, basefunksjoner eller tilstrekkelig økonomisk kompensasjon.
- Statens Nærings- og Distriktsutviklingsbank. Den såkalte "helhetsmodellen" må legges til grunn for organiseringen av SND på fylkesplan. Dette vil innebære en todeling av SND-systemet, der fylkeskommunenes ansvar for regional planlegging og utviklingspolitikk blir stadfestet og muliggjort ved at fylkeskommunen har styringen med SND sitt virkemiddelapparat på fylkesnivå. SND sentralt vil da behandle større søknader fra enkeltbedrifter og er ansvarlig for nasjonale programmer. Landbruksbank, Fiskerbank og Bygdeutviklingsmidler må inngå i fylkeskommunens samlede virkemiddelapparat.
- Kvinneretta tiltak i distriktpolitikken bør videreutvikles og det offentliges rolle forsterkes.
- Landbrukspolitikk: Arbeiderpartiets landsbrukspolitikk bygger på St.prp. nr. 8 der matvaresikkerhet, miljø, bosetting og kulturlandskap er sentrale og viktige prinsipper. For å redusere statens overføringer til landbruket må det settes et tak på hvor store overføringer et enkelt gårdsbruk kan få, og inntekter utenom bruket må også trekkes inn i vurderingen av overføringer til det enkelte bruk.
- Teletjenester: Tilgang til moderne og kostnadseffektive teletjenester er i dag en viktig forutsetning for lønnsom drift i en rekke bransjer. Telenor skal også i framtida sikre slike tjenester til samme pris over hele landet.
- Rovdyrforvaltning: Stortingets målsetting om at levedyktige rovdyrstammer ikke skal true sysselsetting og bosetting må tas på alvor av forvaltningsapparatet. Miljøverndepartementets politiske ledelse må ta et initiativ for å sikre at nødvendig korrigerende av forvaltningen blir gjort i de områder hvor det er store rovdyrskader.

Rita Ottervik, Landsstyret

Arbeiderpartiet garantist for god distriktpolitikk.

En aktiv distriktpolitikk har alltid vært en av Arbeiderpartiets fanesaker. Slik vil det også være i framtida. Vårt mål er å opprettholde levende lokalsamfunn og bosettingsmønsteret.

Arbeiderpartiet mener at det er nødvendig med en storbypolitikk som sikrer levekårene og utjevner forskjellene i landets større byer. Byene er avhengige av en aktiv dis-

triktspolitik for å hindre press på byene, og distriktene er avhengige av godt fungerende bysentra. Men det er likevel spesielle utfordringer i distriktene som gjør at Arbeiderpartiet fortsatt vil føre en aktiv distriktspolitik.

Senterpartiet har valgt en retorikk som øker motsetningene mellom sentrum og periferi. Dette er lite konstruktivt all den tid debatten er langt mer sammensatt enn Senterpartiet legger opp til.

Omleggingen til Statens Nærings- og Distriktsutviklingsbank innebærer en samordning og styrking av distriktsstøtteordningene. Dette, sammen med en styrking av kommuneøkonomien, har vært Arbeiderpartiets viktigste tiltak i de senere års distriktspolitik. Imidlertid ser vi et behov for å gjennomgå kommunenes inntektsfordelingssystem for å utjevne de store og økende forskjellene i kommunenes inntektsgrunnlag.

Landsmøtet i DNA er skeptisk til sider ved omleggingen av Telenor. En gradvis "utflagging" av deler av bedriften, deriblant vakthold til eksterne selskaper er skritt i en retning DNA frykter. Arbeiderpartiet er dessuten skeptisk til forslaget om å legge ned flere opplysningsentraler i distrikts-Norge. Det er viktig at Telenor opprettholder et likeverdig tilbud i hele landet, og at Telenor ikke blir gjenstand for privatisering og sentralisering. Vi vil beholde Telenor som et heleid statlig selskap.

Telenor gikk i 1994 med 2 milliarder i overskudd. Målet om bedriftsøkonomisk overskudd må ikke alene være styrende, men likeverdige tilbud og distriktspolitiske hensyn må også være viktig.

DNA mener at det er viktig å opprettholde et godt posttilbud i hele landet. Målet med omorganiseringen av Postverket er ikke å legge ned kontorer, men nettopp å gi mulighet til forvaltningsbedriften slik at den kan nå målet om et effektivt og likeverdig servicetilbud i offentlig regi over hele landet.

Arbeiderpartiet vil satse sterkt på jernbanen. De siste årene har regjeringa økt bevilgningene til NSB, og det er viktig å stadig utbedre tilbudet. Arbeiderpartiet mener imidlertid at jernbanetilbudet må sikres også utenfor de sentrale områdene på Østlandet fordi jernbanen er både god miljø- og distriktspolitik.

Landsmøtet vil understreke at man i utformingen av framtidens infrastruktur må legge stor vekt på hvilke samfunnsøkonomiske konsekvenser politikken får, ikke bare de rent bedriftsøkonomiske sidene.

Rita Ottervik, Landsstyret

Internasjonalt forbud mot bruk av antipersonellminer.

DNA støtter arbeidet for å oppnå totalforbud mot antipersonellminer når FNs landmineprotokoll i våpenkonvensjonen skal revideres. Dette vil sette endelig stopp for bruk av miner som forårsaker dødsfall og lidelser både under og etter kriger.

Hver måned blir minimum 800 - 1000 personer registrert rammet av antipersonellmineeksplosjoner. Det reelle tallet er sannsynligvis langt høyere, bl.a. fordi kvinner nesten

ikke er registrert i statistikker. Rundt 50 % av disse dør i eksplosjonen eller av skadene de pådrar seg. Bare i Afghanistan blir 30 - 60 mennesker hver dag ramma av antipersonellmineeksplosjoner og i Angola blir 30 personer rammet hver dag.

95 % av antipersonellmineeksplosjonene skjer etter at en krig eller konflikt er over. Det er "vanlige" folk som går på minene, og 80 % av disse igjen er barn.

Noen tjener på salg av antipersonellminer. Og noen må rydde opp etter krigene. Frivillige organisasjoner bruker mye ressurser på å rydde landminer for å unngå de menneskelige tragediene minene forårsaker ved ulykker. Å utplassere en antipersonellmine koster 20 kroner, å rydde opp koster 7000 kroner. I tillegg kommer faren personellet som rydder opp setter seg i.

Norsk Folkehjelp er en av de frivillige organisasjonene på verdensbasis som gjør en enorm innsats hvert år for å uskadeliggjøre antipersonellminer. I 1994 brukte Norsk Folkehjelp 55 millioner kroner i arbeidet for dette. Dette tallet kommer til å øke i år, fordi Norsk Folkehjelp vil utvide innsatsen på dette området til også å gjelde Nord-Irak.

Svært mange frivillige organisasjoner støtter kravet om totalforbud, med bakgrunn i de enorme lidelsene dette påfører særlig sivilbefolkningen både under og etter kriger. Den svenske Riksdagen og den tyske Forbundsdagen støtter også totalforbudet i likhet med FNs generalsekretær.

DNAs landsmøte støtter totalforbud mot landminer. Det må arbeides for å nå målet om dette gjennom forhandlingene om ny antipersonellmineprotokoll i forbindelse med at FNs våpenkonvensjon revideres.

Rita Ottervik, Landsstyret

Tyrkias brudd på menneskerettighetene.

Kurderne er verdens største folkegruppe uten en egen stat. De er et folkeslag spredt utover flere land og de fleste kurdere krever ikke en egen kurdisk stat, men autonomi. Det føres krig mot kurderne i flere land.

Arbeiderpartiet kan ikke akseptere at en av våre NATO-allierte driver minoritetsfølgelse. Bruk av tortur og mangelen på respekt for menneskerettigheter må få konsekvenser for vårt samarbeid med Tyrkia. Når landet fengsler parlamentsmedlemmer for bruk av ytringsfriheten er grensen nådd for hva vi kan akseptere av et NATO-land. I NATO bør Norge derfor ta initiativ til et sterkere press på Tyrkia.

NATOs regelverk om medlemslandenes våpenforpliktelser gjør det vanskelig å stoppe Norges allerede avtalte salg av våpen til Tyrkia. Norge må likevel undersøke om Tyrkia gjør brudd på kjøpsbetingelsene på våpen fra Norge. I dagens situasjon må Norge ikke starte nye forhandlinger om kjøp og salg av våpen til Tyrkia.

Ytterligere tiltak som kan bidra til å bedre kurdernes situasjon må også vurderes.

Dirigenten forslø at de innkomne forslagene, inkludert forslaget fra 186 Rune Davøy, Rogaland, oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Følgende hadde ordet i debatten:

	Lene Løken	Landsstyret
020	Ragnar Kristoffersen	Akershus
	Rita Ottervik	Landsstyret
124	Torstein Rudihagen	Oppland
	Susanne Bratli Grannes	Landsstyret
	Grete Knudsen	Regjeringen
	Britt Hildeng	Landsstyret
182	Brit Egaas Røen	Rogaland
142	Åse Klundelien	Buskerud
	John Erik Eriksen	Landsstyret
026	Karin Johannessen	Akershus
256	Jo Stein Moen	Sør-Trøndelag
	Inger-Anne Ravlum	Kvinnepolitisk utvalg
220	Ernst Veum	Sogn og Fjordane
024	Heidi Røneid	Akershus
289	Helge Paulsen	Troms
085	Eirin Faldet	Hedmark
	Ole Jørgen Johannessen	Landsstyret
236	Ingunn Norderval	Møre og Romsdal
163	Henry Isnes	Telemark
179	Rakel Pettersen	Vest-Agder
049	Rune Gerhardsen	Oslo
034	Åshild Willersrud	Akershus
267	Sigbjørn Eriksen	Nordland
	Steinar Pedersen	Landsstyret
	Grete Berget	Kvinnepolitisk utvalg
104	Lars Skjølaas	Oppland
068	Marit Nybakk	Oslo
159	Halfdan Haugan	Telemark
294	Arne Pedersen	Finnmark
261	Bernt Hågensen	Nord-Trøndelag
300	Bjørn Fjukstad	Svalbard
	Rolf Lasse Lund	Landsstyret
002	Solbjørg Lervik	Østfold

Dirigenten refererte følgende permisjonssøknader:

- 057 Alfild Eriksen, Oslo, søker om permisjon fra kl 20.30 og ut lørdagen.
 060 Nina Græger, Oslo, søker om permisjon fra kl 18.30 og ut lørdagen.

- 044 Rune Kristiansen, Oslo, søker om permisjon fra kl 22.00 og ut lørdagen.
 053 Tone Ljoså, Oslo, søker om permisjon umiddelbart grunnet sykdom.

Vedtak: Søknadene ble innvilget.

Følgende hadde ordet i debatten:

029	Bjørn Bjørnsen	Akershus
214	Heidi Havelin	Hordaland
072	Per Kristian Finstad	Oslo
	Kjell Opseth	Regjeringen
	Grethe G. Fossum	Sentralstyret
203	Anna Elisa Tryti	Hordaland

Dirigenten opplyste at det står 75 talere igjen på talelista. Dirigenten er ikke innstilt på ytterligere nedsatt taletid til 2 minutter, men oppfordret talerne til å trekke seg eller ta opp sin sak i gruppearbeidet som starter kl 17.45.

Landsmøtet tok lunsjpause kl 13.05.

Møte ble satt igjen kl 14.10.

Forsamlingen sang "At jorden er en stjerne". Forsanger var Grete Knudsen.

Følgende hadde ordet i debatten:

284	Berit Pettersen	Nordland
290	Synnøve Konglevoll	Troms
083	Nils Røhne	Hedmark
079	Erna Ansnes	Oslo
237	Jonny Meland	Møre og Romsdal
171	Laila Skarheim	Aust-Agder
031	Harald LøbakThoresen	Akershus
005	Rune Fredriksen	Østfold
078	Bjørn Hallme	Oslo
298	Hans Arvid Hansen	Finnmark
222	Ruth May Odd	Sogn og Fjordane
	Bjørn Tore Godal	Regjeringen
207	Veslemøy Gullachsen	Hordaland
045	Inger Lise Husøy	Oslo
008	Svein Olav Agnalt	Østfold

Dirigenten opplyste at det gjensto 52 talere. Fylkessekretærene ble oppfordret til å samordne innlegg.

Følgende hadde ordet i debatten:

046	Ragnar Bøe Elgsaas	Oslo
069	Finn Erik Thoresen	Oslo
245	Lisa Ofstad	Sør-Trøndelag
190	Terje Emil Johannessen	Rogaland
004	Grethe Tennefors	Østfold
023	Stein Ove Gudmundsrud	Akershus
255	Tore Sandvik	Sør-Trøndelag
094	Jan Paulin	Hedmark
228	Britt Hjelseth	Møre og Romsdal
035	Martin Skjelstad	Akershus
279	Steinar Stifjell	Nordland
246	Inga Balstad	Sør-Trøndelag
059	Ivar Christiansen	Oslo
278	Torill Edvardsen	Nordland
033	Knut Lange	Akershus
022	Vibeke Dalen	Akershus
274	Kjell-Idar Juvik	Nordland
144	Per A. Johnsen	Vestfold

Dirigenten refererte følgende permisjonssøknader:

- 184 Astrid Indreland, Rogaland, søker om permisjon fra kl 17.00 og ut lørdagen.
- 008 Svein Olav Agnalt, Østfold, søker om permisjon fra kl 17.00 og ut lørdagen.
- 163 Henry Isnes, Telemark, søker om permisjon fra kl 17.00 til 22.00.
- 079 Erna Ansnes, Oslo, søker om permisjon fra kl 17.00 til 20.30.
- 048 Ann-Marit Sæbønes, Oslo, søker om permisjon fra kl 16.30 til 20.00.
- 203 Anna Elisa Tryti, Hordaland, søker om permisjon fra kl 16.55 til 17.30.

Vedtak: Søknadene ble innvilget.

Klokka 16.00 var det et kort kulturinnslag med Kine Hellebust og Bård Skift.

Thorbjørn Jagland takket de to aktørene ved å overrekke blomster.

SAK 9 - ARBEIDET I ORGANISASJONEN

Dirigenten ga ordet til Dag Terje Andersen som holdt et innlegg om arbeidet i organisasjonen.

Dirigenten refererte følgende permisjonssøknad:

- 025 Ole Midtlien, Akershus, søker om permisjon fra kl 22.00 og ut lørdagen.

Vedtak: Søknaden innvilges.

Dirigenten ga en kort orientering om gruppedelingen. Dirigenten refererte oppfordring fra AUF om å vise solidaritet i praksis ved å gi en slant i innsamlingsbøsser til palestinsk ungdom.

Landsmøtet ble delt opp i 4 forskjellige grupper, der de skulle "summe" om de fire temaene:

1. Makt og avmakt
2. Internasjonale spørsmål
3. Vekst, vern, livskvalitet, arbeid
4. Velferd/fordeling

Gruppene dro til sine lokaler kl 17.45 hvor de skulle debattere til kl 20.30.

Møtet ble satt igjen kl 22.00.

Møtet startet med å synge "Sleggene synger". Forsanger var Grete Knudsen.

Dirigenten la fram disse permisjonssøknadene:

- 043 Egil Johanson, Akershus, fra kl. 23.45.
- 098 Odny Prytz, Hedmark, fra kl. 20.00.
- 045 Inger Lise Husøy, Oslo, fra kl. 22.00.
- 062 Arne Nilsen, Oslo, fra kl. 22.30.
- 169 Laila Øygarden, Aust-Agder, fra kl. 22.00.
- 039 Anne Sandvær, Akershus, fra kl. 23.00.

Vedtak: Alle permisjonssøknadene ble vedtatt.

SAK 4 - INNBERETNING FRA REVISJONSNEMNDEN

Dirigenten ga ordet til revisor Erik T. Christiansen fra revisjonsfirmaet Ernst & Young, som la fram revisjonsberetningen.

Harriet Andreassen, revisjonsnemndas leder, la fram revisjonsnemndas innberetning til landsmøtet.

Regnskapene for 1992 og 1993

I hht. partiets lover §7 er det Landsstyret som godkjenner partiets regnskaper. Revisjonsnemnda skal legge fram en beretning for Landsmøtet som gir en oversikt over partiets økonomiske stilling.

I perioden foreligger egne regnskaper for Det norske Arbeiderparti, DNAs Lotterivirksomhet og Aktuelt Perspektiv.

Den revisjonsfaglige kontroll av partiets regnskaper utføres av revisjonsfirmaene Ernst & Young A/S og Samarbeidende Revisorer AS, begge medlemmer av Norges Statsautoriserte Revisorers Forening.

Det organisasjonsmessige ansvaret for kontroll med partiets regnskaper og økonomiforvaltning er tillagt revisjonsnemda.

Revisor og partikontorets økonomiansvarlig har deltatt på nemdas møter. Revisjonsnemda sender fortløpende utskrift av sin møtebok til Sentralstyret.

I hht. sitt mandat har nemda gjennomgått Sentralstyret og Landsstyrets møteprotokoller.

Følgende hovedtall kan nevnes fra partiets regnskaper for årene 1992 og 1993 :

Driftsinntekter	86.429.027,-
Driftskostnader	<u>83.077.135,-</u>
Driftsresultat	3.351.892,-
Finansinntekter	1.818.910,-
Finanskostnader	<u>912.140,-</u>
Netto finansposter	906.770,-
Resultat før ekstraordinære poster	4.258.662,-
Ekstraordinære inntekter	1.312.815,-
Ekstraordinære kostnader	<u>678.905,-</u>
Netto ekstraordinære poster	633.910,-
RESULTAT OVERFØRT EGENKAPITALEN	4.892.572,-

Av driftsinntektene utgjør statstilskudd 63,4%, bevilgninger 29,7%, herav bevilgninger til valgkamp 9,8%, medlemskontingent 3,4% og andre inntekter 3,5%.

Av driftskostnadene utgjør personalkostnadene 40,2%, administrasjonskostnadene 27,1%, bevilgninger/kontingenter 17,8%, besluttede organer/møter 9,5% og tap på krav/ordinære avskrivninger 5,4%.

Finansinntektene er renteinntekter på partiets konti og renteinntekter av personallån.

Finanskostnadene er renter knyttet til partiets gjeldsbrevslån, datalån og kassakreditt.

Av de ekstraordinære inntektene utgjør oppløsningen av Landsmøtefondet kr. 1.000.000,-. Det resterende beløp gjelder tilbakeføring av kontingent.

De ekstraordinære kostnadene består av nedskrivning av aksjene i Norsk Arbeider-Presse med kr. 526.505,- , og et Garantiansvar overfor Sentrum Scene pålydende kr. 50.000,-. Resten er varelagernedskrivninger pga. ukurans.

Fra partiets balanseregnskap pr. 31.12.93 kan følgende hovedtall nevnes:

Omløpsmidler	10.625.256,-
Anleggsmidler	<u>6.203.637,-</u>
Sum eiendeler	16.828.893,-
Kortsiktig gjeld	7.507.432,-
Langsiktig gjeld	<u>300.000,-</u>
Sum gjeld	7.807.432,-
Egenkapital	
- Fri egenkapital	4.944.762,-
- Jubileumsfond	2.130.778,-
- Andre fond	<u>1.945.921,-</u>
Sum egenkapital	9.021.461,-
Sum gjeld og egenkapital	16.828.893,-

Utover egen drift hefter partiet for DNAs Lotterivirksomhet, tidligere Arbeiderbevegelsens Lotteribyrå ANS. Arbeiderbevegelsens Lotteribyrå ANS ble avviklet den 23.04.92 som følge av sviktende økonomi, og den ene deltagerens dårlige økonomi (AUF). DNAs Lotterivirksomhet startet sin drift høsten 1992, og virksomheten akkumulerte opp et overskudd i 1992 og 1993 på hhv. kr 1.463.414,- og 731.542,-. Overskuddene er tillagt egenkapitalen.

Regnskapene med tilhørende noter som gir mer detaljerte opplysninger for bedømmelse av partiets økonomiske stilling og økonomiske virksomhet er avgitt til Landsstyret.

Revisjonsfirmaet Ernst & Young og Samarbeidende Revisorer AS har avgitt egne revisjonsberetninger for hvert av årene.

Regnskapene er avgitt av Sentralstyret, og godkjent av Landsstyret 9. februar 1995.

Med dette legger Revisjonsnemnda fram sin beretning for regnskapsårene 1992 og 1993 for Landsmøtet.

Oslo, den 28. januar 1995.

Harriet Andreassen /s/
Leder

Magnus Nilsen /s/
Medlem

Ivar Mathisen /s/
Medlem

Vedtak: Revisjonsnemndas innberetning tas til etterretning.

SAK 3 - INNSTILLING FRA BERETNINGSKOMITEEN

Dirigenten ga ordet til lederen av Beretningskomiteen, Karin Johannessen som la fram Beretningskomiteens innstilling:

Beretnings- og protokollkomiteen har gjennomgått partiets beretning for perioden 01.07.92 - 30.06.94, og fremmer følgende innstilling:

Beretningen for 1992 - 1994 gir en bred oversikt over partiets virksomhet i perioden. Den politiske virksomheten har vært drevet i tråd med partiets program og aktivitetsplaner. Arbeidet har vært preget av at partiet har hatt regjeringsansvar, og vi konstaterer at det, tross mindretall i Stortinget, er oppnådd gjennomslag for store deler av programmet.

Landstyret

Landstyret har i perioden hatt 9 møter.

De har drøftet:

- ⇒ Den politiske situasjonen
- ⇒ Forslag til nytt partiprogram
- ⇒ Det politiske og organisatoriske opplegget i valgkampen
- ⇒ Strategisk plan 1994-1995
- ⇒ Strategi for full sysselsetting
- ⇒ Regjeringsarbeid
- ⇒ Arbeid i organisasjonen
- ⇒ Programarbeid med velferd og fordeling
- ⇒ Resultatet av forhandlingene mellom Norge og EU om betingelsene for et eventuelt norsk medlemskap i Den europeiske union
- ⇒ Partiets arbeid med EU-saken

Landsstyret har avgitt uttalelser om:

- ⇒ Mer fellesskap
- ⇒ Trygghet for framtida
- ⇒ Den politiske situasjonen
- ⇒ Den internasjonale situasjonen
- ⇒ Partiets behandling av EU-saken
- ⇒ Strategisk plan 1993
- ⇒ Helsepolitikk
  - ⇒ organisering
  - ⇒ finansiering
  - ⇒ prioritering
  - ⇒ rettigheter

Sentralstyret.

Sentralstyret har vært samlet i 42 møter, og fem faste utvalg og komiteer har vært i arbeid.

Samarbeidskomiteen DNA/LO

har i perioden hatt 54 møter.

Organisasjonsarbeidet.

Partiorganisasjonen har i perioden arbeidet videre med organisasjonsutvikling som en del av partiets strategi. Målet med dette arbeidet har vært å skape en større aktivitet i organisasjonen, med klare ansvarsforhold og målstyrt arbeid både for politiske og organisatoriske saker.

Kompetanseutvikling.

Lederutviklingen har vært det altoverskyggende i kompetanseutviklingen i denne perioden. Lederutviklingsprogrammet er en viktig faktor i de dyptgripende endringer vi vil gjennomgå mot et mer målstyrt parti. Partiet har fram til juni 1994 gjennomført lederutvikling på alle nivåer fram til og med kommunepartileder.

En videreføring av hovedsatsingsområdene som i forrige periode var:

- ⇒ Skolering
- ⇒ Verving/synliggjøring
- ⇒ Faglig/politisk arbeid

er godt tatt imot ute i alle organisasjonsledd.

Medlemsutvikling.

Virksomheten i avdelingene varierer sterkt, fra "meget aktiv" til "ganske passiv". Komiteen beklager at medlemstallet har gått tilbake med ca. 26 500 medlemmer. Dette skyldes dels at vi nå kun regner medlemmer som har betalt kontingent som reelle medlemmer, i motsetning til tidligere, hvor alle registrerte var med i medlemsstatistikken.

Kollektivt medlemskap er vedtatt avvirket fra og med 1997, som også har sin innvirkning på nedgangen i antall medlemmer.

Programprosessen.

Landsstyret har vedtatt at det skal settes i gang en programprosess med endelig vedtak i landsmøtet 1996. Her legges det opp til at arbeidsprogram og prinsipp-program skal behandles i neste landsmøte. I organisasjonen har debattopplegget "Velferd og helse" vært det viktigste tilbud til aktiviteten i avdelingene. De svarene som er gitt vil danne grunnlag for utformingen av et sosialpolitisk program som behandles på landsmøtet 1995.

Informasjonsvirksomheten.

Informasjonsvirksomheten har tross vekslende bemanning vært drevet kontinuerlig og aktivt både innadvendt og utadvendt.

Spesielt er mye arbeid lagt på informasjon rettet mot partiorganisasjonen. Komiteen vil her bemerke viktigheten av at de enkelte organisasjonsledd til enhver tid er ajour, og dette har bidratt til å styrke informasjonsflyten i partiet.

Valgkampen.

Hovedmålet for valgkampen 1993 var en felles strategi gjennom alle ledd i organisasjonen.

Partiet blinket ut følgende målgrupper:

- ↪ Unge velgere
- ↪ Førstegangselgere
- ↪ Tidligere A-velgere
- ↪ Hjemmesitterne

Valgbudskapet gjennom en sju-punkts handlingsplan, "Solidaritetsalternativet", og videreføring av den økonomiske politikken for økt sysselsetting og rettferdig fordeling av goder og byrder sto sentralt. Det var videre utformet klare målsettinger for det lokale valgkamparbeidet og produsert en omfattende materiellpakke overfor lokale organisasjonsledd.

Resultatet ble en betydelig framgang for Arbeiderpartiet, men fortsatt borgerlig flertall på Stortinget.

Faglig/politisk arbeid.

Det er tidligere vedtatt at faglig/politisk utvalg skal nedlegges. Nye retningslinjer er vedtatt. Samarbeidskomiteen ivaretar nå dette arbeidet. Samarbeidskomiteen har videreført sitt arbeid med vekt på faglig valgkampdeltakelse, konferanser, arbeidsplassbesøk og jevnlig kontakt sentralt.

Samepolitisk utvalg.

Samepolitisk utvalg har siden opprettelsen lagt hovedvekt på arbeidet med forberedelsen til "Samepolitisk Manifest."

Kvinnebevegelsen.

Kvinnebevegelsen har i perioden arbeidet med endringer i organisasjonsoppbyggingen. Integrasjon i det øvrige partiarbeidet har vært en del av denne prosessen.

Kvinnebevegelsen skal i langt større grad jobbe sammen med partiet om de mål som er fastsatt i strategiplanen, og i partiprogrammet.

Komiteen vil også fremheve Kvinnebevegelsens internasjonale støttearbeid, deres initiativ, synliggjøring og arbeid i forbindelse med valget -93. Dette medførte at flere kvinner ble valgt inn på fast plass ved Stortingsvalget.

Landskommunalutvalget.

I kommunesektoren har partiet, som før, et nært samarbeid med de folkevalgte i kommuner og fylker, så vel som med Norsk Kommuneforbund, Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund og Kommunenes Sentralforbund.

Beretningen gir god oversikt over saker som landskommunalutvalget har arbeidet med.

Om regjeringens arbeid.

I 2-årsperioden gir beretningen et meget oversiktlig og fyldig resyme.

Forholdene er lagt til rette for en varig økning i sysselsettingen i tråd med regjeringens mål om full sysselsetting.

Regjeringens politikk har bygget på "Solidaritetsalternativet" som har gitt som resultat at flere har kommet i arbeid, prisstigningen er lav og renta på vei ned. Omleggingen av den økonomiske politikken har som den viktigste oppgaven også gitt gode resultater bl.a. ved at Norges utenriksøkonomi er solid, og overskuddet på driftsresultatet med utlandet er ca. 20 mrd. kr. i 1994.

AUF.

AUFs viktigste politiske saker i perioden har vært å følge opp målsettingen fra landsmøtet i 1992. Saker som arbeid, miljø, livskvalitet, antirasisme og organisasjonsutvikling har preget deres arbeid sentralt og ute i organisasjonen.

Tross nedgang i medlemstallet er AUF fortsatt landets største politiske ungdomsorganisasjon.

Oppsummering, forslag til vedtak:

Med dette vil Beretnings- og protokollkomiteen anbefale at landsmøte godkjenner Beretningen for perioden 01.07.92 - 30.06.94.

Oslo, 11. februar 1994

Karin Johannessen /s/
leder

Henry Isnes /s/

Britt Sofie Illguth /s/

Leif Lund /s/

Aud Dahl /s/

Hans P. Kjelsrud /s/
sekretær

Vedtak: Landsmøtet godkjenner enstemmig beretningen for perioden 01.07.92 - 30.06.94.

SAK 6 - INNSTILLING FRA REDAKSJONSKOMITEEN FOR LOV- OG ORGANISASJONSSAKER

Dirigenten ga ordet til leder av Redaksjonskomiteen for lov- og organisasjonssaker, Paul Dahlø som la fram følgende innstilling:

- 12.1 Endringer i retningslinjer for det kvinnepolitiske arbeidet i Det norske Arbeiderparti, kvinnepolitisk utvalg på fylkesnivå.

12.2 Endringer av vedtekter vedrørende retningslinjer for det kvinnepolitiske arbeidet i Det norske Arbeiderparti.

Komiteens enstemmige innstilling: Landsstyrets forslag støttes.

Ordet til debatt: 114 Arne Kåre Os, Oppland, fremmet igjen forslagene 12.1 og 12.2 som 105 Inger Hovengen, Oppland, hadde fremmet fredag under punktet For sent innkomne forslag:

Landsmøtet gir fylkespartiene/kommunepartiene anledning til sjøl å vedta om Kvinnepolitisk utvalg skal ha stemmerett i årsmøtene uten at det overprøves av landspartiet.

Vedtak: Redaksjonskomiteens forslag vedtatt med overveldende flertall.

12.5 Endringer i retningslinjene for DNAs fylkespartier, §2: Årsmøtet.

Komiteens flertallsinnstilling:

Fylkespartiene kan i sine vedtekter nedfelle bestemmelser om utsendinger til sine årsmøter fra AUF med tale- og forslagsrett.

027 Vidar Bjørnstad, Akershus, fremmet følgende forslag fra mindretallet på to i redaksjonskomiteen: Fylkespartiene kan i sine vedtekter nedfelle bestemmelser om utsendinger til sine årsmøter fra AUF.

Ordet til debatt: 175 Fredrik Mellem, Vest-Agder, og Einar Olav Skogholt, Landsstyret.

Dirigenten satte flertallets og mindretallets forslag opp til votering.

Vedtak: Mindretallets forslag vedtatt med overveldende flertall.

Landsmøtet fortsatte debatten etter Thorbjørn Jaglands tale.

Følgende hadde ordet i debatten:

232	Bente Vatne	Møre og Romsdal
100	Arve Bones	Hedmark
285	Ernst Isaksen	Troms
188	Leif Oddvar Larsen	Rogaland
040	Marit Bjørlo	Akershus
286	Ellen Bergli	Troms
014	Gunnel Edfeldt	Østfold
269	Tor Arne Strøm	Nordland
195	Trond Tystad	Hordaland
259	Åse Marie Hagen	Nord-Trøndelag

235	Mellvin Steinsvol Magnhild Mathisen	Møre og Romsdal Sametingsgruppa
186	Rune Dåvøy	Rogaland
056	Vidar Ovesen	Oslo
125	Harald Lund Oddbjørg A. Starrfelt	Buskerud Landsstyret
191	Sølvi Ona Gjøl Unni Evang	Rogaland Landsstyret, Kvinnepolitisk Utvalg
265	Oddvar Kvamme	Nord-Trøndelag

Dirigenten ga ordet til Thorbjørn Jagland som oppsummerte debatten.

Forsamlingen sang "Ellinors vise". Forsanger var Nils Røhne.

Møtet hevet kl. 24.00.

Søndag 12. februar 1995

Møtet ble satt kl 09.05.

Forsamlingen sang "Ta hverandre i handa og hold". Forsanger var Ivar Christiansen.

Dirigenten ga ordet til protokollkomiteens leder Karin Johannessen som la fram innstillingen om protokollen fra 11. februar:

Innstilling fra Beretnings- og protokollkomiteen.

Beretnings- og protokollkomiteen har i møte 12. februar 1995 gjennomgått protokollen fra landsmøtets forhandlinger lørdag 11. februar.

Komiteen finner protokollen i orden og anbefaler den godkjent.

Oslo, 12. februar 1995

Karin Johannessen /s/
leder

Henry Isnes /s/

Britt Sofie Illguth /s/

Leif Lund /s/

Aud Dahl /s/

Hans P. Kjelsrud /s/

Vedtak: Enstemmig godkjent.

Deretter ga dirigenten ordet til Reisefordelingskomiteens leder Marit Johnsen som la fram følgende innstilling fra reisefordelingskomiteen:

Innstilling fra Reisefordelingskomiteen.

Til det 55. ordinære landsmøtet er det kommet 299 representanter som alle er med i reisefordelingen.

Representantenes reiseutgifter er dekket etter bestemmelser i partiets lover og retningslinjer vedtatt av Sentralstyret.

Reisefordelingen utgjør kr. 835,- pr. representant, og komiteen ber om fullmakt til å foreta reiseoppgjør etter ovenstående innstilling.

Oslo, 11. februar 1995

I Reisefordelingskomiteen:

Marit Johnsen /s/
leder

Lise Sørum /s/
sekretær

Lisa Ofstad /s/

Hans Arvid Hansen /s/

Vedtak: Reisefordelingskomiteens innstilling enstemmig godkjent.

Dirigenten refererte følgende permisjonssøknad:

Ole Jørgen Johannessen, Hordaland, som søkte permisjon for søndagens møte.

Vedtak: Permisjonssøknaden enstemmig godkjent.

SAK 7 - DEN POLITISKE SITUASJONEN - FORTSETTELSE

Dirigenten ga ordet til Gro Harlem Brundtland som innledet om: Arbeidet i Regjeringen fram mot kommunevalget.

Statsministeren holdt en meget engasjert tale om aktuelle nasjonale og internasjonale utfordringer og problemstillinger.

Landsmøtet ga Gro Harlem Brundtland stående applaus.

Landsmøtet tok en kort pause kl. 10.00.

Møtet ble satt igjen kl. 10.15 - "Syng høyt kamerater". Forsanger var Grete Knudsen.

Dirigenten refererte følgende permisjonssøknader:

269 Tor Arne Strøm, Nordland, fra kl. 11.45 og til møtets slutt.

247 Ivar Volden, Sør-Trøndelag, fra kl. 14.30 og til møtets slutt.

Åsla Eriksen, Landsstyret, fra kl. 13.00 og til møtets slutt.

Magnhild Mathisen, Sametingsgruppa, fra kl. 13.00 og til møtets slutt.

Vedtak: Permisjonssøknadene enstemmig godkjent.

Dirigenten opplyste at AUF hadde fått inn kr. 80 000 ved innsamlingen til Midt-Østen og takket på vegne av AUF for bidraget.

SAK 11 - INNSTILLING FRA REDAKSJONSKOMITEEN FOR SOSIALPOLITISK PROGRAM

Dirigenten redegjorde for behandlingsmåten til Sosialpolitisk program og ga deretter ordet til redaksjonskomiteens leder Sylvia Brustad som redegjorde for komiteens innstilling:

KAPITTEL 1: GRUNNLAGET

Side 4, 5, avsnitt, 4. setning endres til: De grunnleggende velferdsordningene skal være universelle.

Vedtak: Landsmøtet slutter seg enstemmig til redaksjonskomiteens innstilling.

Side 4, 5, avsnitt, siste setning: Ordet "helse" byttes ut med "helsetjenester".

Vedtak: Landsmøtet slutter seg enstemmig til redaksjonskomiteens innstilling.

KAPITTEL 2: FRA TRYGD TIL ARBEID

Side 7: Den første tabellen er "skjev" og rettes opp.

Vedtak: Redaksjonskomiteens forslag vedtatt.

Side 8, 8. avsnitt, tillegg til siste setning: ...og tilbud om barnehageplass når en får jobb/kurstilbud.

Ordet: 190 Terje Emil Johannessen, Rogaland, fremmet følgende forslag:

Ny 1. setning side 12: Arbeiderpartiet vil vurdere støtteordningene til enslige forsørgere.

2. setning side 12 øverst - strykes: Vi vil at nivået på overgangsstønaden skal økes, men antallet år med stønad skal reduseres.

Vedtak: Terje Emil Johannessens forslag avvist med stort flertall. Landsmøtet sluttet seg til redaksjonskomiteens innstilling.

Langtidsledig ungdom i fokus.

Side 9, 2. avsnitt, tillegg etter 2. setning: Dette betyr at aldersgruppen 16-19 år er sikret utdanningsmuligheter. Arbeiderpartiet vil også at de som er eldre og ikke har grunnutdanning skal ha et tilbud. Dette kan gis gjennom voksenopplæring og plasser i den videregående skolen.

Vedtak: Landsmøtet slutter seg enstemmig til redaksjonskomiteens innstilling.

Side 9, 2. avsnitt, tillegg etter 4. setning: Ungdom mellom 16 og 19 år som ikke ønsker 3-årig videregående utdanning må gis tilbud om alternativ opplæring, det må også være anledning til å gi dette gjennom arbeidsmarkedsetaten.

Vedtak: Landsmøtet slutter seg enstemmig til redaksjonskomiteens innstilling.

Side 9, 2. avsnitt, 6. setning endres til: Arbeiderpartiet vil at langtidsledig ungdom i aldersgruppen 20 - 24 år garanteres et tilbud om jobb, utdanning eller arbeidsmarkedstiltak, slik at ingen blir gående ledig ut over 6 måneder. Det må legges vekt på kompetanseheving, jobbsøking og arbeidstrening.

Vedtak: Landsmøtet slutter seg enstemmig til redaksjonskomiteens innstilling.

Side 10, 7. avsnitt, nest siste setning endres til: Arbeiderpartiet ønsker at det i større grad skal bli mulig å gi tilbud, og etter individuell vurdering stille betingelser om aktivitet, når unge arbeidsledige får sosialhjelp.

Vedtak: Landsmøtet slutter seg enstemmig til redaksjonskomiteens innstilling.

Bedre levekår for enslige forsørgere som har det vanskelig.

Side 12: Det tas inn en fakta-boks om "Rødhette". Et prosjekt der aleneforsørgere har gått sammen om et døgntilbud med foreldre som barnevakter. Arbeidsinnsatsen "settes inn på konto", og tas ut i form av pass av egne barn.

Vedtak: Landsmøtet slutter seg enstemmig til redaksjonskomiteens innstilling.

Attføring som bro fra trygd til arbeid.

Side 12, 3. avsnitt, tillegg etter 3. setning: Det bør satses mer på arbeidsmarkedsbedrifter og vernede bedrifter.

Ordet: 040 Marit Bjørlo, Akershus, opprettholdt sitt forslag om uføretrygdedes mulighet til arbeid.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling vedtatt med overveldende flertall.

Side 12, tillegg etter 3. avsnitt: Ordningen med attføring ble bygget opp i ei tid hvor en stor del av de yrkesaktive var menn i industrien. Mange attføringstilbud er derfor ikke tilpasset kvinner. Attføring er begrenset i tid, og de som må starte med grunnutdanning får for liten anledning til videre kvalifisering. Kvinnens mulighet til attføring må forbedres.

Vedtak: Landsmøtet slutter seg enstemmig til redaksjonskomiteens innstilling.

Uføres mulighet til arbeid må styrkes.

Side 14, tillegg etter første setning: Mye tyder på at kvinner oftere enn menn får avslått sin søknad om uførepensjon. Dette kan skyldes at mange kvinners arbeidsevne blir vurdert i forhold til ulønnet arbeid i hjemmet. Da skal det mer til for å fylle kravene for uførhet, enn ved vurdering mot full yrkesaktivitet. En ytterligere innstramning av kravene for å få uførepensjon kan gjøre det enda vanskeligere for kvinnene.

Vedtak: Landsmøtet slutter seg enstemmig til redaksjonskomiteens innstilling.

Side 14, tillegg etter 6. avsnitt: Arbeiderpartiet mener at også funksjonshemmede skal ha mulighet til å fullføre sin utdanning. Vi vil legge forholdene til rette slik at funksjonshemmede får et tilpasset utdanningstilbud på høyskolenivå, dette kan for eksempel skje ved hjelp av nyere informasjonsteknologi.

Vedtak: Landsmøtet slutter seg enstemmig til redaksjonskomiteens innstilling.

Side 14, nytt delkapittel nederst på siden:

Rusmisbrukeres situasjon.

Antallet rusmisbrukere øker. Det satses betydelige midler over offentlige budsjetter for å hjelpe misbrukerne ut av problemene. Likevel får ikke alle, som har behov for og ønsker det, en behandlingsplass og ettervernet er for svakt.

Arbeiderpartiet vil jobbe for at rusmisbrukere raskere gis et tilbud om behandling, og at terskelen for å få et slik tilbud blir lavere. Ettervernet må bygges ut og bli en integrert del av behandlingen. Samarbeidet med frivillige organisasjoner er et viktig ledd i rusmiddelomsorgen.

Ordet: 022 Vibeke Dalen, Akershus, ba om en redegjørelse fra Sylvia Brustad om livsløpsbasert opptjening.

Sylvia Brustad redegjorde og opprettholdt komiteens innstilling.

Vedtak: Landsmøtet slutter seg enstemmig til redaksjonskomiteens innstilling.

KAPITTEL 3: TRYGDEORDNINGER

Gravferdshjelpen legges om.

Side 21, 3. avsnitt: Nest siste setning strykes.

Ordet: 055 Haldis Havrøy, Oslo, fremmet følgende tilleggsforslag til 3. avsnitt: Dette som en midlertidig ordning.

Arbeiderpartiet vil ta organiseringen av hele gravferdskomplekset opp til ny og grundig behandling.

Vedtak: Landsmøtet sluttet seg enstemmig til redaksjonskomiteens forslag med Haldis Havrøys tilleggsforslag.

Barnetrygdens fordelingsvirkninger skal vurderes.

Side 22:

- Første og andre setning Strykkes.
- 4. setning endres til: Vi ønsker å diskutere ordninger som til enhver tid gjør barnetrygden mest mulig rettferdig.
- Nytt avsnitt etter siste avsnitt: Arbeiderpartiet vil at det skal nedsettes et offentlig utvalg med mandat til å se på det samlede offentlige tilbudet til barn og unge i alderen 0-18 år. Herunder spesielt barnetrygden, foreldrefradraget, barnehagetilbudet, foreldrepermisjon/tidskonto, skolefritidsordningen, stipend/lån til elever i videregående skole og andre tjenester overfor barn og unge. En slik utredning må vektlegge fordelingsaspektet mellom familier med og uten barn - samt hvordan de ulike tiltak fungerer i forhold til å utjevne forskjeller barn imellom. Det enkelte tiltak må også vurderes i forhold til effekten på kvinners yrkesdeltakelse. En slik utredning vil gi et godt grunnlag for å vurdere hva som er de beste løsningene i forhold til å utjevne forskjeller - og bidra til likestilling.

Vedtak: Landsmøtet slutter seg enstemmig til redaksjonskomiteens innstilling.

KAPITTEL. 4: OMSORG FOR ELDRE OG PLEIETRENGENDE

Side 25: Her tas det inn en "faktaboks" som viser til gode erfaringer med at landpostbud får ansvaret for daglig tilsyn med eldre mennesker.

Vedtak: Landsmøtet slutter seg enstemmig til redaksjonskomiteens innstilling.

Det enkelte menneske i sentrum.

Side 29, 2. avsnitt - tillegg etter 1. setning Det bør etableres samarbeidsforum mellom sosial-, helse-, trygde-, og arbeidsmarkedsetaten i alle kommuner. Strukturen bør tilpasses lokale forhold og behov.

Vedtak: Landsmøtet slutter seg enstemmig til redaksjonskomiteens innstilling.

Dirigenten tok så på oppfordring fra Sylvia Brustad hele programmet opp til votering.

Vedtak: Landsmøtet vedtok enstemmig Sosialpolitisk program med endringer.
Landsmøtet sluttet seg enstemmig til Sosialpolitisk program med de vedtatte endringer.

BEHANDLING AV FORSLAGENE:

FRA AUF I TRONDHEIM:

"En velferdsstat for alle" - anses ivaretatt i kapittel 1.

MANDAL ARBEIDERPARTI:

Endring av setning side 4 - delvis imøtekommet.

ANNIKEN HUITFELDT - AUF/LANDSSTYRET:

Endring side 4 - avvist.

RUNE GERHARDBSEN - OSLO:

Endring side 4 - delvis imøtekommet.

HEDRUM A-LAG:

"Barnetrygd" - viser til forslaget om offentlig utvalg side 21-22.

REDALEN ARBEIDERLAG:

"Barnetrygden" - viser til forslaget om offentlig utvalg side 21-22.

KVINNEPOLITISK UTVALG I OPPLAND:

"Behovsprøving av barnetrygd" - viser til forslaget om offentlig utvalg side 21-22.

TØNSBERG ARBEIDERPARTI:

"Barnetrygd" - viser til forslaget om offentlig utvalg side 21-22.

RUNE GERHARDBSEN - OSLO:

"Barnetrygd" - viser til forslaget om offentlig utvalg side 21-22.

KLEPP ARBEIDERPARTI:

Om blant annet barnetrygd - viser til forslaget om offentlig utvalg side 21-22.

LANDSKVINNEKONFERANSEN:

"Barnetrygd" - delvis imøtekommet.

SVEIN FJELLHEIM - ROGALAND:

"Ungdomsgarantien" - viser til forslag fra redaksjonskomiteen side 9.

ANNIKEN HUITFELDT - AUF/LANDSSTYRET:

"Ungdomsgarantien" - viser til forslag fra redaksjonskomiteen side 9.

TOLGA ARBEIDERPARTI:

"Ungdom og arbeid" - viser til forslag fra redaksjonskomiteen side 9.

RIKKE LIND - LANDSSTYRET/AKERSHUS:

Om eldre ungdom og utdanning - imøtekommet side 9.

RIKKE LIND - LANDSSTYRET/AKERSHUS:

Om tilbud til 16-19 åringer som ikke ønsker 3-årig videregående skole - imøtekommet side 9.

ANNIKEN HUITFELDT - AUF/LANDSSTYRET:

Om ungdom og sosialhjelp - avvist.

EKHOLT ARBEIDERLAG - RYGGJE ARBEIDERPARTI:

"Senking av pensjonsalderen, fler i arbeid" - avvist.

TØNSBERG ARBEIDERPARTI:

"Pensjonsalderen" - avvist.

HEDRUM A-LAG:

"Fleksibel frivillig pensjonsordning" - avvist.

MARIT AASEN HEGGDAL - OSLO:

"Pensjonsalder" - avvist.

BRANDVAL ØVRE ARBEIDERLAG:

"Pensjonsalder" - ivaretatt.

KVINNEPOLITISK UTVALG I VESTFOLD ARBEIDERPARTI:

"Kvinner i deltidsarbeid - tilleggspensjon ved uførhet" - avvist.

SENTRUM ARBEIDERSAMFUNN:

"Attføring/uførepensjon" - oversendes Sentralstyret.

SULA ARBEIDERPARTI:

"Regelverket i forbindelse med attføring" - viser til forslag side 14, anses ivaretatt.

VIBEKE DALEN - AKERSHUS:

Om livsløpsbasert opptjening av pensjonsrettigheter - avvist.

VIBEKE DALEN - AKERSHUS:

Om pensjonsopptjening - avvist.

VIBEKE DALEN - AKERSHUS:

Om attføring - anses ivaretatt side 14.

MARIT BJØRLO - AKERSHUS:

Om uføretrygdedes mulighet til arbeid - intensjonene anses ivaretatt side 14.

TOLGA ARBEIDERPARTI:

Om pensjonsopptjening - avvist.

SENTRUM ARBEIDERLAG, LEVANGER:

Om pensjonspoeng for hjemmeværende - anses ivaretatt gjennom ordningen med omsorgspoeng.

SENTRUM ARBEIDERLAG, LEVANGER:

Om pensjonsalder - avvist.

LANDSKVINNEKONFERANSEN:

Om kvinner og attføring - viser til forslag side 12, delvis imøtekommet.

LANDSKVINNEKONFERANSEN:

"Kvinner og uførepensjon" - viser til forslag side 14, delvis imøtekommet.

LANDSKVINNEKONFERANSEN:

Om minstepensjon - avvist.

LANDSKVINNEKONFERANSEN:

Om livsløpsbasert opptjening - avvist.

SULA ARBEIDERPARTI:

Om eldre arbeidsledige - anses ivaretatt side 8.

SVEIN FJELLHEIM - ROGALAND:

Om dagpengeordningen - viser til forslag fra redaksjonkomiteen for andre politiske saker.

NOTODDEN ARBEIDERPARTI:

"Arbeidsledighetstrygden" - viser til forslag fra redaksjonkomiteen for andre politiske saker.

ODD ANDERSEN - TELEMARK:

Korrigerer av forslaget fra Notodden Arbeiderparti, se ovenfor.

BENTE FREDHEIM NYGAARD - AKERSHUS:

Om kommunene og arbeidsmarkedspolitikken - se side 10 og forslag side 29, anses delvis ivaretatt.

TORGUNN AAS REGGESTAD - BUSKERUD/LANDSSTYRET:

Om barnehageordning for arbeidsledige - se forslag side 8, imøtekommet.

SENTRUM ARBEIDERLAG, LEVANGER:

Om arbeidsmiljøloven - avvist.

ELI DALEN - HEDMARK:

Om utdanning for funksjonshemmede - se forslag side 14, imøtekommet.

SENTRUM ARBEIDERLAG, LEVANGER:

Om skjermede arbeidsplasser - se forslag side 12, delvis imøtekommet.

SENTRUM ARBEIDERLAG, LEVANGER:

Om HVPU-reformen - avvist.

ROGALAND ARBEIDERPARTI:

"Slå ring om vårt sosiale nettverk, vis solidaritet" - avvist.

LILLEAKER ARBEIDERPARTILAG:

"Gravferdsordningen" - avvist.

KLEPP ARBEIDERPARTI:

- Gravferdshjelp - ivaretatt.
- Sosialhjelp - ivaretatt.
- Overgangsstønad - ivaretatt.
- Om egenbetalinger - anses ivaretatt side 27.

BRANDVAL ØVRE ARBEIDERLAG:

"Trygghetstjeneste" - se forslag om faktaboks side 25, redaksjonkomiteen støtter intensjonene i forslaget.

VIBEKE DALEN - AKERSHUS:

Om omsorgslønn - anses ivaretatt side 26.

SENTRUM ARBEIDERLAG, LEVANGER:

Om eldreomsorg og ensengsrom - er ivaretatt side 26.

TERJE RØNNEVIK - ROGALAND:

Om barn og tid - se forslag side 22, delvis imøtekommet.

LANDSKVINNEKONFERANSEN:

Om Rødhette - se forslag om å ta inn faktaboks side 12.

MARIT AASEN HEGGDAL - OSLO:

Om samboere - anses ivaretatt side 21.

DRAMMEN ARBEIDERPARTI:

"Samordning av velferdsordningene" - se forslag side 29, delvis ivaretatt.

SENTRUM ARBEIDERLAG, LEVANGER:

Om brukerstyring - anses ivaretatt side 26 og 27.

LANDSKVINNEKONFERANSEN:

Om brukerstyring - ivaretatt side 26 og 27.

INGER CHRISTIN TORP - ØSTFOLD:

"Ny hverdag for rusmisbrukere" - viser til forslag side 14 om nytt delkapittel, anses delvis ivaretatt. Det øvrige forslaget oversendes Sentralstyret.

BJØRN KJØLSTAD/PER SKAU/ANN-CATHRIN FALDET:

"Våre nye landsmenn" - oversendes Sentralstyret.

SENTRUM ARBEIDERLAG, LEVANGER:

Om forbruk - avvist.

MANDAL ARBEIDERPARTI:

Om tabell side 7 - ivaretatt.

LILLEAKER ARBEIDERPARTI:

Om implantasjon av tannroterstatninger - oversendes Sentralstyret.

FJELL ARBEIDERPARTI, KVINNEPOLITISK UTVALG:

Om ungdom og arbeidsledighet - viser til forslag side 9, anses ivaretatt.

STAVANGER ARBEIDERPARTI:

"En trygg alderdom" - anses ivaretatt.

STAVANGER ARBEIDERPARTI:

"Gravferdshjelp" - avvist.

Dirigenten refererte følgende permisjonssøknader:

- 297 Åsla Eriksen, Finnmark, som søkte om permisjon fra kl. 13.00 og til møtets slutt.
Magnhild Mathisen, Sametingsgruppa, som søkte om permisjon fra kl. 13.00 og til møtets slutt.
- 269 Tor Arne Strøm, Nordland, som søkte om permisjon fra kl. 11.45 og til møtets slutt.

Vedtak: Permisjonssøknadene innvilget.

SAK 10 - INNSTILLING FRA REDAKSJONSKOMITEEN FOR ANDRE POLITISKE SAKER

Dirigenten ga ordet til lederen i redaksjonskomiteen for andre politiske saker
Jens Stoltenberg som redegjorde for komiteens enstemmige innstilling:

ARBEID TIL ALLE

Solidaritetsalternativet for arbeid til alle gir resultater. Arbeidsledigheten er på vei ned. Dette betyr ikke at vi kan slå oss til ro med situasjonen. Å få ledigheten ytterligere ned vil være en enda mer krevende oppgave. Det finnes imidlertid ikke enkle løsninger som kan bringe ledigheten raskt ned på varig basis.

For å nå vårt mål må vi fortsette det inntektspolitiske samarbeidet slik at konkurranseevnen styrkes og rentene holdes nede. Samtidig må vi satse på oppbygging av kunnskaper og kompetanse for å styrke norske bedrifter. Den offentlige sektor må styrkes for både å trygge velferden og gi flere mennesker arbeid.

I de nærmeste årene kan vi forvente at inntektene fra olje- og gassvirksomheten vil øke. Dette skyldes dels at investeringene går ned og dels at eksporten av gass vil øke kraftig. Samtidig vet vi at petroleumsinntektene er usikre og vil avta. Dersom statens inntekter øker som vi i dag regner med må vi derfor bygge opp et oljefond og øke investeringene til fordel for framtidige generasjoner.

I tillegg må vi styrke fastlandsøkonomien for å gjøre oss mindre avhengig av usikre inntekter fra petroleumsvirksomheten. Det må arbeides målbevisst for at norsk industri kan konkurrere på like vilkår med utenlandsk industri. Det må vises vilje til politisk styring av kapital og investeringer for å sikre eksisterende arbeidsplasser og stimulere til å etablere nye.

Statens Nærings- og Distriktsutviklingsfond (SND) er et viktig redskap i nærings- og distriktpolitikken. Fondet må legge samfunnsøkonomiske vurderinger til grunn for sin virksomhet og bidra til å utvikling av lønnsomme bedrifter. Organiseringen av SNDs apparat må gjennomgås for å skape mer nærhet til bedriftene og enklere og mer oversiktlig virkemiddelbruk. Fylkeskommunene må fortsatt spille en viktig rolle i den regionale næringspolitikken.

Det må fortsatt føres en aktiv arbeidsmarkedspolitikk med vekt på opplæring og kompetanseheving. Målet med arbeidsmarkedspolitikk må være å få de ledige raskest mulig inn i det ordinære arbeidsmarkedet. Det må gjøres en særlig innsats overfor langtidsledige slik at vi unngår at en stor gruppe mennesker blir varig utestengt fra arbeidsmarkedet. I tillegg må dagpengeordningen gjennomgås for å bedre vilkårene for de ledige og samtidig redusere risikoen for at de ledige forblir passive mottakere av trygd.

Arbeidsmarkedsetatens personalressurser må opprettholdes på et nivå som setter etaten i stand til å utføre formidlingsoppgavene selv om tiltaksarbeidet trappes ned i takt med en synkende arbeidsledighet.

Kampen mot skatteunndragelse, svart arbeid og annen form for økonomisk kriminalitet er helt nødvendig for å skape sunne forhold i arbeids- og næringslivet, og for å sikre at ingen taper på å følge samfunnets spilleregler. Regjeringens handlingsplan mot økonomisk kriminalitet må følges opp og det må blant annet kreves attest for innbetalte skatter og avgifter ved statlige innkjøp. Satsing på utdanning og kompetanseutvikling er et svært viktig virkemiddel for å ta hele arbeidsstyrken i bruk. Gjennom Reform 94 og utvidet utdanningskapasitet ved universitetene og høyskolene er det lagt et grunnlag for framtida. Landsmøtet er særlig opptatt av styrking av den yrkesfaglige utdanningen og understreker viktigheten av at målet om 20 000 nye lærlingeplasser i privat og offentlig sektor kan nås raskest mulig. Bedriftene må ta sin del av ansvaret for å sikre kvalifisert arbeidskraft. Også etterutdanning og voksenopplæring må gis bedre plass i lys av arbeidslivets behov og endringene i produksjonen og nye kvalifikasjonskrav.

I tillegg må det vurderes om det skal åpnes for at det kan stilles tilsvarende krav til skjenkebevillinger.

Arbeiderpartiet vil gi honnør til Landsorganisasjonen for å ha satt likelønn på dagsorden. Innføring av såkalt omvendt bevisbyrde, der arbeidsgiver må godtgjøre at ulik lønn ikke skyldes kjønn, er et nødvendig første skritt på veien mot likelønn. Lønnsoppgjør med lavlønnsprofil kommer særlig kvinner til gode. Erfaringene viser også at sentrale oppgjør ofte har en klarere lavlønnsprofil og en bedre kvinneprofil enn lokale oppgjør. Arbeiderpartiet vil i samarbeid med LO utarbeide en handlingsplan for likelønn, og vil oppfordre partene i arbeidslivet til innenfor rammen av en solidarisk inntektspolitikk å sette likelønn som en sentral prioritet i kommende lønnsoppgjør.

Ordet: 034 Åshild Willersrud, Akershus.

183 Svein Fjellheim, Rogaland fremmet, følgende tilleggsforslag:

6. avsnitt, tillegg: Dagpengeordningen må ikke avkortes, dersom arbeidstilbud ikke er gitt.

Vedtak: Svein Fjellheims forslag ble vedtatt med 139 stemmer mot redaksjonskomiteens forslag som fikk 137 stemmer.

6. avsnitt, 1. setning, tillegg: Bruken av overtid: Landsmøtet anmoder regjeringen og partene i arbeidslivet om å foreta en gjennomgang av all overtidbruk, med sikte på en betydelig reduksjon i bruken av overtid. Om nødvendig må lovendring vurderes.

Vedtak: Svein Fjellheims forslag falt med 132 stemmer mot redaksjonskomiteens forslag som ble vedtatt med 149 stemmer.

267 Sigbjørn Eriksen, Nordland.

Vedtak: Redaksjonskomiteens forslag vedtatt med klart flertall.

Redaksjonskomiteens leder Jens Stoltenberg ba på vegne av komiteen om landsmøtets tilslutning til å ta inn et punkt om eldre arbeidstakere.

Vedtak: Landsmøtet gir sin enstemmige tilslutning til forslaget.

Hele uttalelsen ble deretter tatt opp til votering.

Vedtak: Landsmøtet vedtok deretter redaksjonskomiteens forslag til uttalelse med de vedtatte endringer.

BY OG LAND - HAND I HAND

Å skape likeverdige levekår i alle deler av landet har alltid vært en hjørnestein i Arbeiderpartiets politikk. Denne politikken ligger fast. Befolkningen i by og land er avhengig av hverandre. Vi er alle tjent med at hovedmønsteret i bosettingen opprettholdes. Arbeiderpartiet ønsker å styrke solidariteten mellom by og land. Byen er avhengig av en aktiv distriktpolitikk for å hindre press på byene, og distriktene er avhengige av godt fungerende bysentra.

Arbeiderpartiets mål er å jevne ut levekår. Det er i dag stor forskjell på de tilbud kommuner og fylkeskommunene kan tilby sine innbyggere. Vårt mål er at alle innbyggerne skal ha et mest mulig likeverdig velferds- og skoletilbud. Arbeiderpartiet er innstilt på å ta i bruk de virkemidler som er nødvendige for å sikre en bedre utjevning kommunene imellom. For å skape likeverdige levekår i alle deler av landet, må vi også forsterke innsatsen for å rette opp de store sosiale forskjeller som vi i dag finner i de største byene. Særlig er det viktig å bedre levekårene i Oslo indre øst. I tråd med innstillingen fra Sentralstyrets utvalg om levekår i Oslo indre øst (Blankenborgutvalget) og Storbymeldingen, anbefaler landsmøtet at staten medvirker aktivt i dette arbeidet. Spesielt må det legges vekt på å bedre miljøet og begrense trafikkbelastningene.

Det er Arbeiderpartiets klare mål at grunnleggende offentlige tjenester som post og tele skal være tilgjengelig overalt hvor det bor folk i landet. Nødvendige omorganiseringer av offentlige tjenester skal gjennomføres på en slik måte at også næringslivet og publikum i distriktene beholder kvalitativt gode tjenester til samme pris. Omorganiseringene skal skje i nært samarbeid med de tilsattes organisasjoner.

Omorganiseringen av bl.a. Postverket og Telenor skal styrke disse bedriftene og bidra til at disse bedriftene forblir offentlig eid.

Arbeiderpartiet har i mange år arbeidet for å sikre bosettingen i distriktene gjennom en aktiv næringsspolitikk, investeringer i infrastrukturen og oppbyggingen av offentlige tjenester. Gjennom de senere år har vi forsøkt å samordne også andre politikkområder for å få mer effekt av offentlig ressursbruk og utnytte de regionale særegenhetene i

tjenester. Gjennom de senere år har vi forsøkt å samordne også andre politikkområder for å få mer effekt av offentlig ressursbruk og utnytte de regionale særegenhetene i jobbskapingen. Gjennom omleggingen av landbrukspolitikken er målet å sikre et livskraftig jordbruk i distriktene og bevare levende bygdesamfunn.

Også fiskeripolitikken er svært viktig for å opprettholde bosettingen. Her er det gjort en betydelig jobb for å sikre framtidens ressursgrunnlag. Velferdspolitikken og kvinnearbeidsplasser er viktige for å bevare bosettingen.

Ordet: 195 Trond Tystad, Hordaland, fremmet følgende tilleggsforslag:

2. avsnitt, tillegg: For de øvrige storbyene må situasjonen gjennomgås for å finne virkemidler som sikrer utjevning og velferdsnivå. Byfornyng er i denne sammenheng et viktig virkemiddel.

125 Harald Lund, Buskerud, fremmet følgende endringsforslag:

3. avsnitt, 3. setning, ordet omorganisering endres til: Omstilling.

286 Ellen Bergli, Troms, fremmet følgende tilleggsforslag:

1. avsnitt, siste setning etter byene: ... og for å ivareta verdiskapingen i distriktene.

Paul Dahlø, Landsstyret/Troms fremmet følgende tilleggsforslag:

2. avsnitt, 4. avsnitt, tillegg: ... Arbeiderpartiet er innstilt på å ta i bruk de virkemidler som er nødvendige for å sikre en bedre utjevning kommunene imellom, og sikre at kommunene har et akseptabelt inntektsnivå.

294 Arne Pedersen, Finnmark, fremmet følgende tilleggsforslag:

Reguleringene i torskefiskeriene i 1995 representerte en ny fordelingsprofil. Denne profilen må fortsette i framtida.

Redaksjonskomiteens leder opplyste at de sluttet seg til forslagene fra Trond Tystad, Harald Lund, Ellen Bergli og Paul Dahlø.

Når det gjaldt forslaget fra Arne Pedersen innstilte redaksjonskomiteen på at dette ble oversendt Sentralstyret.

Vedtak: Landsmøtet sluttet seg enstemmig til redaksjonskomiteens forslag til uttalelse med de fire endringene, og vedtok enstemmig å oversende Arne Pedersens forslag til Sentralstyret.

MILJØPOLITIKK FOR FRAMTIDA

Arbeiderbevegelsens viktigste oppgave fram mot årtusenskiftet er å skape en politikk som forener målet om full sysselsetting og en bærekraftig utvikling. Miljø- og sysselsettingsproblemene kan ikke løses hver for seg, de må løses sammen. Arbeidet med å vri forbruket over til en mer bærekraftig og miljøvennlig retning må bli

Uttak av naturressurser og utslipp av miljøgifter har overskredet grensen av det naturen kan tåle. Hvis vi tillater forurensing av jord, luft og vann, vil vi før eller siden bli straffet. Vi ser behovet for en annen utvikling, en snuoperasjon for et samfunn i pakt med naturens tålegrenser. Denne snuoperasjonen vil berøre alle deler av samfunnet og går på tvers av ulike politiske sektorer. Arbeidet for å skape en bærekraftig økonomi må bli styrende for den politiske utvikling.

Miljøproblemene er internasjonale, og kan ikke løses av ett enkelt land alene. Derfor trengs internasjonalt samarbeid på miljøområdet. Norge har underskrevet flere internasjonale avtaler om reduksjon av miljøavgifter. DNA mener Norge må være et foregangsland nasjonalt og internasjonalt, og stå ved de internasjonale miljøavtaler vi har inngått. Som et av verdens rikeste land har vi en forpliktelse til å gå foran.

Vi må alltid være på den sikre siden i spørsmålet om hva som er de økologisk forsvarlige veivalgene. Førre-var-politikken må være styrende. Kostnadene med å reparere ødelagt natur er langt høyere enn hva det ville kostet å ta langsiktige miljøsyn.

Global oppvarming, som følge av utslipp av klimagasser, er en av de alvorligste problemene vi står overfor. FNs klimapanel (IPCC) har slått fast at utslippene av klimagasser, må reduseres med over 60% for å stabilisere klimaet. Derfor har Norge allerede innført omfattende tiltak for å redusere utslippene av klimagasser, og vi har verdens høyeste og mest omfattende avgifter på utslipp av slike gasser. Vi er det eneste land i verden som har innført CO²-avgifter på petroleumsproduksjon. De norske utslippene av flere klimagasser er redusert de siste årene, og utslippene av CO² er stabilisert. Likevel forventes det en økning i CO²-utslippene fram mot år 2000. I all hovedsak skyldes dette økte utslipp knyttet til eksport av norsk naturgass, som erstatter kull og kjernekraft i våre naboland. Dette illustrerer behovet for at det etableres regler for miljøregnskap og muligheter for at flere land går sammen om å gjennomføre begrensninger i utslippene av klimagasser.

Arbeiderpartiet vil på dette grunnlaget opprettholde målsettingen om å stabilisere utslippene av CO²- på 1989-nivå i år 2000. Vi vil derfor sette i verk nye tiltak nasjonalt for å begrense utslippene samtidig med at vi arbeider for nye internasjonale avtaler om begrensninger i CO²-utslippene. På den måten kan vi oppnå mer omfattende reduksjoner i utslippene.

Kløften mellom rike og fattige land i verden øker stadig. Mens vår rikdom skaper miljøfarlig avfall og forbruker enorme mengder naturressurser, tvinger den tredje verdens fattigdom landene til å drive rovdrift på naturen med miljøfiendlige produksjonsmetoder. En bedre fordeling av ressursene mellom industri- og utviklingsland er derfor en forutsetning for en bærekraftig utvikling.

Arbeiderpartiet mener at dagens forbruk og produksjon må legges om og bli bærekraftig. Vi må finne løsninger på hvordan vi kan begrense vårt materielle forbruk samtidig som vi fordeler godene og opprettholder velferdsstaten. Økonomisk utvikling kan ikke bety økt luksusforbruk og rovdrift på naturressursene. Overføringene fra nord til sør må øke, da

det er en forutsetning for global fordeling. I fattige land er det viktig å øke levestandarden, men man må unngå at dette går ut over naturens tåleevne.

Utviklingen av stadig ny teknologi har bidratt til velstandsøkningen i vår del av verden. Og ny teknologi har hatt og vil fortsatt ha mange positive virkninger for miljø og mennesker. Men vi kan ikke stole på at en stadig teknologiutvikling kan løse alle problemene for oss. Vi trenger både bruk av renere teknologi og omlegging av forbruket for å få en bærekraftig utvikling.

Et viktig virkemiddel for å begrense skadene på natur og miljø, er å legge om skattesystemet slik at det legges mindre vekt på skatt på arbeid og i stedet legges mer skatt på forbruk og produksjon som forurenser. Dette har vi begynt med i Norge. Hovedproblemet er at andre land ikke følger opp i samme grad. En rekke industriland har høye avgifter på olje og tildels på gass, men svært lave avgifter eller subsidier på kull og kjernekraft. Dette er en form for beskatning som ikke tjener miljøet. Det må være et overordnet mål i internasjonalt miljøarbeid å få til en riktigere beskatning av energi som avspeiler miljøbelastningene.

Vedtak: Redaksjonskomiteens forslag til uttalelse enstemmig vedtatt.

INTERNASJONAL UTTALELSE

Europa - politikken etter folkeavstemningen

Folkeavstemningen avgjorde at Norge ikke skal være medlem av Den europeiske Union. Det har hele tiden være en selvfølge for Arbeiderpartiet at denne avgjørelsen skal respekteres. Utfallet av folkeavstemningen betyr derimot ikke at de grunnleggende mål for vår Europapolitikk er endret. Vi ønsker et sterkest mulig alleuropeisk samarbeid, å skape grunnlag for varig fred, styrke miljøet og øke sysselsettingen. Disse må nås på andre måter enn gjennom et EU-medlemskap.

Det er fortsatt en hovedoppgave å ivareta Norges økonomiske og utenriks- og sikkerhetspolitiske behov. Det må skje ved å utvikle et nærmest mulig samarbeidsforhold til de land og internasjonale organisasjoner som har betydning for Norge. EU og EUs medlemsland står sentralt i denne sammenheng. Det er et mål å sikre Norge en nærmest mulig tilknytning til de mellomstatlige delene av EU-samarbeidet, det vil si bekjempelse av kriminalitet og det utenriks- og sikkerhetspolitiske samarbeidet.

Norges økonomiske forhold til EU bygger på EØS-avtalen. Det er viktig for norske eksportarbeidsplasser at spillereglene for handel og økonomi er stabile og forutsigbare. Derfor er det nødvendig å skape ro om EØS-avtalen. Samtidig må norske bedrifter sette seg inn i og utnytte de muligheter EØS-avtalen gir.

NATO vil fortsatt være fundamentet for norsk sikkerhetspolitikk. Det er i norsk interesse at NATO forblir det forsvars- og sikkerhetspolitiske tyngdepunkt i Europa og det

NATO vil fortsatt være fundamentet for norsk sikkerhetspolitikk. Det er i norsk interesse at NATO forblir det forsvars- og sikkerhetspolitiske tyngdepunkt i Europa og det nordatlantiske området. Som følge av at Vestunionen (VEU) er den europeiske pilar i NATO, må Norge utnytte sitt assosierte VEU-medlemskap aktivt.

Arbeiderpartiet legger stor vekt på samarbeidet og samholdet i Norden. Vi må gjøre det som er mulig for å hindre at dette svekkes som følge av at tre nordiske land er med i EU-samarbeidet og to land står utenfor. Blant annet vil det være av stor betydning å kunne opprettholde passfriheten i Norden. Det tradisjonelle nordiske samarbeidet må føres videre og utvikles slik at samordningen av spørsmål knyttet til EU i størst mulig grad kan skje innenfor denne rammen. Kontakten med våre nordiske naboland blir viktig for å ta vare på norske interesser i Europa.

Tyrkia

Arbeiderpartiet ser med stor bekymring på kurdernes situasjon i Tyrkia. Kurderne er en etnisk minoritet som har krav på å få oppfylt grunnleggende rettigheter. Arrestasjoner av lovlig valgte kurdiske parlamentarikere er uakseptabelt. Vanlig opposisjonsvirksomhet er en demokratisk rett.

Tyrkias konflikt med kurderne må få en politisk løsning. Både den tyrkiske regjering og PKK, som har stått bak en rekke terroraksjoner, har et ansvar for å finne en løsning. Selv om tyrkiske myndigheter har rett til å bekjempe terrorisme, må det kreves at internasjonale menneskerettsforpliktelser overholdes.

Det må legges press på Tyrkias myndigheter for å få landet til å opptre i samsvar med internasjonale prinsipper for menneskerettigheter og demokrati. Norge må fortsatt aktivt støtte de krefter i Tyrkia som arbeider for en positiv utvikling. Et press på Tyrkia har størst gjennomslag om det framføres med bred internasjonal støtte. Norge må følge opp sitt aktive arbeid i OSSE for å få til dette.

Våpeneksport til Tyrkia må skje i samsvar med de meget strenge krav som Stortinget har fastsatt.

Midt-Østen

Arbeiderpartiet er bekymret over stagnasjonen i fredsprosessen i Midt-Østen. Ekstremistene på begge sider har satt fredsprosessen i fare.

Det internasjonale samfunnet må følge opp løftene om økonomisk støtte til utvikling i de palestinske områdene. En positiv sosial og økonomisk utvikling i disse områdene er en forutsetning for å skape bred støtte til fredsprosessen blant palestinerne.

Vi vil oppfordre de israelske myndighetene til å stoppe nye israelske bosettinger i de okkuperte områdene. PLO må aktivt bidra til å skape ro og orden i de palestinske

selvstyrte områdene. Det er viktig at partene legger forholdene til rette slik at det kan holdes valg i selvstyreområdene.

Inhumane våpen

Arbeiderpartiet vil understreke det internasjonale samfunnets ansvar for å bistå i oppryddingen av mineområder. Miner som blir liggende igjen også etter at kriger er avsluttet er en grotesk fortsettelse av krigen etter at de stridende parter har forlatt krigsområdet.

Eksisterende regler for kontroll av minelegging er ikke gode nok. Når FNs landminekontroll i våpenkonvensjonen skal revideres i år, bør det innføres forbud mot, eller strengere restriksjoner på anti-personellminer som ikke ødelegges etter en viss tid eller som ikke kan gjenfinnes.

Ordet: 280 Kristin Røymo, Nordland, fremmet følgende tilleggsforslag til Inhumane våpen:

2. avsnitt, 2. setning: Når FNs landminekontroll i våpenkonvensjonen skal revideres i år, bør det innføres forbud mot anti-personellminer.

033 Knut Lange, Akershus, fremmet følgende endringsforslag til punktet om Tyrkia, 2. avsnitt, 2. setning: "Som begge har stått..."

059 Ivar Christiansen, Oslo.

139 Trond Jensrud, Buskerud, fremmet følgende tilleggsforslag:

Nytt siste avsnitt: Eksisterende regler for kontroll av minelegging er ikke gode nok. Når FNs landminekontroll i våpenkonvensjonen skal revideres i år, bør det innføres forbud mot anti-personellminer.

Jørgen Kosmo, Regjeringen.

Lederen i redaksjonskomiteen Jens Stoltenberg foreslo følgende endringer i punktet om Tyrkia: 2. avsnitt, 2. setning strykes: «Som har stått bak en rekke terroraksjoner».

I punktet om Inhumane våpen, 2. avsnitt, 2. setning: Strykes "... eller strengere restriksjoner på..."

Vedtak: Landsmøtet avviste med klart flertall Kristin Røymos og Trond Jensruds tilleggsforslag til fordel for redaksjonskomiteens innstilling. Redaksjonskomiteens innstilling ble deretter enstemmig vedtatt.

SOSIALDEMOKRATIET INN I ET NYTT ÅRHUNDRE

På neste landsmøte, høsten 1996, skal Arbeiderpartiet behandle et nytt prinsipp- og arbeidsprogram. Programmet vil stake ut kursen for en sosialdemokratisk politikk ved

inngangen til det 21. århundre. Arbeidet med et slikt program forutsetter en bred og omfattende debatt i alle deler av partiorganisasjonen. Vi vil også invitere folk utenfor partiet til å delta i partiets debatt.

Etter kommunevalget vil det bli lagt fram et bredt rådslag som et grunnlag for programdebatten fram mot landsmøtet 1996.

De internasjonale utfordringer er store, både hva gjelder vårt eget lands interesser og de bredere globale problemer. Globalt er de største utfordringene knyttet til befolkningseksplasjonen, miljøproblemene og kløften mellom fattige og rike. Å løfte verdens fattige opp for å få dekket grunnleggende behov krever stor forandring. Vi må ha en grundig drøfting av vår bistandspolitikk, samtidig som vi må utforme en mer rettferdig verdenshandel.

Vi står overfor alvorlige økologiske problemer. Dette har også nær tilknytning til den urettferdige fordelingen. En av de viktigste delene av vår debatt blir å stille spørsmål ved den rike verdens forbruk. Dagens materielle forbruksnivå er uforenlig med en bærekraftig utvikling. Vi må stille spørsmålstegn ved forbruksveksten og starte debatten om de grunnleggende endringene av vårt forbruks- og produksjonsmønster. Vi har nok materiell velstand, og må nå la andre verdier som miljø og livskvalitet være styrende for samfunnsutviklingen.

En hovedoppgave i programprosessen er å utforme en politikk som kan sikre arbeid til alle. Vi vil drøfte hvordan det kan skapes flere arbeidsplasser i en situasjon der mange land opplever «vekst uten arbeid». Vi må skape en politikk som både kan gi bærekraftig utvikling og økt sysselsetting.

Vi er på vei inn i et kunnskaps- og tjenestesamfunn. Dette stiller store krav til utdanningspolitikken. Endringene skjer så raskt at vi trenger stadig "påfyll" av ny kunnskap. Vi må utforme en kunnskapspolitikk som kan sikre full sysselsetting og hindre at det skapes nye skiller mellom folk.

En overordnet problemstilling i årene som kommer vil være utfordringene for politisk styring og folkestyret. Mange beslutninger tas utenfor folkevalgte organer og samfunnet er blitt mer komplisert. Dessuten innebærer internasjonalisering og informasjonsteknologien nye krav til politikk og mulighetene for styring.

Å være folkevalgt er også blitt mer krevende. Mange føler at resultatene ikke står i forhold til hva man har av tid. Samtidig er politikken blitt mer komplisert og spesialisert. Denne utviklingen svekker rekrutteringen til politisk arbeid og dermed selve grunnlaget for demokratiet. Vi må drøfte hvilke reformer som må til for å snu denne utviklingen og sikre bred deltakelse i politikken og god politisk styring.

Allerede på dette landsmøtet har vi tatt opp en del viktige utfordringer knyttet til velferdssamfunnet. Vi må diskutere utfordringene som reises i forhold til endringene i familiemønsteret, barns oppvekstvilkår, veksten i antall pensjonister og hvordan velferden skal finansieres. Vi holder fast i prinsippene om sosial rettferdighet og

likeverdige tilbud, men må få i gang den fornyelsen av tjenester og ytelser som er nødvendig.

Vi vil særlig framheve målet om å skape en trygg hverdag for barn og unge. Alle skal uavhengig av utgangspunkt eller bosted ha tilnærmet de samme mulighetene til utvikling, ro og deltakelse. I denne sammenheng er det også viktig å vurdere barnefamilienes levekår og fordelingsaspektet mellom familier med og uten barn.

I programdebatten må partiet også spesielt ta opp de nye sosiale skillelinjene i samfunnet som baseres på kulturell bakgrunn, informasjon og teknologi.

Folkeavstemningen avgjorde at Norge ikke skal være med i EU, men vi må fortsatt diskutere hvordan vi kan ta vare på Norges behov og interesser i Europa. Vi må drøfte hvordan vi kan bidra til et sterkest mulig all-europeisk samarbeid og skape grunnlag for varig fred, styrke miljøet og øke sysselsettingen.

Det som her er nevnt er blant sentrale problemstillinger som må drøftes i forbindelse med programprosessen. En bred debatt om disse og andre viktige utfordringer er nødvendig for at Arbeiderpartiet skal være i stand til å være Norges ledende politiske parti inn i det neste århundret. Det er kombinasjonen av langsiktighet og stø kurs på den ene siden og politisk fornyelse på den andre, som kan gjøre oss i stand til å videreføre sosialdemokratiets mål.

Vedtak: Landsmøtet vedtok enstemmig redaksjonskomiteens innstilling.

FØLGENDE FORSLAG OVERSENDES SENTRALSTYRET:

Fra landsmøtehefte 1, innkomne forslag:

- 1.3 Fra Lastebileiernes Forening, Oslo
- 1.4 Fra Lastebileiernes Forening, Oslo
- 1.5 Fra Suldal Arbeiderparti
- 1.7 Fra Redalen Arbeiderlag
- 1.9 Fra Heistad Arbeiderlag/Porsgrunn Arbeiderparti
- 1.10 Fra Bjugn Arbeiderparti
- 1.11 Fra Bjugn Arbeiderparti
- 2.3 Fra Rogaland Arbeiderparti
- 2.9 Fra Farsund Arbeiderparti
- 2.10 Fra Orkdal Arbeiderparti
- 2.11 Fra Lastebileiernes Forening, Oslo
- 3.1 Fra Finnmark Arbeiderparti
- 3.2 Fra Rogaland Arbeiderparti
- 3.3 Fra Bjugn Arbeiderparti
- 3.5 Fra Finnmark Arbeiderparti
- 3.6 Fra Brandval Øvre Arbeiderlag
- 4.3 Fra Arbeiderpartiet i Bergen
- 4.5 Fra Nordkapp Arbeiderparti

- 4.12 Fra Drangedal, Nome, Sauherad og Bø Arbeiderparti
- 5.1 Fra Rogaland Arbeiderparti
- 5.2 Fra Grünerløkka Arbeiderparti
- 5.3 Fra Grünerløkka Arbeiderparti
- 5.5 Fra Rogaland Arbeiderparti
- 5.6 Fra Borre Arbeiderparti
- 5.8 Fra Dalselv Arbeiderlag
- 6.13 Fra Grønland-, Tøyen-, og Gamlebyen Arbeiderpartilag
- 6.14 Fra Sula Arbeiderparti
- 9.16 Fra Drammen Arbeiderparti
- 9.17 Fra Moss Arbeiderparti
- 9.29 Fra Grünerløkka Arbeiderpartilag
- 10.3 Fra Bjugn Arbeiderparti
- 10.4 Fra Bjugn Arbeiderparti
- 10.5 Fra Bjugn Arbeiderparti
- 10.6 Fra Bjugn Arbeiderparti
- 10.7 Fra Bjugn Arbeiderparti
- 11.1 Fra Kampen og Vålerenga Arbeiderpartilag
- 11.6 Fra Grønland-, Tøyen-, og Gamlebyen Arbeiderpartilag
- 11.8 Fra Postens Arbeiderpartilag, Oslo

Fra gruppen av for sent innkomne forslag til landsmøtet:

Fra Stavanger Arbeiderparti: Nasjonal utbygging av anlegg for gjenvinning av KFK-gasser, m.v.

Fra Landskvinnekonferansen: Omskjæring av kvinner.

Fra Landskvinnekonferansen: Brystkreft i Norge.

Fra gruppen av forslag som er fremmet under landsmøtet:

Fra Oddbjørg Starrfeldt, Landsstyret: Oppfordring om støtte til prosjektet "Ren utvikling".

Forslag fra Ann-Marit Sæbønes, Marit Nybakk, Nina Græger og Ivar Christiansen: Om dødsdom i Pakistan.

Forslag fra Jan Pallin, Hedmark, om pakkeforsendelser i Posten.

Fra John Erik Eriksen, Østfold, om handelslekkasje.

Fra Knut Liljeberg, Telemark, om arbeidsmarkedspolitikken.

Fra Heidi Røneid, Akershus, om NRK 2.

Fra Bjørn Fjukstad, Svalbard, om åremålstilsetting i statsetater på Svalbard.

Ordet: 059 Ivar Christiansen, Oslo, ba om at følgende forslag realitetsbehandles:

Landsmøtet vil på det sterkeste ta avstand fra dødsdommen mot 14 år gamle

Salamat Masin i Pakistan. Salamat Masin er av Sessional Court i Lahore dømt til døden

for å ha ytret seg mot islam. Landsmøtet ber regjeringen ta opp dødsdommen med

pakistanske myndigheter.

Redaksjonskomiteens leder Jens Stoltenberg opplyste at redaksjonskomiteen støtter forslaget fra Ivar Christiansen, Ann-Marit Sæbønes, Marit Nybakk og Nina Græger og ber Landsmøtet støtte uttalselsen.

Vedtak: Forslaget enstemmig vedtatt.

Deretter ble redaksjonskomiteens innstilling tatt opp til votering.

Vedtak: Øvrige forslag fra gruppen fremmet under Landsmøtet enstemmig vedtatt oversendt Sentralstyret.

FØLGENDE FORSLAG OVERSENDES PROGRAMKOMITEEN:

Fra Landsmøtehefte 1, innkomne forslag:

- 1.1. Fra Bjerke Arbeiderparti
- 1.2. Fra Grünerløkka Arbeiderpartilag
- 1.6. Fra Redalen Arbeiderlag
- 2.8. Fra Rogaland Arbeiderparti
- 4.2. Fra Vefsn Arbeiderparti
- 6.1. Fra Oslo Arbeiderparti
- 6.2. Fra Bygdøy-Frogner Arbeiderparti
- 6.4. Fra Tønsberg Arbeiderparti
- 6.5. Fra Borge Arbeiderparti
- 6.6. Fra Hedrum Arbeiderlag
- 6.7. Fra Trondheim Arbeiderparti
- 6.10. Fra Spydeberg Arbeiderparti
- 6.11. Fra Selbu Arbeiderparti
- 8.1. Fra Sentrum Arbeidersamfunn, Bergen
- 8.2. Fra Oslo Arbeiderparti
- 8.3. Fra Torshov Arbeidersamfunn
- 9.18. Fra Farsund Arbeiderparti
- 9.26. Fra Orkdal Arbeiderparti
- 10.1. Fra Grünerløkka Arbeiderpartilag
- 11.2. Fra Inderøy Arbeiderparti
- 11.3. Fra Fyllingsdalen Arbeidersamfunn
- 11.5. Fra Dalselv Arbeiderlag

Fra gruppen av for sent innkomne forslag til landsmøtet:

Forslag fra Stavanger Arbeiderparti om fri rettshjelp.

Forslag fra Stavanger Arbeiderparti om en trygg alderdom.

Forslag fra Stavanger Arbeiderparti om industripolitikk.

Forslag fra Landskvinnekonferansen om likestilling - kvinnerepresentasjon.

Forslag fra Landskvinnekonferansen om utdanning.

Forslag fra Landskvinnekonferansen om arbeidstidsreformer.

Forslag fra Landskvinnekonferansen om barn.

Forslag fra Landskvinnekonferansen om likestilling - kvinnerepresentasjon.
 Forslag fra Landskvinnekonferansen om utdanning.
 Forslag fra Landskvinnekonferansen om arbeidstidsreformer.
 Forslag fra Landskvinnekonferansen om barn.
 Forslag fra Landskvinnekonferansen om bekjempelse av vold.

Fra gruppen av uttalelser som er fremmet under Landsmøtet:

Forslag fra Ragnar Bøe Elgsaas, Oslo, om private skoler.
 Forslag fra Ragnar Bøe Elgsaas, Oslo, om fjerning av utdannelseskøen.
 Forslag fra Oddvar Kvamme, Nord-Trøndelag, om elektrifisering av Trønderbanen.

Ordet: 250 Gudmund Gjengaar, Sør-Trøndelag, fremmet forslag om oversendelse av forslag 4.2 og forslag fra Oddvar Kvamme om elektrifisering av Trønderbanen til Sentralstyret og ikke programkomiteen.

Lederen i redaksjonskomiteen foreslo at Landsmøtet støttet forslag 4.2 med Sentralstyrets merknader.

Vedtak: Forslaget fra redaksjonskomiteen enstemmig vedtatt.

Forslaget fra Oddvar Kvamme om elektrifisering av Trønderbanen (Nordlandsbanen) til Steinkjer gjennomføres snarest som et første ledd i elektrifisering av Nordlandsbanen.

Utbedring/elektrifisering av banestrekningen Storlien - Hell med tilknytning til Værnes stasjon/flyterminal utredes og prioriteres inn ved første rullering/revisjon av Norsk Jernbaneplan.

Vedtak: Forslaget enstemmig vedtatt oversendt Sentralstyret. Øvrige forslag ble enstemmig vedtatt oversendt programkomiteen.

**FØLGENDE FORSLAG ANSES DEKKET AV INNSTILLINGENE TIL
 UTTALELSER:**

Fra Landsmøtehefte 1, innkomne forslag:

- 1.8 Fra Rogaland Arbeiderparti
- 2.1 Fra Oslo Arbeiderparti
- 2.5 Fra Trondheim Arbeiderparti
- 4.1 Fra Postens Arbeiderlag
- 5.4 Fra Sandnes Arbeiderparti
- 6.12 Fra Fyllingsdalen Arbeidersamfunn
- 7.1 Fra Nord-Trøndelag Arbeiderparti
- 7.2 Fra Kvarv og omegn Arbeiderlag
- 7.3 Fra Sørreisa Arbeiderparti

- 7.4 Fra AUF i Trondheim
10.2 Fra Drammen Arbeiderparti

Ordet: 056 Vidar Ovesen, Oslo, foreslo at forslag 4.15 Gardermobanen, oversendes Sentralstyret.

Vedtak: Enstemmig vedtatt. Resten av innstillingene enstemmig godkjent.

Fra gruppen av for sent innkomne forslag:

Forslag fra Landskvinnekonferansen om likelønn.
Forslag fra Landskvinnekonferansen om internasjonal politikk.

Fra gruppen av forslag som er fremmet under Landsmøtet:

Forslag fra Rune Dávøy, Rogaland, om Tyrkia.
Forslag fra Vibeke Dalen, Akershus, om likelønn.
Forslag fra Kristin Røymo, Nordland, om Midt-Østen.
Forslag fra Jan Pallin, Hedmark, om NSB og godstransport.
Forslag fra Jo Stein Moen, Sør-Trøndelag, om miljøpolitikk.
Forslag fra Rita Ottervik, AUF, om internasjonalt forbud mot bruk av anti-personellminer.
Forslag fra Rita Ottervik, AUF, om Tyrkia.
Forslag fra AUF om distriktpolitikken.
Forslag fra Bernt Hågensen, Nord-Trøndelag, om distriktpolitikken.
Forslag fra Åshild D. Willersrud, Akershus, om likelønn.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

FØLGEDE FORSLAG ANSES FULGT OPP GJENNOM PARTIETS POLITIKK:

Fra Landsmøtehefte 1, innkomne forslag:

- 2.7 Fra Lastebileiernes Forening, Oslo
4.7 Fra Drammen Arbeiderparti

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Forslag som ikke er omtalt av redaksjonskomiteen anses for avvist.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Dirigenten opplyste at ettermiddagsmøtet settes til kl. 14.00.

Formiddagsmøtet hevet kl. 12.15.

Ettermiddagsmøtet startet kl. 14.00. Landsmøtet sang "Vi bygger landet".
Forsanger var Ivar Christiansen.

SAK 12 - VALG

Dirigenten redegjorde for behandlingsmåten for sakslistas punkt 12, og ga ordet til valgkomiteens leder Yngve Hågensen som opplyste at fem av Sentralstyrets medlemmer ikke ønsket gjenvalg. Dette var:

Gunnar Berge, Nils Totland, Gunnar Mathisen, Unni Hole og Anne Lise Grande Vollan.

Lederen i valgkomiteen redegjorde for de vurderingene valgkomiteen hadde gjort og presenterte de foreslåtte nye kandidatene. Deretter la Yngve Hågensen fram Valgkomiteens enstemmige innstilling i sin helhet.

Dirigenten takket Yngve Hågensen og ga ordet til generell debatt.

Ordet: 190 Terje Emil Johannessen, Rogaland.

Sentralstyret

Thorbjørn Jagland	leder	
Hill-Marta Solberg	nestleder	
Jens Stoltenberg	nestleder	
Dag Terje Andersen	sekretær	
Gro Harlem Brundtland		
Yngve Hågensen	LO	
Grethe G. Fossum	Hedmark	
Bengt Martin Olsen	Hordaland	
Jan Davidsen	Norsk Kommuneforbund	ny
Solveig Torsvik	Akershus	
Tore Hagebakken	Oppland	ny
Turid Innstrand	Sør-Trøndelag	
Terje Moe Gustavsen	Statstjenestemannskartellet	ny
Herdis Meihack Engen	Vest-Agder	
Wenja Ringen	Østfold	
Eva Jørstad	Troms	ny
Kjell Bjørndalen	Fellesforbundet	
Britt Hildeng	Oslo	ny
Trond Giske	AUF	
Sylvia Brustad	Kvinnepolitisk utvalg	

Kvinnepolitisk utvalg

Sylvia Brustad	leder	
Lene Løken	nestleder	
Rigmor Aasrud Jahren	sekretær	
Liv Undheim	LO	ny
Grete Berget	Oslo/Oppland	
Rikke Lind	Akershus	
Astrid Marie Nistad	Sogn og Fjordane	
Laila Roel	Nord-Trøndelag	
Walborg Fossan	Troms	
Inger-Grethe Solstad	Telemark	
Inger-Anne Ravlum	Oslo	

Revisjonsnemnda

Harriet Andreassen
Ivar Mathisen
Magnus Nilsen

Varamedlemmer:

Sissel Rønbeck
Harry Jørgensen

Landsstyret

I lovene står det at Landsmøtet skal velge Landsstyret. Ifølge de nye lovene som ble vedtatt på Landsmøtet i 1992 er det fylkespartiene som selv velger sine representanter og vararepresentanter til Landsstyret.

Landsmøtet tar fylkespartienes valg til etterretning.

Pr. dato består fylkespartienes representanter og vararepresentanter av følgende personer:

Fylke	Medlemmer	Varamedlemmer
Østfold	Gerd Skovdal John Erik Eriksen	Signe Øyen Egil Scholden
Akershus	Rolf Lasse Lund Rikke Lind	Kjell Hermann Kari Seljelid
Oslo	Geir Axelsen Britt Hildeng	Rune Gerhardsen Marit Nybakk

Hedmark	Eva Jensen	Anne Christel Johnsgaard
	Einar O. Skogholt	Nils Røhne
Oppland	Reidun Gravdal	Solveig Hamre
	Hans Bjerregård	Torstein Rudihagen
Buskerud	Tor Ottar Karlsen	Trond Jensrud
	Torgunn Aas Reggestad	Åse Klundelien
Vestfold	Inger Lise Fevang Jensen	Toril Abrahamsen
	Karl Einar Haslestad	Hans Hjerpekjøn
Telemark	Frode Svendsen	Arnt Haugen
	Gunn Olsen	Turid Opedal
Aust-Agder	May Britt Lunde	Catherine Evensen
	Jan Rudy Kristensen	Ole Torfinn Vestøl
Vest-Agder	Unni Risholt	
	Steinar Salvesen	Magne Råmundsen
Rogaland	Oddbjørg A. Starrfelt	Britt Egaas Røen
	Johan Kåre Gjølme	Terje Emil Johannessen
Hordaland	Ole Jørgen Johannessen	Øystein Holmelid
	Rannveig Frøiland	Margrethe Ådland
Sogn og Fjordane	Aud Wiger	Astrid Marie Nistad
	Jo Ragnar Sønstlien	Knut O. Aaretun
Møre og Romsdal	Ingrid Viseth	Liv Ingebrigtsen
	Arve Bakke	John Ekroll
Sør-Trøndelag	Sverre Tangen	Gunnar Krogstad
	Karen Unni Kudsen	Kathinka Meirik
Nord-Trøndelag	Susanne Bratli Grannes	Elisabeth Taraldsen
	Alf Daniel Moen	Per Bårdsen
Nordland	Kari Brudevoll	Mari Sørensen
	Bjørnar Olsen	Geir Knutson
Troms	Åshild Bendiksen	Ellen Bergli
	Paul Dahlø	Harold Jenssen
Finnmark	Åsla Eriksen	Beate Aronsen
	Tore Gundersen	Alf E. Jakobsen

I tillegg har Kvinnepolitisk utvalg oppnevnt Unni Evang og Lene Løken. AUF har oppnevnt Anniken Huitfeldt og Rita Ottervik. Alle fire deltar i Landsstyret med fulle rettigheter. I overenstemmelse med lovene deltar også Sametingsgruppas representant - Steinar Pedersen - i Landsstyret med tale- og forslagsrett.

SENTRALSTYRET:

Vedtak: Leder Thorbjørn Jagland, Buskerud, nestleder Jens Stoltenberg, Oslo, nestleder Hill-Martå Solberg, Nordland, og sekretær Dag Terje Andersen, Vestfold, alle valgt ved akklamasjon.

Resten av Sentralstyret valgt ved akklamasjon.

KVINNEPOLITISK UTVALG:

Vedtak: Kvinnepolitisk utvalg valgt ved akklamasjon.

REVISJONSNEMENDA:

Vedtak: Revisjonsnemnda valgt ved akklamasjon.

LANDSSTYRET:

Dirigenten refererte til fylkespartienes Landsstyrerepresentanter og vararepresentanter.

Vedtak: Landsmøtet tar fylkespartienes valg til etterretning.

Dirigentbordet takket for seg og ga ordet til partiets leder Thorbjørn Jagland.

Thorbjørn Jagland takket Landsmøtet for samarbeidet, takket partiorganisasjonen for vel gjennomført arbeid med landsmøtesakene. Han takket de av Sentralstyrets medlemmer som går ut av Sentralstyret: Gunnar Berge, Nils Totland, Unni Hole, Anne Lise Grande Vollan og Gunnar Mathisen. Han takket også Unni Evang som går ut av Kvinnepolitisk utvalg. Alle 6 ble overrakt blomster.

Unni Hole takket deretter for tiden i Sentralstyret og ønsket de nyvalgte medlemmene lykke til.

Thorbjørn Jagland ønsket de nyvalgte Sentralstyremedlemmene velkommen til samarbeid, og avsluttet med en oppsummering i tre punkter. 1: Full sysselsetting er partiets fremste mål. 2: Klar vilje til å legge om veksten til et mer bærekraftig forbruk og 3: Heve de svakestes vilkår.

Thorbjørn Jagland erklærte deretter det 55. ordinære Landsmøtet som avsluttet.

Til slutt sang forsamlingen "Ta hverandre i handa og hold". Forsanger var Nils Røhne.

Møtet hevet kl. 14.45.

DET NORSKE ARBEIDERPARTIS 55. ORDINÆRE LANDSMØTE,
KONGRESSENTERET, FOLKETS HUS, OSLO 10. - 12. FEBRUAR 1995.

FULLMAKTER - FULLMAKTSKOMITEENS INNSTILLING.

Fullmaktskomiteen ble oppnevnt av Sentralstyret i møte 9. januar 1995 i overensstemmelse med partiets lover, paragraf 6, punkt 4. Komiteen fikk følgende sammensetning:

Gudmund Gyberg, Vest-Agder, leder.
Mary Sørensen, Nordland.
Jan Blikeng, Møre og Romsdal.
Haldis Haverøy, Oslo.
Kåre Rake, Sogn og Fjordane.

Asbjørn Kristoffersen, partikontoret, sekretær.

Kåre Rake, Sogn og Fjordane meldte den 7. februar forfall på grunn av sykdom og den 8. februar mottok vi samme melding fra Mary Sørensen, Nordland. De har følgelig heller ikke deltatt i fullmaktskomiteens møte.

Fullmaktskomiteen har i møte 10. februar 1995 kontrollert fullmaktene i henhold til landsstyrets vedtak i møte 28.02. - 01.03.1994 om fordeling av landsmøteutsendinger, som er foretatt i overensstemmelse med partiets lover, paragraf 6, punkt 2. Videre har komiteen gjennomgått fullmaktene som er sendt inn av fylkespartiene, slik partiets lover, paragraf 6, punkt 4 bestemmer.

Følgende representanter har meldt forfall og vararepresentanter er innkalt og møter i deres sted:

Forfall:

Rep. nr. 001 Arne Øren, Østfold.
Rep. nr. 008 Mary Ringstrøm, Østfold.
Rep. nr. 017 Tom E. Magnussen, Østfold.
Rep. nr. 040 Jan Kjærstad, Akershus
Rep. nr. 053 Ann-Cathrin Faldet, Oslo
Rep. nr. 086 Eva Hanstad, Hedmark
Rep. nr. 092 Ole Andreas Brodal, Hedmark
Rep. nr. 110 Audun Tron, Oppland.
Rep. nr. 122 Kalla Kalstad, Oppland.
Rep. nr. 124 Bjørn Viker, Oppland.
Rep. nr. 155 Bjarne Kristensen, Telemark
Rep. nr. 157 Nina Olsen, Telemark
Rep. nr. 178 Jan Helland-Olsen, Vest-Agder.
Rep. nr. 180 Aud Haugland, Rogaland
Rep. nr. 220 Liv Lønne, Sogn og Fjordane
Rep. nr. 221 Kåre Rake, Sogn og Fjordane
Rep. nr. 229 Gerd Høsteng, Møre og Romsdal

Vararepresentant:

Kari Voll.
Svein Olav Agnalt.
Marit Stahl.
Marit Bjørlo
Tone Ljoså
Heidi Kveen Brustad
Bjørn Katnosa
Ester Slåttsveen.
Aslaug Finstadsveen.
Torstein Rudihagen.
Inger Grethe Solstad.
Tom Richard Olsen.
Gudmund Gyberg.
Karen Irene Stangeland
Ernst Veum.
Hallgeir Høydal
Anton Iversen

Rep. nr. 240 Lillian Bremnes, Sør-Trøndelag
Rep. nr. 247 Anne Grete B. Andersen, Sør-Trøndelag
Rep. nr. 252 Anne Sophie Hunstad, Sør-Trøndelag
Rep. nr. 257 Johan Solheim, Nord-Trøndelag
Rep. nr. 269 Mary Sørensen, Nordland
Rep. nr. 280 Beate Jensen, Nordland
Rep. nr. 296 Kristin Biti Johansen, Finnmark

Oliv Solum
Ivar Volden.
Marit Ramo.
Morten Berg
Tor Arne Strøm
Kristin Røymo
Else M. Nyby

En av de valgte utsendingene - rep. nr. 243 Bjørg Øvre Hammer, Sør-Trøndelag - omkom i en bilulykke høsten 1994 og vararepresentant Henry Malvik deltar istedet.

Representant nr. 147 Inger Lise Fevang Jensen, Vestfold deltar i landsmøtet som landsstyrerepresentant og vararepresentant Finn Bingen, Vestfold møter som landsmøtere representant i stedet.

Svalbard arbeiderparti møter med 1 representant, slik partiets lover, paragraf 6, punkt 2, bestemmer.

Ved åpningen av det 55. ordinære landsmøtet var det møtt fram 298 representanter med stemmerett av i alt 300, herav 26 vararepresentanter.

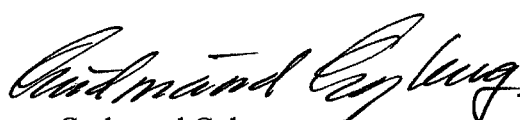
Følgende representanter var ikke møtt fram ved åpningen av møtet kl. 11.00:

Rep. nr. 099 Eivind Ofteland, Hedmark
Rep. nr. 101 Vivian Strandberg, Hedmark

Fullmaktskomiteen konstaterer at alle fylkespartiene har oppfylt kvoteringsbestemmelsen. Det er valg 139 kvinner og 161 menn som landsmøtere representanter. Den prosentvise fordelingen utgjør 46,3 % kvinner og 53,7 % menn.

Oslo, 10.02.1995

I fullmaktskomiteen:

Gudmund Gyberg
leder

Jan Blikeng

Haldis Havørøy

Asbjørn Kristoffersen
sekretær

Innstilling fra Reisefordelingskomiteen.

Til 55. ordinære Landsmøte er det kommet ²⁹⁹300 representanter som alle er med i reisefordelingen.

Representantenes reiseutgifter er dekket etter bestemmelser i partiets lover og retningslinjer vedtatt av Sentralstyret.

Reisefordelingen utgjør kr. 835,- pr. representant, og komiteen ber om fullmakt til å foreta reiseoppgjør etter ovenstående innstilling.

Oslo. 11. februar 1995

I REISEFORDELINGSKOMITEEN:

Marit Johnsen
Marit Johnsen
Leder

Hans Arvid Hansen
Hans Arvid Hansen
Lisa Ofstad

Lise Sørum
Lise Sørum
Sekretær

Lise Ofstad

✓ edlegg!

Innstilling fra Beretnings- og protokollkomiteen.

Beretnings- og protokollkomiteen har i møte 11. februar 1995 gjennomgått protokollen fra landsmøtets forhandlinger fredag 10. februar.
Komiteen finner protokollen i orden og anbefaler den godkjent.

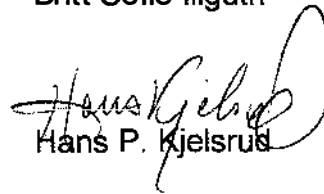

Karin Johannessen
leder

Henry Isnes

Britt Sofie Illguth

Aud Dahl

Lef Lund

Hans P. Kjelsrud

REVISJONSNEMDAS INNBERETNING TIL LANDSMØTET

REGNSKAPENE FOR 1992 OG 1993

I hht. partiets lover paragraf 7 er det Landsstyret som godkjenner partiets regnskaper. Revisjonsnemda skal legge frem en beretning for Landsmøtet som gir en oversikt over partiets økonomiske stilling.

I perioden foreligger egne regnskaper for Det norske Arbeiderparti, DNAs Lotterivirksomhet og Aktuelt Perspektiv.

Den revisjonsfaglige kontroll av partiets regnskaper utføres av revisjonsfirmaene Ernst & Young A/S og Samarbeidende Revisorer AS, begge medlemmer av Norges Statsautoriserte Revisorers Forening.

Det organisasjonsmessige ansvaret for kontroll med partiets regnskaper og økonomiforvaltning er tillagt revisjonsnemda.

Revisor og partikontorets økonomiansvarlig har deltatt på nemdas møter. Revisjonsnemda sender fortløpende utskrift av sin møtebok til Sentralstyret.

I hht. sitt mandat har nemda gjennomgått Sentralstyret og Landsstyrets møteprotokoller.

Følgende hovedtall kan nevnes fra partiets regnskaper for årene 1992 og 1993 :

Driftsinntekter	86.429.027,-
Driftskostnader	<u>83.077.135,-</u>
Driftsresultat	3.351.892,-
Finansinntekter	1.818.910,-
Finanskostnader	<u>912.140,-</u>
Netto finansposter	906.770,-
Resultat før ekstraordinære poster	4.258.662,-
Ekstraordinære inntekter	1.312.815,-
Ekstraordinære kostnader	<u>678.905,-</u>
Netto ekstraordinære poster	633.910,-
RESULTAT OVERFØRT EGENKAPITALEN	4.892.572,-

Av driftsinntektene utgjør statstilskudd 63,4%, bevilgninger 29,7% herav bevilgninger til valgkamp 9,8%, medlemskontingent 3,4% og andre inntekter 3,5%.

Av driftskostnadene utgjør personalkostnadene 40,2%, administrasjonskostnadene 27,1%, Bevilgninger/kontingenter 17,8%, besluttende organer/møter 9,5% og tap på krav/ordinære avskrivninger 5,4%.

Finansinntektene er renteinntekter på partiets konti og renteinntekter av personallån.

Finanskostnadene er renter knyttet til partiets gjeldsbrevslån , datalån og kassakreditt.

Av de ekstraordinære inntektene utgjør oppløsningen av Landsmøtefondet kr. 1.000.000,-. Det resterende beløp gjelder tilbakeføring av kontingent.

De ekstraordinære kostnadene består av nedskrivning av aksjene i Norsk Arbeider-Presse med kr. 526.505,- , og et Garantiansvar overfor Sentrum Scene pålydende kr. 50.000,-. Resten er varelagermedskrivninger pga. ukurans.

Fra partiets balanseregnskap pr. 31.12.93 kan følgende hovedtall nevnes ;

Omløpsmidler	10.625.256,-
Anleggsmidler	<u>6.203.637,-</u>
Sum eiendeler	16.828.893,-
Kortsiktig gjeld	7.507.432,-
Langsiktig gjeld	<u>300.000,-</u>
Sum gjeld	7.807.432,-
Egenkapital	
- Fri egenkapital	4.944.762,-
- Jubileumsfond	2.130.778,-
- Andre fond	<u>1.945.921,-</u>
Sum egenkapital	9.021.461,-
Sum gjeld og egenkapital	16.828.893,-

Utover egen drift hefter partiet for DNAs Lotterivirksomhet, tidligere Arbeiderbevegelsens Lotteribyrå ANS. Arbeiderbevegelsens Lotteribyrå ANS ble avvirket den 23.04.92 som følge av sviktende økonomi, og den ene deltagerens dårlige økonomi (AUF). DNAs Lotterivirksomhet startet sin drift høsten 1992, og virksomheten akkumulerte opp et overskudd i 1992 og 1993 på hhv. kr 1.463.414,- og 731.542,-. Overskuddene er tillagt egenkapitalen.

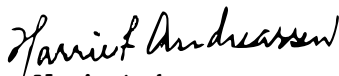
Regnskapene med tilhørende noter som gir mer detaljerte opplysninger for bedømmelse av partiets økonomiske stilling og økonomiske virksomhet er avgitt til Landsstyret.

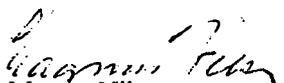
Revisjonsfirmaet Ernst & Young og Samarbeidende Revisorer AS har avgitt egne revisjonsberetninger for hvert av årene.

Regnskapene er avgitt av Sentralstyret, og godkjent av Landsstyret 9. februar 1995.

Med dette legger Revisjonsnemda fram sin beretning for regnskapsårene 1992 og 1993 for Landsmøtet.

Oslo, den 28. januar 1995.

Harriet Andreassen
Leder

Magnus Nilsen
Medlem

Ivar Mathisen
Medlem